לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ה', כ"ח באדר תשמ"ז, 26 במרס 1987 / שנת מ"ד מס' 13304 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

בנק לאומי מוריד ריבית החובה

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

בנק לאומי הודיע אמש כי יוריד את ריבית החובה שהוא גובה מלקוחותיו החל מ־1 באפריל. ריבית ה„פריים" תהיה מתאריך זה 27 אחוז לשנה, בארבעה אחוזים פחות מהריבית המקסימלית שאושרה ע"י בנק ישראל. הפחתת הריבית תוזול על לקוחות שאינם חורגים ממסגרת האשראי שהוקצתה להם.

הנהלת בנק לאומי הסבירה צעד זה בעודפי הנזילות הקיימים בשוק הכספים. בנק ישראל, שקיבל דיווח על החלטת בל"ל, לא התנגד להפחתת הריבית. מעריכים כי בעקבות הצעד הזה יורידו גם הבנקים האחרים את שיעורי הריבית.

הביון האמריקני שתל סוכנים בקרב מתנדבים שבאו לתקופת שרות בצה"ל

מדובר במתנדבים, בעיקר יהודים, במסגרת תוכנית המאפשרת לאזרחים אמריקניים לשרת כחודש בשנה בבסיסי צה"ל בעבודות שונות ● במימשל אומרים כי בקהיליית המודיעין – לא בהכרח בסי.אי.איי. – סברו כי סוכנים באיצטלה של מתנדבים יוכלו לאסוף שביבי אינפורמציה גם בשרתם בתפקידים שוליים ● מקור במחלקת המדינה: לא שמענו על כך ● גילוי נוסף של כתבנו בארה"ב לאחר חשיפת הסיפור על קצין בכיר שריגל למען ארה"ב

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — בשנים האחרונות שתל הביון האמריקני סוכנים בקרב מתנדבים שבאו לישראל במסגרת תוכנית המאפשרת לאלפי אזרחים אמריקנים, רובם יהודים, לשרת כחודש בצה"ל — דברים אלה מתפרסמים במאמר מאת כתב „על המשמר" בארה"ב המופיע בשבועון „ניו־ריפבליק". מתנדבים אלה עוסקים בעבודות שונות בבסיסי צה"ל בכל הארץ. רבים מהם עובדים במטבחים ובמוסכים ויש המנקים טנקים, למשל. הדבר מאפשר לחיילים ישראליים להתפנות למשימות חשובות יותר, ואף לצמצם את ימי המילואים.

מקורות רמי דרג במימשל אומרים, כי גורמים בקהילת המודיעין האמריקנית — לא בהכרח הסי.אי.איי. — סברו, כי סוכנים באיצטלת מתנדבים יוכלו לאסוף שביבי אינפורמציה אודות צה"ל, גם כשהם בתפקידים שוליים. לא ברור אם הדבר צלח.

לא שמע על כך

מקור במחלקת המדינה הביע ספק בעניין כולו ואמר כי לא שמע על דבר כזה.

המתנדבים האמריקנים הם מכל הגילים, ומשלמים מכיסם את הוצאות הנסיעה. בבסיסי צה"ל הם מקבלים רק מגורים ומזון, והסיפוק שבתרומה לבטחון ישראל הוא שכרם היחיד.

גילוי זה בא ימים ספורים בלבד לאחר חשיפת הסיפור לפיו העסיקו האמריקנים קצין ישראלי בכיר כמרגל צה"ל. הסינאטור דניאל פטריק מוינהאן לשעבר סגן יו"ר ועדת הביון של הסנט, אמר לכתבנו כי לא ידוע לו על שום מבצעי ריגול אמריקנים בישראל, ולדבריו היה מתנגד לכל נסיון כזה.

מוינהאן: לא אהיה מופתע

עם זאת, לא היה מופתע לגלות כי התרחשו מבצעים לאיסוף מידע מודיעיני בישראל, כמו ציתות וצילום מלוויינים. „הייתי מופתע אם לא היו עושים זאת", אמר.

לדבריו, במהלך שמונה שנות ישיבתו בוועדת הביון, מעולם לא הובא לידיעתו פרט כלשהו הרומז על כך.

נמצא הסדר — השלושה יעידו בוועדת הבירור

הממשלה אישרה אתמול הוצאת מכתב התחייבות לשלושת אנשי הלק"ם לשעבר, המבטיח סודיות העדויות ומאפשר להם לעתור לבג"צ אם תפר הממשלה התחייבותה ● ועדת אבן חקרה בשנית את רפי איתן וכן הופיע בפניה אתמול השר ארנס ● הח"כים אבן ואולמרט: אין אמת בידיעות כאילו נתגלו סתירות בין עדויות שרים לעובדי מדינה וכאילו הדבר יצריך הקמת ועדה משפטית

מאת כתבנו המדיני בי"ם ומאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

הממשלה אישרה אתמול את הוצאת מכתב ההתחייבות לשלושה אנשי הלק"ם לשעבר, ואישרה בכך את המשך פעולתה של ועדת הבירור לפרשת פולארד בראשות ד"ר יהושע רוטנשטרייך.

בהצבעה טלפונית שקיימה מזכירות הממשלה, הצביע רק שר (סוף בעמוד 4)

לא בית"ר ולא הדר ● עמוד 5
הורים: קיצצו לנו מספיק ● עמוד 20
הסטודנטים משביתים האוניברסיטאות ● עמוד 20
"משפחה" מנהרת החשמונאים ● עמוד 18
לוי מתגרה בשר קצב ● עמוד 2
העלאת החסימה בקריאה טרומית ● עמוד 3
שני הרוגים בתאונת דרכים ● עמוד 20
רומניה פיצחה את ישראל ● מדור הספורט

הכשלון הבית"רי

אם חשב סגן ראש־הממשלה ושר השיכון דוד לוי, כי השתתפותו החגיגית בטקס הנחת אבן פינה לישוב רפאים חדש בשטחים, הוא הדר־בית"ר, שתוסיף [illegible] יקרות (וחסרות) בעיניהם של הצעירים המתלבטים שיבואו להשתתף [illegible] בוועידת תנועת החרות. הוא טעה לגמרי בהערכותיו. לוי הופיע [illegible] „העיר העתידה" הזו, שאיש אינו מנבא לה עתיד כלשהו. [illegible] תמיכה ונעדר חוט שידרה, בצורה שעוררה רק משיכה מסוג אחד [illegible] של כל חצופה באירוע.

[illegible] לא נתקבל במקום על־ידי אלפי מתיישבים, בפועל או בכוח, כי [illegible] אין כאלה. הוא כן נתקבל על־ידי הפגנת זעם ומחאה של תושבי עיירת [illegible] שדרות, אשר נפגעה לאחרונה מאבטלה חמורה, כתוצאה ממדיניות [illegible] של השר ומשרדו. זו הפעם הראשונה בתולדות ההתנחלות בגדה [illegible] שתושבי עיירת פיתוח, רובם פועלים יוצאי עדות המזרח, מתייצבים [illegible] בשטחים כנגד הפמליה הממלכתית שבאה לחגוג עוד מעשה [illegible] חסר־תוחלת וחסר תבונה. והדבר מוכיח את המרחק הרב שעבר [illegible] בגדה המערבית מימי בנין הראשונים ועד היום. [illegible] המפות הרשמיות. אך הוא קיים חזק בתודעת [illegible] גם התחברתית של הרוב המכריע של תושבי ישראל, שאינם [illegible] במה שנמצא מעברו השני ארץ מולדת שצריך לפתוח [illegible] אלא ארצו של עם אחר, המוחזקת עד בוא השלום עימו. לכן, לא [illegible] נכשל בהדר־בית"ר; זהו כשלון צורב של כל תנועת ההתנחלות [illegible] מעבר לקו הירוק. כשלונה של האידאולוגיה המרכזית מבית מדרשו [illegible] אמונים. [illegible] עצמו שרוי במשבר פוליטי ורעיוני עמוק, שסיבותיו [illegible] לגייס לשורותיו אנשים חדשים, ניכורו הגובר והולך מן [illegible] הישראלי באשר הוא, והפיכתו המהירה לכת מסוגרת ומרוחקת [illegible] של הקשת הפוליטית הישראלית מי שנתפתו לראות ב„מתנחלים" [illegible] כאשר נמצאו אפילו בצידה [illegible] אחרים, מעין חלוצים חדשים. אומנם טועים בדרכם המדינית, אך [illegible] למשוך אליהם את מיטב הנוער בהתלהבותם ובמסר היצירתי שלהם. [illegible] הדברים ברורים עד מאוד – הקמת ישובי־רפאים בשטחים איננה [illegible] אלא [illegible] של סיפוח הזוחל, ללא כל תוכן חברתי, מלבד הגשמה [illegible] של דחף לאומני לתפיסת עוד קרקע ועוד קרקע. לקריאות ההצלה של [illegible] מתנחלים אין כל תהודה אצל „המזרחיים". הרואים בהם בעלי־תביעה כלפי [illegible] הלאומיים שיכלו לחיות מעטנים, לולא השטחים, לקידום וסגירת [illegible] בחברה הישראלית עצמה; אצל ה„אשכנזים" נמשך לשם רק מיעוט [illegible] הישראלי בלבד; ואילו הצברים פשוט מתנערים ממנו.

[illegible] שנים, לפני עשר שנים, כאשר ראשי הליכוד חלמו לנסוע לשדרות [illegible] והגיע לעיירת הפיתוח שדרות הזועמת; היו זמנים, [illegible] דרך להדר־בית"ר. למזלה של ישראל, חזון תעתועים זה לא [illegible] שנותר למניחי־אבני־פינה הן גבעות טרשים, כמה ילדי ישיבה, [illegible] מכל עבר, ומפגינים זועמים מישראל.

פגישה שמייחסים לה חשיבות מיוחדת על רקע פרשת פולארד

ראש אמ"ן, האלוף שחק, ייפגש עם ראש המודיעין של הצי האמריקני

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ראש אגף המודיעין של צה"ל, האלוף אמנון שחק, מבקר בימים אלה בארה"ב במסגרת סיור עבודה. הביקור מעורר עניין רב בוושינגטון ובקהיליית המודיעין שם, וגם בישראל עוקבים אחריו בערנות, ומייחסים לביקור משמעות מיוחדת.

נודע כי במסגרת הפגישות שינהל האלוף שחק בוושינגטון, הוא אמור להיפגש גם עם ראש המודיעין של הצי האמריקני בו שירת עד לפני שנה, ג'ונתן פולארד. ראש אמ"ן ינהל שיחות על נושאי מודיעין משותפים לארצות הברית ולישראל.

בישראל ובמערכת הבטחון מקווים כי לאחר ביקורו של מזכיר צבא היבשה האמריקני ג'והן מארש בישראל, יעבור ביקורו שם של האלוף שחק „ללא תקלות מיוחדות".

גורמים ישראלים רשמיים ואמריקניים תיארו את האווירה בפגישותיו של שחק כאן „כטובה מאוד". זו הפעם הראשונה של ביקור אישיות צבאית בכירה כזאת בארה"ב, מאז נעצר פולארד, בפתח שגרירות ישראל בוושינגטון בנובמבר '85.

פגישה ראשונה מסוגה – מומנטום לוועידה הבינלאומית

פרס יוועד עם תומכי אש"ף בשטחים

בפגישה ישתתפו חברי המשלחת המשותפת לאש"ף ולירדן ● צערו של פרס – תוך מחלוקת עם רבין ● הח"כים אבן ונמיר נפגשו אתמול עם קבוצה של פלשתינים וחתמו על מיסמך המכיר בזכויות של ישראל והפלשתינים

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

מנהיגי מפלגת העבודה ושר החוץ שמעון פרס, יוועד בקרוב, אולי אפילו היום בפעם ראשונה, עם קבוצה של תומכי אש"ף בשטחים. בקבוצה ישתתפו חברי המשלחת המשותפת לירדן ולאש"ף חנא סניורה, פאיז אבו־רחמה, וד"ר סרי נוסייבה מאוניברסיטת ביר־זית.

כתבנו אומר כי זאת התפתחות חשובה במדיניותו של שר־החוץ בשטחים, לאחר שבשנתיים שהיה ראש־ממשלה לא הצליח לפתוח במו"מ עם ירדן.

מחלוקת עם רבין

מעורבותו המעמיקה של שר־החוץ בענייני השטחים איננה מקובלת ככל הנראה על שר־הבטחון יצחק רבין. שר־הבטחון גינה, כזכור, (סוף בעמוד 2)

פרס: אין קיום לאריאל ועמנואל

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

ליישובים עמנואל ואריאל אין כל הצדקה ואין להם קיום בזכות עצמם, אלא ישובי לילה לאוכלוסיה שגרה בהם — אמר אתמול שר החוץ שמעון פרס בפגישה עם לישכת המפד"ל. הפגישה נערכה ביוזמת המפד"ל אשר הזמינה את פרס לדיון על מדיניות ההסברה של משרד החוץ. פרס אמר את הדברים במסגרת תשובות לשאלות ש־הופנו אליו. הוא ציין כי הוא מסכים להתנחלויות בגוש עציון, בבקעה, רמת הגולן וירושלים ושכונות הלויין שלה.

פירושו של דבר — פנחס ענברי

ערפאת הסיר המכשול

המהלך הנוכחי בשטחים התאפשר לאחר שתי הצהרות של יאסר ערפאת: בראיון לעיתון הבריטי, לפני שלושה שבועות, שיבח ערפאת את שמעון פרס על נכונותו לצאת לעימות עם הליכוד בעניין הוועידה הבינלאומית. ההצהרה השנייה ניתנה לסוכנות רויטר בתוניס, ובה הסמיך ערפאת את תושבי השטחים להשתתף בתהליך המדיני בשלבי ההכנה לוועידה הבינלאומית. ואולם הצהרותיו של ערפאת זכו לביקורת בצמרת אש"ף והדבר השתקף גם בחילוקי הדיעות בתוך השטחים כפי שבא הדבר לידי ביטוי במחלוקת סביב הפגישה עם אבא אבן.

מבחינתו של שמעון פרס יש בצעדים האחרונים משום השלמה להצהרתו בוועידת מפלגת העבודה כי יש עם פלשתיני. וכיוון ההתפתחות הכללי הוא לקראת הצהרה בזכות ההגדרה העצמית, תמורת הכרת אש"ף בישראל. שלשום אמנם נועד פרס גם עם קבוצה של תומכי ירדן, אבל בתום הפגישה הובלטה העובדה כי גם תומכי ירדן תומכים באש"ף, אף על פי שמתוך הפרוטוקולים של השיחות עולה כי הם דיברו על ייצוג ירדני פלשתיני שווה ערך, שהיא נוסחה המקובלת יותר על ירדן מאשר על אש"ף.

תעריפי הנסיעה באוטובוסים יתייקרו היום ב־20 אחוז

שר התחבורה: באוצר כבר מכינים את ההעלאה הבאה ● הסבסוד מסתכם עתה ב־36% בלבד; כן אין מעודדים צימצום השימוש ברכב פרטי ● באפריל לא יתייקר הרכב הפרטי

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

השר קורפו חתם אתמול על צו העלאת מחירי הנסיעות באוטובוסים בכ־20 אחוזים. בשיעור זהה יועלו גם מחירי הנסיעות במוניות — דברים אלה מסר אתמול שר התחבורה בעת הפגישה עם כתבי תחבורה. היקור יכנס לתוקף כבר היום, לאחר ששר האוצר יחתום על הצו.

שר התחבורה הדגיש, כי מהיום יגיע הסבסוד בתחבורה הציבורית ל־35 אחוז בלבד. ולדעתו, הסבסוד צריך להיות יותר גדול, כדי לתת לציבור תמריץ לצימצום השימוש ברכב פרטי. הוא הוסיף, כי ברחובות תל אביב עוברים 400 אלף כלי רכב ביממה ויש לעשות הכל כדי להקטין את מספר כלי הרכב הנעים בכבישים.

השר קורפו אמר עוד בתשובה לשאלת כתבים, כי לא צפוייה התייקרות המכוניות בשיעור 3 אחוזים בתחילת אפריל ש.ז.

השר קורפו אמר, כי ביום ראשון הוא יגיש לממשלה הצעה להעביר את רכבת־ישראל לרשות הנמלים והדבר יביא לפיתוח הרכבת ולהגדלת תפקידה בהובלת מטענים ונוסעים. שכן בחשבון רשות הנמלים הצטברו כספים שאפשר יהיה להשקיע אותם בפיתוח תשתית הרכבת. במסגרת זו תיבנה גם רכבת פרברים בקריות וכן בקו תל־אביב, רמת־גן ופתח־תקווה. להערכת השר, הקו תל־אביב פתח־תקווה יתחיל לפעול בעוד כ־4 עד 5 שנים.

בתשובה לשאלת כתבנו, אמר השר, כי פיתוח הרכבת ייעשה בשיתוף הקואופרטיבים לתחבורה ולכן אין סכנה של ניגוד אינטרסים בין הרכבת ובין „אגד" ו„דן" בנושא הסעת נוסעים.

השר קורפו התרעם על כי ההחלטות בענייני תחבורה נשקלות רק מנקודת מבט כלכלית כדבריו. כך נוהגים בשאלת סיבסוד תחבורה ציבורית וזה גורם לרכישה מוגברת של רכב פרטי.

השר קורפו מסר, כי לא מכבר הוקם מכון להדרכה שלו [illegible] ברחבי הארץ ומטרתו לרענן את ידיעותיהם של הנהגים. המכון יוכל לקלוט כ־150־200 אלף נהגים בשנה. משרד התחבורה [illegible] להטיל חובת השתתפות פעם בכמה שנים בהשתלמות, לכל מחזיק רשיון נהיגה. השר הגן על הצעתו לחייב כל בעלי רכב מ־1600 סמ"ק ומעלה להתקין מזגן ואמר, כי הוא יפעל כדי להעביר החלטה [illegible] בוועדת הכלכלה. הוא טען כי יש לחייב את הנהג להגן על עצמו.

„אין קשר בין ביטול הזמנת צבא ארה"ב מ„רבינטקס" לפרשת פולארד"

אומרים מקורות בטחוניים ● במפעל שוררת אווירת נכאים ● המנכ"ל: ביום א' יצאו 200 מכתבי פיטורים ● מזכיר מועצת הפועלים: שמשרד הביטחון יחדש הזמנותיו

מאת אבי בניהו ושלמה גלזר, כתבי „על המשמר"

מקורות בטחוניים טוענים כי אין כל קשר בין ביטול ההזמנה של הצבא האמריקאי בחברת „רבינטקס" לפרשת פולארד. כזכור הודיע צבא ארה"ב כי הוא מבטל חוזה לאספקת מסיכות אב"כ בשווי של שמונה וחצי מליון דולר.

במערכת הביטחון טוענים כי בניגוד למקובל, לא העבירה החברה לידי המשרד העתק מהחוזה שנחתם עם ארצות הברית ולהערכתם הביטול נובע מאי עמידה בהסכם ההספקה של החברה הישראלית.

במפעל „רבינטקס" שוררת אווירת נכאים. המפעל מושבת והפועלים מסתובבים באפס מעשה.

יוסי נג'ר יושב־ראש ועד העובדים אומר במרירות: „אם באמת יסתבר שביטול ההזמנה נגרם מפרשת פולארד, אז אותם גורמים שגרמו לפרשה יצטרכו למצוא פתרון לעובדי המפעל".

מנכ"ל „רבינטקס" מנחם קליר אמר, כי ביום ראשון יוצאו מכתבי פטורים ל־200 עובדי המפעל וכי המפעל „נתקע" עם מלאי של מסכות גז מוכנות למשלוח והוא מושבת למעשה.

מזכיר מועצת פועלי בית שאן פיני קבלו מודאג: „אם יסתבר שהביטול בא על רקע פוליטי, לא נהסס להפגין, כולנו, משפחות וילדים, מול שגרירות ארה"ב. מעבר לכך בכוונתנו להפעיל לחץ כבר על משרד הביטחון שיחדש את הזמנותיו מהמפעל. בשנת 1985 ייצר המפעל עבור מערכת הביטחון בשווי של 8־9 מליון דולר ואילו היום אין לו כלל הזמנות לבטחון בארץ".

רק לאחרונה השלימה חברת סולל בונה בנייתו של מבנה חדש מודרני וממוזג עבור מפעל „רבינטקס". בהשקעה של 4 מליון דולר וזאת בנוסף ל־2 מליון הדולר שהושקעו בהערכות לביצוע ההזמנה מארה"ב.

פיני קבלו התריע על האפליה שגורם „השקט התעשייתי" [illegible] בעיירה בתחום התעסוקה. [illegible] לדבריו, מהחפירות הארכיאולוגיות במקום ומהקורסים הרבים להכשרה והסבה מקצועית המתקיימים [illegible]. אלו הם פתרונות זמניים [illegible]. הדגיש קבלו, ולא נאפשר מצב [illegible] תעבור בית שאן לעבודות יזומות. הוא גילה כי תבע פגישה [illegible] עם מזכ"ל ההסתדרות קיסר וכי [illegible] ראשון תערך ישיבה של [illegible] התעסוקה של ההסתדרות [illegible] בנושא.

1500 סטודנטים הפגינו בבאר שבע בגשם שוטף

הפגנה נוספת ברחבת המשביר בירושלים

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

בגשם שוטף הפגינו אתמול כ־1500 סטודנטים במדרחוב בבאר שבע נגד הכוונה להעלות את שכר הלימוד. בהפגנה השתתפו גם ועדי שכונות, מועצת פועלי באר־שבע וראש עיריית באר־שבע, ראשי עיירות פיתוח והנהלת האוניברסיטה.

„אנחנו לא רוצים נדבות, אלא שכר לימוד הוגן והגיוני," אמר יו"ר האגודה אבי לוינזון. „רוצים שגם תושבי עיירות הפיתוח והשכונות יוכלו ללמוד לא רק העשירים. אנחנו נציק לחברי הממשלה בכל פינה עד שיבינו את זה."

אחד מפעילי השכונות אמר: „לא ניתן שיחזירו אותנו לשנות החמישים. אם זו כוונת חברי הממשלה — אז שיפנו מייד את הכסאות".

גם בירושלים הפגינו אתמול כמה מאות סטודנטים מהאוניברסיטה העברית. הסטודנטים ברחבת המשביר במרכז ירושלים ותבעו לא להעלות את שכר לימוד באוניברסיטאות.

הסטודנטים קיימו במקום עצרת וראשי הסתדרות הסטודנטים נאמו בפני המפגינים. לאחר מכן התפרשו הסטודנטים לאורך המדרחוב והחתימו עוברים ושבים על עצומה התומכת בתביעתם. (עתים)

מרכז מפ"ם מתייחד עם זכרו של מאיר יערי ז"ל

היום, יום רביעי 25.3.87 בשעה 17.00 בצוותא ת"א.
בהשתתפות חברי מרכז מפ"ם חברי הועד הפועל של הקיבוץ הארצי, חברינו בהסתדרות ומשלחת השומר הצעיר.

מפ"ם. הקיבוץ הארצי. השומר הצעיר.

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון אתמול במפעל „דובק" בבני ברק (צילום: יונתן סלינגר)

עובדי „דובק" מוחים נגד הכוונה להוזיל הסיגריות

מאת אודי נחשון,

עובדי מפעלי „דובק" מוחים נגד כוונת משרד התעשייה והמסחר להוזיל את הסיגריות מתוצרתם בחמישה עשר אחוז, והיום יפגשו ראשי ועדי העובדים של המפעלים עם שר התמ"ס אריאל שרון, כדי להשמיע את טענותיהם בענין זה.

שרון היה אתמול אורחם של עובדי „דובק" וסייר במפעל החברה בבני־ברק. לבורר טענות העובדים נגד הוזלת הסיגריות, סוכם על קיומה של פגישה מיידית בין ראשי הוועד לשר.

הנהלת המפעל כבר הביעה לאחרונה את התנגדותה להוזלת הסיגריות, תוך הצגת טיעונים דומים. כלכלני משרד התעשייה והמסחר ממליצים להוזיל את הסיגריות מתוצרת „דובק" לאחר שבבדיקה שנתית של מחירי מוצרים המיוצרים על ידי קרטלים ומונופולים נמצא כי מחירי הסיגריות מתוצרת „דובק" נופחו בשנה האחרונה ויש להוזילם בחמישה עשר אחוז.

חמישה מקרים של הפרות סדר אתמול ברצועה

מאת רפאל גאון, כתב „על המשמר"

5 מקרים של הפרות סדר, בעיקר השלכת אבנים לעבר רכב ישראלי, נרשמו אתמול ברצועה. שלושה מקרים אירעו באזור עזה ועוד שניים בשעות הצהריים באזור חאן יונס. נהג שאליו הושלכו אבנים בחאן יונס עצר את רכבו והחל רודף אחרי התלמידים. תוך כדי המרדף נשמטה אחת המחברות מתיקו של אחד התלמידים והנהג הביא אותה למשטרה כדי לאתר את התלמיד ולעצור אותו.

נכי צה"ל פותחים היום במאבק בעניין רכבם

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

משטרת תל־אביב נערכת הבוקר למנוע הפרות סדר ושיבוש צירי התנועה באזור הקריה בתל־אביב בעקבות הפגנה גדולה שיערכו שם מאות נכי צה"ל. ארגון נכי צה"ל פותח היום במאבק ציבורי רחב במטרה לשנות את החלטת הממשלה להחליף את הרכב הרפואי של הנכים הקשים כל ארבע שנים במקום כל שלוש, כפי שהיה נהוג עד לפני שנה. אמש נודע כי בצמרת הארגון קיימת מחלוקת בדבר הצורך לצאת למאבק בעניין שכזה.

גורמים המקורבים לנושא אמרו לכתבנו כי השינוי נובע מהקיצוץ המתמשך בתקציב משרד הבטחון וכי דחיית החלפת הרכב הרפואי בשנה אחת חוסך למדינה ולתקציב הבטחון 35 מיליון שקלים חדשים מידי שנה.

כ־4500 נכי צה"ל עם רכבם יפגינו היום תוך חסימת צירי תנועה מול אגף השיקום בת"א ומול משרד רה"מ בירושלים. הם הודיעו שההפגנות ימשכו עד שראש הממשלה יפגוש את נציגיהם ויפתח איתם במשא ומתן.

העובדים הסוציאליים יכריזו היום על סכסוך עבודה

מאת כתבנו לענייני עבודה

מרכז איגוד העובדים הסוציאליים המתכנס היום בתל־אביב יכריז על סכסוך עבודה, בדרישה לתוספות שכר ובמחאה על הקיצוצים בתקציבי הרווחה. האיגוד המקיף 6500 עובדים דורש השוואת שכר עם עובדי הביטוח הלאומי שפירושה תוספות שינועו בין 12 ל־30 אחוזים.

העובדים הסוציאליים מנהלים זה זמן רב מאבק נגד הפגיעה בתקציבים. הם קובלים על עומס רב בעבודה, כתוצאה מפיטורי מאות עובדים. בשבוע שעבר, פלשה קבוצה מהם ללשכת שר העבודה והרווחה משה קצב והם מתכננים פעולות נוספות כדי להתריע על הדרדרות השירות והטיפול.

ועדה בין־משרדית במקום אזור פיתוח א' באשקלון

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

הענות חלקית לתביעתה הממושכת של עיריית אשקלון להכיר באזור התעשייה החדש שלה, המשתרע על שטח של 2000 דונם, כאזור פיתוח א', התגשמה חלקית בהחלטת הממשלה להקים ועדה בינמשרדית (תעשייה ומסחר, כלכלה ואוצר) שתדון בכל פנייה של יזמים ותעניק הטבות והקלות בהתאם לנסיבות.

באשקלון מקווים כי ההחלטה תביא לקידום התעשייה באזור. אם כי, לטענת ראש העיר אלי דיין, זה איננו פתרון יסודי וממלכתי, מאחר שההחלטה בכל מקרה תלויה בשיקולים אישיים של שר התעשייה והמסחר ואין שום קריטריונים, לפיהם אפשר להסביר למשקיע את זכויותיו מראש.

פרס ישיב לשאלות מאזיני קול ישראל בארצות ערב

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

תושבי מדינות ערב יציגו ביום חמישי הקרוב ב־17:30 שאלות לשר החוץ שמעון פרס, שיתארח באולפן קול־ישראל בערבית. השאלות מארצות ערב יועברו דרך אולפן רדיו קטן שבגרמניה והשיחות עצמן יועברו בשידור ישיר. השאלות, שישאלו בערבית, יתורגמו לעברית והשר פרס יענה עליהן באנגלית. באולפן ישב מתרגם, שיתרגם את התשובות לערבית.

ברדיו בערבית מצפים להיענות רבה וכבר נמסר כי בין המתקשרים יהיו ראש־ממשלת מצרים לשעבר, מוסטפא חליל, אישים מצריים נוספים, אישים מרוקאיים ועוד.

נבון מבקש מהממשלה להאריך כהונת הוועד המנהל ברה"ש

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

שר החינוך יצחק נבון יבקש מהממשלה להאריך את כהונת הוועד המנהל של רשות־השידור לתקופה קצרה, עד שיסוכמו השינויים הצפויים במבנה מוסדות רשות־השידור. זאת כדי למנוע מצב, שבו יתפזר הוועד המנהל, המסיים את כהונתו ב־31 במארס, בלא שיהיה גוף ציבורי שימשיך לנהל את רשות־השידור. כזכור, הגיש שר החינוך בראשית השבוע טיוטה של הצעת־חוק הבאה לייעל את תיפקודה של רשות־השידור, על ידי ביטול המליאה (בת 31 החברים) ובחירת ועד מנהל מוגדל בן 11 עד 15 חברים, שימלא גם את תפקידי המליאה. ההצעה נדונה בימים אלה עם שר התחבורה, חיים קורפו, המטפל בנושא מטעם הליכוד.

מזג אוויר

מזג האוויר להיום: יתכן גשם בעיקר בצפון הארץ.

הטמפרטורות: ירושלים 7 עד 14; רמת הגולן 7 עד 13; נהריה 10 עד 18; צפת 6 עד 11; חיפה 12 עד 18; טבריה 12 עד 18; נצרת 9 עד 15; עפולה 10 עד 18; שומרון 8 עד 15; תל־אביב 12 עד 18; נחבג 10 עד 19; יריחו 13 עד 22; עזה 12 עד 18; באר־שבע 11 עד 19; אילת 14 עד 26. (עתים)

לחברי הקבה"א מהגליל המערבי

הפגישה, שנועדה להתקיים ביום ב' 30.3.87 ב„בית אפרת" בנהריה,
מבוטלת

איתכם הסליחה — יוסי, שלמה

„לעמוד מול המורשת כבני־חורין — זו הדרך שהורה מאיר יערי"

אמר אמש בצוותא מזכ"ל מפ"ם א. גרנות, באזכרה למאיר יערי במלאות שלושים להסתלקותו ● „היתה בי גאווה ושמתי על פני מסווה של כוח" — קרא מוקי צור מתוך מיסמך שכתב יערי בשנות ה־20 ושהיה סבור כי הושמד

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

„מאיר היה איש מתווה דרך, שצייד אותנו במפה, אותה ניתן לפרוס בכל צומת של הכרעות ועימה אפשר להמשיך וללכת" אמר אמש מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות. בהעלותו קווים לדמותו של מאיר יערי ז"ל.

בדברים שנשא לפני חברי מרכז מפ"ם, שהתכנסו באולם צוותא בת"א לציון מלאת 30 ימים לפטירתו של מאיר יערי, אמר גרנות, כי יערי העניק לחבריו ולתנועה שורשים של הומאניזם עמוק מתוך הכרה כי כל יהודי רשאי להתייצב כבן־חורין מול מורשתו ולבחור ממנה ולעצב מתוכה.

מורשת מאיר

„מאיר נתן לנו מה שלא נתן שום אדם לשום תנועה. הוא נתן לנו מידה שאין למעלה ממנה של זהות וחשיפה בין עם ישראל לא"י ומורשת ישראל", אמר גרנות.

בטקס האזכרה, אותו פתחה מקהלת הקיבוץ הארצי, נכחו עשרות חברים, ביניהם יעקב חזן וחייקה גרוסמן, בני משפחתו של יערי וכן משלחת של השומר הצעיר.

„זכה ולא זכה"

מוחמד ותד סיפר על פגישותיו עם יערי ועל הוויכוחים שניהל עימו. הוא ציין כי עוד שנים רבות ידובר במנהיג ש„זכה ולא זכה" כדבריו, כציוני יחיד ברורו, כהוגה דיעות מעמיק וקשה עורף, מרכסיסט ללא תקנה, שהיתה בו הפיקחות לראות את עתידה של הארץ על שני עמיה.

„הוא זכה לראות בתקומת עמו אך לא הסתלק מאיתנו עם השקט הנפשי והרגשת הבטחון שאכן עמו הגיע אל הנחלה והמנוחה; בהיותו בטוח שיש ממשיכים בדרכו, עוד נגיע לאותם הישגים שיבטיחו לחברינו, ילדינו ונכדינו, שכל מה שמאיר זכה בו בצורה חלקית, יהיה מושלם", אמר ותד.

דב ברנ־ניר, ציין את יערי כאדריכל מעולה, לוחם להערכת המציאות, דרוך לקראת מטרה מחר־קה ומרהיבה הנמצאת בקצה המנהרה.

„הייתה בי גאווה"

מוקי צור, איש התק"ם, שחקר את תולדותיו של יערי גילה כי לפני מספר שנים, כשעסק בחיפוש אחר שורשי התנועה הקיבוצית, גילה מיסמך אותו כתב מאיר יערי בתקופה שלאחר עזיבתו את קיבוץ א', של השומר הצעיר — מיסמך שהאמין כי הושמד.

במיסמך היה כתוב „המה לא „אהבוני ובצדק. גאווה היתה כי והנה שמתי על פני מסווה של כוח. במסווה זה אל תחפש אנשים. אל תושיט יד, כי היד תישאר בחלל ללא מענה... לא הייתי מסוגל לגלות חולשותי".

הוא סיפר עוד כי משפנה ליערי, והקריא לו, בשיחת טלפון שארכה 45 דקות, את המיסמך, אמר יערי „זהו זה", והשביעו שלא לגלות את תוכן המיסמך. רק לפני שנים אחדות התרצה יערי והסכים כי הדברים יפורסמו. את טקס האזכרה, אותו הינחה חנן ארז, חתמה מקהלת הקיבוץ הארצי.

ישראל השתתפה בתערוכת ציוד צבאי בתאילנד

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מפעלי התעשיה האווירית, התעשיה הצבאית, והחברות „אסטרונאוטיקה" ו„אחידטקס", נטלו חלק בתערוכה בינלאומית לציוד צבאי שנתקיימה השבוע בתאילנד.

אלפי אורחים וביניהם ראשי צבא תאילנד, שר ההגנה, ומפקדי חילות האויר, הים והיבשה ביקרו בביתן הישראלי שננעל אמש בבנקוק.

מכון הייצוא הישראלי שאירגן את התצוגה הישראלית מסר, כי החברות מישראל הציגו מערכות חרשניות החל ממערכות לאחסנה יבשה ועד מערכות קשר, ניווט וראיית לילה. ישראל נטלה חלק בתערוכה במזרח הרחוק יחד עם עוד 22 מדינות.

המשכים

פרס יועד עם תומכי

(סוף מעמוד ראשון)

את הופעתם של תומכי אש"ף בכינוס משותף עם נציגים מצריים באוניברסיטת סאן דיאגו שבקליפורניה, לפני כמה חודשים.

הפגישה עם אבן ונמיר

ואולם, לקראת הפגישה של פרס עם תומכי אש"ף התעוררה מחלוקת בין המוזמנים אל פרס, על רקע הפגישה שהיתה אתמול עם „יוני מפלגת העבודה", חברי הכנסת אבא אבן ואורה נמיר וההודעה המשותפת שחתמו עליה. על ההודעה הזאת חתמו גם חנא־סניורה, אליאס פרייג', סעיד כנעאן משכם, וכסל כנעאן, גם כן משכם. ההודעה המשותפת מדברת על הזכות הלגיטימית של מדינת ישראל ושל העם הפלשתיני, תומכת בוועידה בין־לאומית ומתנגדת לאלימות.

פיצול בין הפלשתינים

ואולם לפגישה הזאת לא באו מוזמנים אחרים, ממחנות תומכי אש"ף כמו מוסטפא נתשה מחברון, וסרי נוסייבה ופאיז אבו־רחמה. הם הסתייגו מכך שההודעה איננה מציינת כי אש"ף הוא הנציג היחיד של העם הפלשתיני, ומחתימה על מסמך משותף עם תומכי ירדן כמו פרייג'.

אבא אבן אמר לאחר הפגישה כי אין אמת בהצגת השטחים כמפולגים בין גושים, שכן בעלי קשרים והשקפות שונות חותמים על מסמך משותף.

האישים שהשתתפו בחתימת המסמך המשותף אמרו כי הם מייצגים את עצמם בלבד. סעיד כנעאן משכם אמר לכתבנו כי חשיבות המפגש היא בכך שלראשונה, ישראלים ופלשתינים חותמים על מסמך משותף וכי הצד הישראלי הכיר בזכותם של הפלשתינים לבי־חור את נציגם, וזה אש"ף. הוא הדגיש כי יש הסכמה מאת אש"ף לצעד הזה. חנא־סניורה אמר כי בעניינים חשובים מסוג זה אדם חייב להיוועץ קודם כל עם מצפונו. אסור לתת להזדמנות הקיימת להתבזבז וצריך להביא את כל הצדדים לוועידה בין־לאומית.

נפטרה לוסי לבון

לוסי (לאה) לבון, אלמנתו של פנחס לבון, שר הבטחון לשעבר, ומזכירת האיגוד העולמי של העתונאים היהודים, נפטרה אמש בבית החולים בילינסון בפ"ת, בגיל 66, לאחר מחלה קשה.

ההלוויה תיערך ביום ו' והיא תובא למנוחות בבית העלמין בחולדה ליד קבר בעלה.

לוסי לבון נולדה בקובנה בליטא. בתקופת מלחמת העולם השניה היתה בגיטו קובנה. עלתה לארץ לאחר המלחמה, ונישאה לפנחס לבון. ליוותה אותו בתקופת פעילותו כמזכ"ל ההסתדרות וכשר הבטחון. ואח"כ בתקופת מחלתו הממושכת. בשנים האחרונות עבדה כמזכירת האיגוד העולמי של העתונאים היהודים. לפני כשלושה חודשים חלתה במחלה קשה. (עתי"ם)

תובע מלוי להחזיר הוצאות הטקס לעיר בית"ר

מאת כתבנו בכנסת

ח"כ רן כהן ר"צ פנה אתמול למבקר המדינה י. מלץ, וביקש ממנו כי ימצא דרך לאלץ את שר־השיכון והבינוי דוד לוי, להחזיר לקופת המדינה את הסכומים שהוציא לשם משלוח אלפי הזמנות לטקס הכרזת העיר החרדית בית"ר.

לדברי רן כהן שלח השר דוד לוי הזמנות לטקס לכל חברי ועידת „חרות". „ההכרזה על הקמת העיר היא פעולה מפלגתית מובהקת של משרד השיכון — אמר רן כהן.

לחברנו שמשון עופר

עם הופעת ספרו

„שולחן הפוך"

ברכות הצלחה

חברים ב„על המשמר"

"על המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור הדרים 102—121 טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' מכנור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

קאופמן: התק"ם וסולל־בונה שחטו את הארץ הזאת

ח"כ הליכוד התגולל גם על המפגינים נגד העיר בית"ר ואמר: צריך לחסום אותם

מאת שלי יחימוביץ, כתב „על המשמר"

„שמעון פרס, האדם הזה, בגלל התאווה שלו לשלטון רוצה לקבל את קולותיהם של ערביי ישראל". — אמר ח"כ חיים קאופמן, בכנס מקדים לוועידת חרות של אוהדי דוד לוי במחוז הדרום. קאופמן אמר: „חברת העובדים, התק"ם, סולל בונה, שחטו את הארץ הזאת. הם גוזלים את לשד המדינה, ואח"כ הם יוצאים בתעמולה זדונית. אנחנו צריכים להכות אותם עם תנועת החרות והליכוד, תנועה אדירה שתקצץ להם הידיים".

לחסום את הפריץ הזה

על ראש עיריית שדרות, אמיר פרץ, שהפגין אתמול עם מפוטרי מבט נגד הקמת הישוב בית"ר, אמר: „לראשונה מאז קמה הציונות, קם ראש ישוב בחוצפה ומפגין נגד עיר ואם בישראל. אפילו קומוניסטים לא עשו את זה, אפילו אנטי־ציוניים.

היום שם אנשי ליכוד שבאו ואמרו לי: הסיתו אותנו. הביאו אותנו לכאן בלי שידענו. צריך לחסום את הפריץ הזה, הבלון הנפוח, כבר עכשיו".

דרמה של איחוד משפחה שנמשכה למעלה מ־8 שנים בא אתמול בערב לסיומה: שפופיה לנדבר, שעלתה לישראל ב־1979 התחבקה עם אחותה נונה קוחינה, בת 32 ממינסק, שהגיעה יחד עם שני ילדיה פאינה, בת 5, ודימיטרי, בן 10, ועם סבה בן ה־90, משה אלתנוביץ. סופיה התפרסמה במאבקה למען עליית אמה שמתה בסופו של דבר ממחלת הסרטן בבריה"מ.
(תצלום: ישראל סאן)

גרנות בטקס האזכרה אמש בצוותא (צילום: פרטה)

„בוא, בוא התמודד איתי", התגרה לוי בקצב

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

שר־השיכון, דוד לוי קרא אתמול ליו"ר נשיאות ועידת החרות, השר מ' קצב, לבוא ולהתמודד עימו על תפקיד מ"מ יו"ר התנועה.

השר לוי אמר, כי אם אכן יתמודד עמו קצב יצטרך לפרוש מתפקידו כיו"ר נשיאות ועידת „חרות". בכנס מקדים של מחוז הדרום לוועידת חרות, התכנסו תומכיו של דוד לוי, הוא האשים את קצב בניהול כושל של הכנס הראשון של התנועה, וקרא לו להתמודד מולו.

„אני שומע שהבחור, שוקל ומתלבט אם להתמודד מולי, בוא, לך, תתמודד, אך לפני כן פנה את מקומך".

גודלו האמיתי

דוד לוי סימן בידו את מידתו הזעירה של קצב ואמר „כל אחד יראה גודלו האמיתי". דוד לוי הזכיר שלמען שלום בית ויתר בעבר על התמודדות עם יצחק שמיר. הוא אמר שלקראת הוועידה הוא שמע ביטויים שונים, אולם אמר כי לא יגיב עליהם עכשיו. „מחר אגיב אחת לאחת", אמר. „בכנס הארצי הגדול והעצום יהיה ביטוי לתמיכה המסיבית של הרוכה והולכת של תנועת החרות כפי שינקתי ושתיתי ממנה שנות דור".

● לונדון. — המלכה אליזבת, ששיבחה את פאהד מלך סעודיה על מאמציו למען השכנת שלום במזה"ת, אמרה כי בריטניה תעשה את כל אשר ביכולתה כדי ליישב את הסכסוך הערבי־ישראלי ולהביא לסיום מלחמת איראן־עיראק.

● מארכסיסטים הנחיתו מהלומה משפילה על מפלגת הקונגרס ההודית של ראש הממשלה ראג'יב גאנדי, בבחירות במדינת קראלה שבדרום הודו שנחשבו כמבחן לפופולריותו האישית.

● המנהיג לשעבר של המפלגה הקומוניסטית הסינית, הו יאובאנג השתתף אתמול במושב של הפרלמנט הסיני, בהופעתו הפומבית הראשונה מאז הודח מתפקידו בינואר.

במלאת שלושים
לפטירתה של חברתנו
אסקה פניגר ז"ל
נקיים אזכרה לזכרה ביום א' 29.3.87:
בשעה 15.00 נפקוד את קברה לגילוי המצבה
בשעה 21.30 נתייחד עם זכרה בחדר האוכל
מוקירי זכרה מוזמנים
המשפחה
וקיבוץ המעפיל

עם פרידה, אריאלה, ציפורה והמשפחות
אנו אבלים על פטירתו של חברנו היקר
זיסו חכם (זיגוטו)
ההלוויה תצא היום, יום ה'
אל בית העלמין של הקיבוץ בשעה 15.00
קיבוץ שער־העמקים

למחמוד יונס
אתך באבלך על מות
אחותך
דני רוזוליו
והחבריך בחברת העובדים

בליכוד לא לוקחים סיכונים: עשרות אנשי אבטחה ישמרו על „האחדות"

קצב: הוועידה ביום א' חייבת להצליח, על השרים ראשי המחנות לשלוט באנשיהם □ שמיר יבחר כנראה לראשות התנועה בהצבעה גלוייה — והמתחים יצוצו אולי בבחירות למ"מ יו"ר התנועה, וראשי המרכז והמזכירות

מאת דורית גפן, כתבנו לענייני מפלגות

עשרות אנשי אבטחה שנשכרו במיוחד למושב השני של ועידת חרות המתכנסת ביום ראשון בת"א, ישמרו על הסדר וימנעו התפרעויות אפשריות בזמן הוועידה — על כך מסר אתמול יו"ר נשיאות הוועידה השר משה קצב במסיבת עיתונאים שהתקיימה במצודת זאב בתל אביב.

לדבריו, הוועידה חייבת להצליח במאה אחוזים ואחריות על כך מוטלת על כל ציר בועידה. אך באופן מיוחד על השרים — ראשי המחנות.

הוא דחה טענות שנשמעות כאילו השרים הללו איבדו את השליטה על אנשיהם ואמר, כי אם שר לא מסוגל להשתלט על המחנה שלו הרי מנהיגותו מוטלת בספק.

קצב ציין כי אחת המטרות של הכינוס הנוכחי היא לשפר את התדמית „שדבק בנו במושב הראשון". יו"ר נשיאות הוועידה מסר, כי מספר הצירים הוא 2081 והם יוכלו להצביע ע"י כרטיס ציר מיוחד שבו מופיעה תמונתם, או ע"י תעודת זיהוי.

מועמד יחיד

סדר היום של הוועידה אשר יוצע ע"י קצב יהיה: אישור הצירים בחירת מרכז חדש, שבו יהיו חברים כל צירי הוועידה; בחירת יו"ר התנועה וההנהלה. לתפקיד זה יש מועמד אחד, יצחק שמיר וככל הנראה תהיה הצבעה גלויה, על מועמדותו.

הוועידה תקבל גם סידרת החלטות בתחום המדיני אשר יקיפו בין היתר את הנושאים הבאים: ועידה בינלאומית, שלום במזה"ת, היחסים עם ארה"ב, הסכמי קיימפ דיויד, התנחלויות והריבונות על א"י השלמה. כן תאשר הוועידה את האיחוד עם המפלגה הליבראלית.

בעוד הסעיפים הללו אינם מהווים בעיה הרי הצעות לשינויים בחוקה הקשורות להתמודדויות על שלושת התפקידים: מ"מ יו"ר התנועה וראשי המרכז והמזכירות, יעלו את המתח בועידה. את ההצבעות על ההתמודדויות השונות מתכוונים לערוך בסיבוב הצבעה אחד.

השר קצב אמר אתמול, כי טרם החליט אם יתמודד על אחד מן התפקידים. לדבריו, הוא מעדיף פשרה בין כל המחנות בלי התמודדויות, ואחד משיקוליו שלא להתמודד יהיה רצונו שלא להגביר את המתח בועידה, ולא לבזבז את המאמצים שהושקעו על ידו בהשגת הסכם בין שלושת השרים לוי שרון וארנס. בהתייחסו לשנה האחרונה, שחלפה בין הועידה הראשונה לזו המתכנסת ביום ראשון אמר: פעלתי בתנאים קשים, לא תמיד זכיתי בשיתוף פעולה מצד חברי. היה עלי לנווט ספינה לא תקינה בים סוער, כשהצוות מסוכסך בינו, ומסביב כרישים ותנינים.

בינתיים הודיע אתמול ח"כ יורם ארידור, כי הוא מתכוון להציג את מועמדותו לתפקיד יו"ר מזכיר תנועת החרות.

כתבתנו מציינת כי ארידור משמש היום בתפקיד זה.

„סירובה של ארה"ב לדבר עם אש"ף — מעכב תהליך השלום במזה"ת"

אמר שר המדינה המצרי בוטרוס גאלי

קאהיר. — מצרים מתחה אתמול ביקורת על סירובה של וושינגטון לדבר עם אש"ף, וטענה כי הדבר מעכב בעדה למלא תפקיד בהסדר מזרח תיכוני.

„ארה"ב היא בעלת כישורים טובים יותר מכל מדינה אחרת לסייע בהשגת פתרון כזה", אמר שר המדינה לענייני חוץ, בוטרוס גאלי, בסימפוזיון על יחסי מצרים־ארה"ב. „אולם הדבר המעכב בעד תרומה חיובית זו של ארה"ב הוא ללא ספק, הסירוב לדבר עם הארגון המוכר באורח אוניברסלי כמייצג את העם הפלשתיני, היינו — הארגון לשיחרור פלשתין".

גאלי הדגיש את תמיכתה של מצרים בכינוס ועידת שלום בינלאומית למזה"ת, בהשתתפות אש"ף, וציין, כי ועידה כזאת עשויה להעניק תקווה למתונים בצד הערבי והישראלי כאחד.

השר גאלי השמיע את הערותיו יום לאחר ששר החוץ המצרי, אחמד עיסמת עבדול מגיד, שוחח על פרטי ועידת השלום המוצעת עם שגריר ארה"ב. הדבר מתפרש כסימן חדש להתעניינותה של ארה"ב בבדיקת הרעיון הזה.

בהצהרה נפרדת לציון יום השנה השמיני לחתימת חוזה השלום הישראלי־מצרי, אמר השר גאלי, כי ישראל יוצרת „מיכשולים נוספים" בדרך השלום, בכך שהיא ממשיכה להחזיק בטריטוריה הערבית הכבושה.

שר החוץ המצרי, עיסמת עבדול מגיד, חזר והדגיש אמש את תמיכתה של ארצו בכל פעולה משותפת ירדנית־פלשתינית.

השר אמר את דבריו בשיחה עם האני אל חסן, יועצו של ראש אש"ף יאסר ערפאת, המבקר עתה במצרים.

מחוגי משרד החוץ המצרי נמסר, כי עבדול מגיד חזר והדגיש בפני איש שיחו את דבר תמיכתה של קאהיר באש"ף כנציגו הבלעדי של העם הפלשתיני. (עי"צ, עיר)

ראש האופוזיציה הדרום אפריקני: מוטב שהמערב ידבר עמנו

מאת כתבנו המדיני בירושלים

ראש מפלגת האופוזיציה „פרוגרסיבית" בדרא"פ, קולין אגלין התקבל אתמול לפגישה אצל שר החוץ שמעון פרס ושמע מפיו על מדיניות הממשלה בדבר הצעדים כלפי ארצו.

פרס אמר לאורח כי „בנושאים מוסריים אין מקום לפשרות" והביע התנגדות נמרצת לאפרטהייד, באומרו כי ישראל אינה יכולה להוביל במאבק נגד תופעה חמורה זו והבטיח כי לא תפגר אחר מדינות המערב.

אגלין סקר את המצב בדרא"פ ואת הצפוי בבחירות שיתקיימו שם בראשית החודש הבא. לדבריו, לא יתרמו העיצומים של המערב להחלשת מעמדה של מפלגת הימין הקיצונית ומוטב שהמערב יקיים הידברות עם הכוחות המתונים בדרא"פ, על מנת לחזקם במאבק נגד תומכי האפרטהייד.

קארטר מגיע היום — וייצמן יהיה בן לוויה צמוד

מאת כתבנו המדיני בירושלים

נשיא ארה"ב לשעבר ג'ימי קרטר יגיע הבוקר לביקור בישראל. קרטר יתקבל בנשר אלנבי ע"י השר עזר וייצמן, אשר ילווה אותו בכל מהלך ביקורו בארץ. וייצמן התוודע לקרטר מקרוב במהלך שיחות קמפ דיויד. אולם רה"מ דאז, מנחם בגין, סירב לקבל את קרטר לפגישה בביתו בירושלים.

הנשיא האמריקני לשעבר הוא אורח אוניברסיטת חיפה, שם יקבל תואר דוקטור של כבוד וכן של שר החוץ שמעון פרס שעל שולחנו יסעד היום את סעודת הערב.

קרטר יתארח היום לסעודת צהריים אצל נשיא המדינה חיים הרצוג, וכן יפגש עם רה"מ יצחק שמיר ושר הבטחון יצחק רבין.

מתוכננות לו פגישות עם אישים פלשתינאים וכן ביקור בבית לחם, חברון ובעכו.

● נוסעת אוטובוס ישראלי נפצעה באורח קל בצהריים מאבנים שהושלכו לעבר אוטובוס מטיילים, בו נסעה.

על המפה — ירון אמיתי

נשיא לשעבר מחפש „אקשן"

מאז עזב ג'ימי קארטר את הבית הלבן בינואר 1981, בילה הנשיא לשעבר את מרבית זמנו הרחק מהחיים המדיניים. קארטר חזר עם אשתו רוזלין לאחוזת המשפחה פליינס, ג'ורג'יה, שם עסק בכתיבת זכרונותיו, בהוראה ואפילו... בנגרות תחביב הנעורים שלו.

אך הבית בג'ורג'יה הוא מקום שקט מידי. אימו של קארטר נפטרה ב־1983. אחיו בילי הוא איש עסקים המרבה בנסיעות לחו"ל. ביתו איימי גדלה והיא עכשיו סטודנטית „זרוקה". שהתפרסמה כאשר עצרה אותה המשטרה בעת שהפגינה מול שגרירות דרום־אפריקה בוושינגטון.

כמפלט מהשקט הכפרי חנך קארטר ב־1 באוקטובר את „מרכז קארטר" באטלנטה, בירת ג'ורג'יה. המרכז שנבנה בהשקעה של 27 מליון דולר מתעד את חיי הנשיא לשעבר, משחזר את חדרו בבית הלבן ומאחסן ספריה לבעיות שונות במדיניות החוץ והפנים של ארה"ב.

„דמו של אברהם"

מה יעשה נשיא לשעבר, שסיים את כהונתו בגיל צעיר יחסית (הוא יליד 1924) כדי שהעולם לא ישכח אותו? הוא יוצא לסיורים ברחבי תבל, נפגש עם מנהיגי מדינות, ומקווה שמי מהם יזמין אותו לתווך באחד הסכסוכים האזוריים. במיוחד מתעניין קארטר במזרח התיכון. את הסכמי קמפ דייויד מ־1978 הוא רואה כגולת הכותרת של פעילותו. בנובמבר 1983, אחרי שחזר מסיור באזורנו כינס באטלנטה ועידה של אנשי אקדמיה ודיפלומטים אמריקנים וערבים, לדיון בבעיות המזה"ת. ישראל סירבה להשתתף בועידה.

לפני כשנתיים פירסם קארטר ספר: „דמו של אברהם". בספר הוא סוקר את תולדות הסכסוך הישראלי – ערבי, וקורא לארה"ב לנקוט יוזמות חדשות כדי להביא את הצדדים לשולחן הדיונים. לדעתו על הערבים להכיר בקיומה של ישראל, ועל ישראל להכיר בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים על שטח אדמה משלהם.

מעבר לחיוכים ולחיצות ידיים, ביקורו הנוכחי של ג'ימי קארטר בישראל יניב מעט תוצאות תכליתיות, אם בכלל. אולי, לכל היותר, יחסי ציבור טובים ל„מרכז קארטר" באטלנטה.

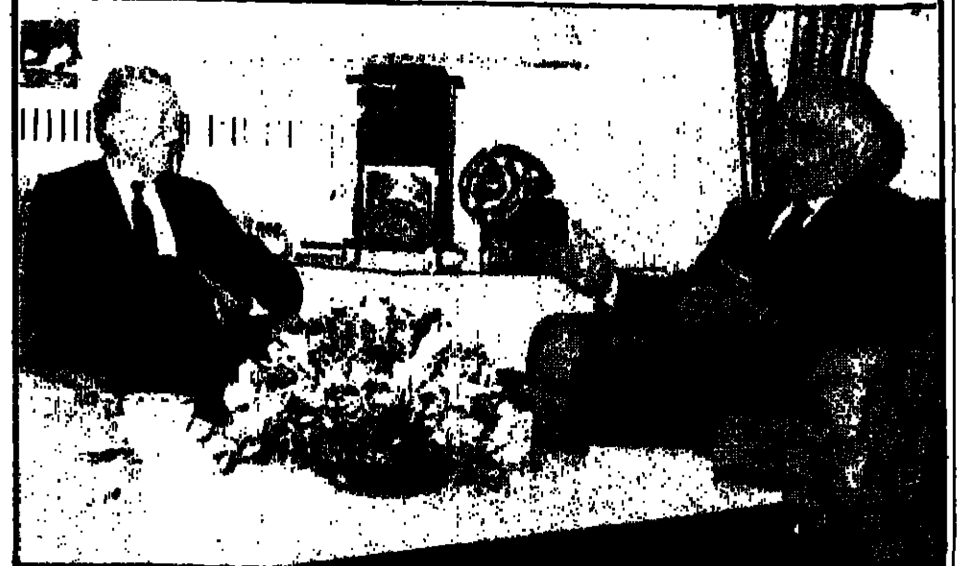

הנשיא לשעבר ג'ימי קרטר והמלך חוסיין, אתמול בירבת עמון (צילום: איי.פי.)

יש־דיבור
YESH DIBOOR
עמוד לנוער, ביום שישי, במוסף לשבת

חוק פיצוי שחיקה לגימלאים שיזם צבן — נתקבל טרומית

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת קיבלה אתמול בקריאה טרומית הצעת חוק פרטית של יאיר צבן (מפ"ם) לפצות גימלאים שפרשו בין נובמבר 1984 למרץ 1986.

החוק מתייחס לתקופה שבה השתוללה בארץ האינפלציה וכתוצאה מכל נשחק שכר הברוטו לפיו נקבע שיעור הפנסיה. צבן הסתמך בהצעתו על תיקון לחוק פיצויי פיטורין, שהתקבל אף הוא כיוזמתו, וקבע מענקי פיצויים מיוחדים לעובדים שפוטרו מעבודתם בתקופה האמורה.

הכנסת אישרה העלאת אחוז החסימה ל־2%

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ב־18 קולות המערך ליכוד התחיה והמפד"ל נגד 13 קולות מפם רצ ושאר הסיעות הדתיות, קיבלה אתמול הכנסת בקריאה טרומית הצעת חוק פרטית של התחיה הקוראת להעלאת אחוז החסימה בבחירות הקרובות מאחוז בודד לשני אחוזים וחצי.

גרשון שפט התחיה שנימק את הצעת החוק הסביר כי ריבוי הסיעות בכנסת הנוכחית, (15) מחבל בעבודתה. אם אחוז החסימה לא יהיה גבוה יותר עשויות להיות בכנסת הבאה גם 20 סיעות. שינוי החוק יאפשר גם הקמת קואליציות יציבות יותר שלא יהיו תלויות בח"כ אחד או ח"כים בודדים.

מעמד שווה לנשים בפני שלטונות המס

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת קיבלה אתמול בקריאה טרומית הצעת חוק פרטית של חייקה גרוסמן מפ"ם הקובעת מעמד שווה לנשים בפני שלטונות מס הכנסה.

בהצעת החוק של גרוסמן תמכו ח"כי המערך בעקבות יוזמה של נאוה ארד.

לפי התיקון לפקודת מס הכנסה, יוכלו נשים עובדות לפתוח תיק לעצמן במס הכנסה, במקביל לזה של בעליהן, או לבקש המשך המצב הקיים בו התיק של האישה מצורף לתיקו של הבעל.

סגן שר האוצר עדי אמוראי טען, כי יש טעם לחוק המוצע. אולם כיוון שאוצר המדינה עשוי להיפגע ממנו הוא חייב להסתייג.

למרות התנגדות השר אישרה כאמור הכנסת את החוק.

כהנא ואנשיו הסיתו בשוק הכרמל: „יהודים אל תקנו מערבים"

אתמול, שוב ניסה כהנא להוכיח כי לחוק האוסר הסתה גזענית, שיניים קהות במקצת. הוא אינו חושש ממנו. הוא ואנשיו הופיעו אתמול בשעה חמש אחר הצהריים בשוק הכרמל בתל אביב, צעקו „ערבים החוצה", ו„יהודים אל תקנו מערבים". הם גם חילקו כרוזי הסתה באין מפריע.

מטרת הגזען ואנשיו היתה כנראה להראות לרוכלים הערבים הרבים בשוק, העוסקים במכירת ירקות, „מי כאן בעל הבית".

תושבת תל־אביב אתי גורן, שהיתה עדה למעשה מסרה תלונה במשטרת תל־אביב, ועתה נותר רק לראות כיצד תנהג המשטרה בהסתה הגלוייה. (שע"ח)

200 אלף אנשי רשות סובייטים נענשו

מוסקווה. — כ־200,000 אנשי רשות סובייטים הוענשו אשתקד על שניצלו לרעה את תפקידיהם. מסר אתמול התובע הכללי אלכסנדר רקונקוב.

הוא ציין, כי התובעים הכלליים של הרפובליקה הביילורוסית, הרפובליקה האוטונומית הצפון־אוסטיאנית והאזורים וורושילוגראד ואירקוטסק, הודחו על שפתחו בהליכים פליליים ללא בסיס.

רקונקוב, שרואיין בעתון המפלגה הקומוניסטית „פראוודה", אמר כי פקידים רבים במשרד הפנים ובפרקליטות של המדינה הועמדו למשפט על „שיטות חריגות לניהול חקירות".

הוא לא מסר פרטים. אך השבועון הרשמי „אוגוניוק" מסר בחודש שעבר בפרוטרוט על התנהגות ברוטאלית של המשטרה ברפובליקה האוטונומית קארלייה, הגובלת בפינלנד, אשר הביאה להדחתם של מספר אנשי רשות בכירים. (ע"ד)

המשכים

נמצא הסדר

(סוף מעמוד ראשון)

האנרגיה משה שחל נגר ההחלטה למסור לידי השלושה באמצעות פרקליטת ח"כ דוד ליבאי הודעת התחייבות המבטיחה את סודיות העדויות בוועדת הבירור. עו"ד ליבאי הודיע בשם השלושה כי עתה יסכימו להעיד בוועדה.

יוכלו לעתור לבג"צ

את ההודעה ימסור רה"מ יצחק שמיר לח"כ ליבאי בעקבות סיכום עם היועץ המשפטי לממשלה והדבר יאפשר לשלושת העדים לעתור לבג"צ במקרה של הפרת ההתחייבות ולבקש סעד. להחלטת הממשלה קדמה ישיבה של "פורום ראשי הממשלות" והתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ומזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין.

ההחלטה להענות בחיוב לדרישת ליבאי באה לאחר שהאחרון דחה הצעות שונות שהועלו בפניו ועמד על כך שהממשלה תפקיד בידיו התחייבות בנוסח דומה לזה שקיבל מוועדת המשנה של וועדת החוץ והבטחון של הכנסת החוקרת אף היא בפרשה.

שחל: טעות נוספת

השר משה שחל הסביר את התנגדותו להצעה בכך שלדעתו על הממשלה לפעול במסגרת סמכותה על פי חוק ועל כן היה עליה מכתחילה להעניק לוועדת הבירור סמכות לחקור עדים תחת שבועה. לדבריו יש להצטער על כך שהממשלה נקלעה לעוד טעות בשרשרת הטעויות בפרשת פולארד ואינה נוהגת באורח ממלכתי.

בינתיים עומדת וועדת המשנה בראשות ח"כ אבא אבן לסיים את גביית העדויות בעוד שוועדת רוטנשטרייך עדיין בשלבים הראשונים של עבודתה, בגלל נסיעתו של צבי צור לחו"ל.

ארנס בוועדת אבן

וועדת אבן חקרה אתמול בשנית את רפי איתן, וחקרה לראשונה את השר משה ארנס. היום היא תחקור בשנית את אל"מ אביאם סלע. בשבוע הבא תתחיל בסיכום הראיות.

הכחשות לכתבה ב"מבט"

יו"ר ועדת המשנה הפרלמנטרית אשר בודקת את פרשת פולארד, חה"כ אבא אבן וכן חה"כ אהוד אולמרט מן הליכוד הכחישו אמש באוזני כתבים מכל וכל את דיברי כתבת "מבט" בטלוויזיה, לפיהם נתגלו סתירות בין עדויות שנמסרו לוועדה בידי שרים לבין עדויות שנמסרו בידי עובדי מדינה.

לדיברי חה"כ אבן, שום דבר בעבודת הוועדה לא יצר אצלו את הרושם הקטן ביותר, כי סתירות בין עדויות, כביכול, "יגרמו לתוצאה בלתי נמנעת של הקמת ועדה משפטית". בכתבת "מבט". אמר אבן לכתבים. לא היה אפילו גרעין אחד של אמת. לדיברי אבן, הקדישה הוועדה את זמנה להאזנה לעדויות. אבל לא הקדישה אפילו דקה אחת לדיון ולהערכת המידע שקיבלה.

האווירה בוועדה מנוגדת לחלוטין לאווירה שתוארה ב"מבט". כל מי שהופיע בפני ועדת המשנה אישר באוזניה, ואף בפומבי, את דבר יחסה הרציני. איש מן העדים לא נמנע משיתוף פעולה מלא — סיים אבן.

מקורות אנונימיים

חה"כ אהוד אולמרט חלק אמש לחלוטין על תוכן כתבת "מבט". לדבריו, מבוססת הכתבה על מקורות אנונימיים, מוקדם מידי להסיק מסקנות כלשהם מעבודת הוועדה, אך אילו ניתן היה להגיע למסקנות ביניים, הרי שמסקנות אלה לא היו מבחינות בין עדויות שמסרו עובדי מדינה, לבין אלה שמסרו אנשי הדרג המדיני.

אהוד אולמרט אמר, כי אין הוא מאמין שוועדת חקירה משפטית תצליח לחשוף את האמת בדרך יעילה יותר מזו של וועדת המשנה של וועדת החוץ והבטחון. כאשר תשלים וועדת המשנה את עבודתה, משוכנע אולמרט, שהתמונה אשר תתקבל תהיה אמינה וכוללת. אולמרט הביע צערו על "הדיווח הבלתי אחראי, בלתי אמין, חלקי ומוטעה", שמסרה הטלוויזיה.

סיכום בקרוב

ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון לבדיקת פרשת פולארד תסכם את עבודתה ותגיש את מסקנותיה לממשלה באמצע אפריל — הערכה זו נשמעה אתמול בוועדה לאחר שהשלימה את גביית העדויות.

בין העדים שהופיעו לפני ועדת המשנה לבדיקת פרשת פולארד היו שמיר, פרס ורבין. כן הופיעו ראש אגף מודיעין לשעבר בצה"ל אלוף אהוד ברק, ציר ישראל בוושינגטון לשעבר וכיום מזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, וכן מדענים ממערכת הבטחון.

מלכתחילה התכוון אבן לצרף לוועדה גם נציגים מן האופוזיציה ממפ"ם והתחיה, אך נציג מפ"ם בוועדת החוץ והבטחון אלעזר גרנות סירב לתת יד לעבודת הוועדה. הוא טען שרק ועדת חקירה ממלכתית תהיה מסוגלת להגיע לחקר האמת, בעיקר משום שהיא מצויידת בסמכויות.

שריד: אל תאמינו להם

חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת יוסי שריד קרא לעו"ד דוד ליבאי ולשלושת מרשיו שלא לקבל את התחייבות הממשלה. אשר לדבריו, אין לה שום ערך משפטי, במיוחד כאשר היא באה מצד ממשלה לא אמינה.

ראש הממשלה שמיר והשרים פרס ורבין השתמשו, כאשר היה להם נוח ולעתים קרובות, בנימוק "לא ידענו". שלישיה זו לא תהסס מלהשתמש גם בנימוק "לא הבטחנו". (עש"ת, עתי"ם)

שמיר יבוא לביקור רשמי בצרפת בסוף אפריל

מאת ארנון יפה. כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — ראש הממשלה יצחק שמיר השיג הזמנה לביקור רישמי בצרפת ויגיע לפאריס בסוף החודש הבא — מסר אמש רדיו "לוקסמבורג", בדיווח על חימום היחסים בין ישראל לצרפת.

"בשגרירות ישראל סרבו למסור פרטים על הביקור. מקורות צרפתים אישרו, ששמיר קיבל הזמנה משיראק, אך לדבריהם המועד עדיין לא ניקבע סופית.

גם שר הבטחון יצחק רבין מוזמן לבוא הנה לסלון התעופה האוירי במאי. במקביל יבואו לישראל שר החוץ ז'אן ברנאר ריימונד וארבעה שרים אחרים.

תאצ'ר תקרא במוסקווה להגדיל את מספר העולים לישראל

לונדון. — ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר, העומדת לבקר בסוף השבוע בבריה"מ, תלחץ על ההנהגה הסובייטית לשחרר יותר מתנגדי־משטר כלואים ולהגדיל את מספר המהגרים, בייחוד יהודים המבקשים לעלות לישראל.

תאצ'ר תביע את דאגת אירופה נוכח התכניות של שתי מעצמות העל לצמצם את הנשק הגרעיני, זאת לאחר שהיא ונשיא צרפת מיטראן הסכימו לדחות כל נסיון לשלב את הנשק הגרעיני של בריטניה בקיצוצים אותם מתכננות בריה"מ וארה"ב.

בטאון המפלגה הקומוניסטית פראוודה האשים לאחרונה את תאצ'ר, כי יש לה "רעיונות מיושנים" אודות העוצמה הצבאית הבריטית.

מצפים, כי תאצ'ר תיפגש לפחות עם מתנגד־משטר סובייטי בכיר אחד. אולי אנדריי סאחארוב, ששוחרר השנה מגלות פוליטית בגורקי.

ג'ון או איוואן

ביהמ"ש עומד להחליט אם לקבל עדויות שניגבו בבריה"מ

בית המשפט המיוחד הדן את ג'ון דמיאניוק החליט אתמול להתיר את שמיעת עדותה של הלגה גרוויץ, פרקליטת מחוז המבורג, במשרד המשפטים הגרמני. הסניגורים התנגדו להשמעת עדותה, בנימוק שאין הם מוכנים דיים לגבי תוכן המסמכים והעדות שאמורה העדה להשמיע. בסופו של דבר, בעצת בית־המשפט, הושגה פשרה בין ההגנה לתביעה והעדה הורשתה להשמיע את עדותה בחקירה הראשית. החקירה הנגדית תיערך רק היום.

התובע עו"ד מ. שקד טרם "הסתיר את קלפיו" ולא הבהיר מה קשר משפטו של שטרייבל ושלוש עדויות שנשמעו בו לעניינו של ג'ון דמיאניוק. התמונה עשויה להתבהר ביום חמישי, בהמשך חקירת העדה.

כאמור, התמקדה חקירתה של העדה במשפטו של שטרייבל מפקד טרווניקי. אולם קודם לכן ביקש ממנה התובע לפרט את סדרי הדין וההליכים המשפטיים בגרמניה.

הסניגור ג'ון גייל ביקש מבית המשפט למנוע מן העדה מלהעזר במסמכים רשמיים בעת העדות. העדה הבהירה, כי לפניה רק נייר ובו ראשי פרקים בלבד, שהרי "יש כל כך הרבה עובדות ופרטים בנושא זה שאיני מסוגלת לזכור הכל בעל פה". גם "חקרית" זו חלפה במהרה.

אשר למשפטו של שטרייבל, סיפרה העדה, כי הוא החל ב־1960 ונמשך כ־16 שנה, עד אשר ב־1976 זוכה מפקד טרווניקי לשעבר, בפסק הדין של בית המשפט הגרמני. העדה סיפרה, כי בתוקף תפקידה, הגישה ערעור על כך, אולם גם זה נדחה.

גב' גרוויץ מסרה, בין היתר, כי במשפטו של שטרייבל נשמעו 114 עדים מארצות רבות, כולל ישראל, בריה"מ ועוד, וכן צורפו לתיק בית המשפט עדויותיהם של 80 עדים, אשר לא יכלו להופיע ולהעיד. בין העדים היה גם פרופ' שפלר, מומחה גרמני לבדיקת מסמכים, אשר זומן למשפט זה 4 פעמים למסור חוות דעת מוסמכת.

כזכור, הוגש ביום ג' בג"צ נגד עדותו של פרופ' שפלר במשפטו של דמיאניוק, מאחר ששפלר זומן להעיד מטעם התביעה, בין היתר לגבי "מסמך טרווניקי" — שהיא תעודת חוגר של ג'ון דמיאניוק, אשר שירת במחנה הס.ס. בטרווניקי במלחמת העולם השנייה.

עימות בין היסטוריונים ישראלים לגרמנים

מאת כתב "על המשמר"

עימות נוקב ראשון מסוגו בעולם בין בכירי ההיסטוריונים מגרמניה לבין היסטוריונים ישראלים העוסקים בהיסטוריה גרמנית, על אחריותם של הגרמנים לשואה ועל נסיונות הטשטוש העכשוויים ייערך ביום שני בירושלים. העימות יתקיים באוניברסיטה העברית.

את העמדה הגרמנית העכשווית ייצגו הפרופסורים כריסטיאן מאיר, ויקל, שכתב ביוגרפיה על היטלר (והתפרסמה רק לפני חמישה חודשים) ואחרים.

את האקדמיה הישראלית ייצגו הפרופסורים משה צימרמן, גורג מוסה, שולמית וולקב, יהושע אריאל ורב קולקה.

פסילת עדויות שמיעה

העדה סיפרה כי במשפטו של שטרייבל העידו, בין היתר, שלושה עדים — אנגלהארט, אורלובסקי וברודשה. עדים אלה הם אזרחים סובייטיים. ועל פי הסכם לחיקורי דין בין גרמניה וברית"מ ניתן היה לקבל את עדותם במשפטו של שטרייבל.

העדה ציינה, כי לא היו שום בעיות בתיחקורם של העדים הללו, ולא הופעלה שום צנזורה. אדרבא, כאשר נדמה היה שעד מסויים מסתיר משהו ונמנע מלמסור פרטים — נהג התובע הסובייטי להתערב ולהאיץ בו לומר כל שידע בנושא זה. עם זאת ציינה העדה, בתשובה לשאלה, כי נאלצו לגבות את עדויותיהם בבריה"מ, משום שהללו לא קיבלו היתר יציאה להופיע במשפט בגרמניה. מכל מקום, העדויות הללו כאמור הפכו לחלק מהפרוטוקול של משפטו הגרמני של שטרייבל.

הסניגור עו"ד שפטל הביע התנגדות לקבלת הפרוטוקולים מן העדויות הללו ואמר באירוניה: "אמנם, שמענו כאן חוות דעת על הליכי הצדק והיושר של ברית המועצות, וכאן יושבים אנשים רבים אשר יודעים היטב על הצדק הסובייטי הזה וגם שילמו על כך מחיר. ועובדה היא שגם שלושת העדים לא הורשו לצאת משם, אולי מחשש שמא לא יחזרו. אבל אין זו סיבה לקבל עדויות אלו כקבילות במשפטנו כאן. העובדה שבית המשפט הגרמני מצא לנכון לקבל את עדויות, זוהי בעייתו שלו, אבל בית משפט בירושלים מנוע מקבלתן, כי הרי מדובר כאן בעדות שמיעה".

עדות על תנאי

הסניגור הוסיף והעיר, כי "אולי שינו באחרונה שלטונות בריה"מ את טעמם ויאפשרו לשלושת העדים האלה להעיד כאן. ואולי הגישו כאן עדויות שמיעה ברורות ועל כן לא ניתן להגישן, לדעתי. מאותה סיבה שפסל בית המשפט הגשת עדות מסויימת באמצעות עדת התביעה גב' ראריוקר בשבוע שעבר, עדותו של עד אשר נחקר על ידה ונפסלה כאמור בגלל היותה עדות שמיעה".

אב בית הדין השופט לוין הודיע, כי על פי ההסכמה בין הצדדים בהפסקה סוכם במפורש, כי המסמכים השונים יוגשו בשלב זה לבית המשפט, אולם יצויינו בסימון מיוחד זמני, ורק לאחר תום חקירה של העדה גרוויץ, יטענו הצדדים, ובית המשפט יחליט אם לאשרם כראיה אם לאו. "לכן פליאה היתה התנגדותו זו של שפטל להגשת העדויות" — העיר השופט. המשך המשפט ביום חמישי.

התובעת הגרמניה הלגה גרוויץ בעדותה אתמול בביהמ"ש (תצלום: רחמים ישראלי)

מומחה טילים שהואשם בפשעי מלחמה שב וקיבל אזרחות גרמנית

המבורג. — ארתור רודולף, 80, מומחה־טילים אמריקני לשעבר ממוצא גרמני, שמצא מקלט במערב גרמניה ב־1984 לאחר שוויתר מרצונו על אזרחותו האמריקנית משום שהוחשד במשעים נגד היהודים במלחמה, שוב קיבל דרכון מערב גרמני — מסר מקור משפטי בהמבורג.

החקירה שנפתחה נגד רודולף על ידי התביעה בהמבורג, שם השתקע, הופסקה מהיעדר הוכחות. המדען היה מעוזריו הקרובים של ורנר פון בראון, הממציא של הטילים ווי־2 והאדריכל הראשי של כיבוש החלל על־ידי ארה"ב.

רודולף הואשם על ידי מערכת המשפט בארה"ב, כי התעלל בין השנים 1943 ו־1945 ביהודים במחנה הריכוז דורה־מיטלבאו שבגרמניה, שהיו מועסקים כעובדי כפייה במפעלי "מיטלוורק", בו ייצרו את הטילים ווי־2.

הוא הואשם כי בתור ממונה אחראי על עובדי המפעל, העביר את האסירים בתנאים "בלתי אנושיים", שגרמו למותם של כ־20,000 מביניהם.

המדען טען כי לא התעלל בעובדי הכפייה, אך העדיף לוותר על אזרחותו האמריקנית ולחיות במערב־גרמניה כאדם חסר־אזרחות.

גם חוקר אמריקני אחר ממוצא גרמני, ג'ון אבדריאר, שהואשם ברצח יהודים בבילורוסיה, נאלץ לעזוב את ארה"ב באותן נסיבות.

שניהם היו חלק מקבוצה של 118 מדענים גרמניים שהאמריקנים הביאו לארה"ב לאחר המלחמה. (עד)

2 תלמידים ממיכללת תל־חי נהרגו בתאונת דרכים בגליל

שני בני־אדם נהרגו ושניים נפצעו באורח קל עד בינוני בהתנגשות בין שני כלי רכב בכביש קרית שמונה־ראש־פינה אתמול בצהריים.

ההרוגים הם ציון סבג בן 27 וחנניה צמח בן 32, שניהם מצפת. השניים היו תלמידים במיכללת תל־חי ונסעו במכונית "סובארו" שבה נהג ציון סבג ללימודים במיכללה.

שני הפצועים, מישל אלגרבלי בן 29 ואשתו לימור בת 25, הם במצב בינוני עד קשה ומאושפזים בבית־החולים בצפת.

התאונה אירעה כאשר רכב מסוג "אאודי". שבא מכיוון ראש־פינה, התנגש חזיתית ברכב מסוג "סובארו", שהגיע מקריית־שמונה, קילומטר לפני מושב שדה אליעזר. מעוצמת ההתנגשות נמחצו שני כלי הרכב והועפו לצידי הדרכים. יושבי ה"סובארו" הועפו לתעלה ורכבם נמחץ.

ניידת טיפול נמרץ מקריית־שמונה ושלושה אמבולנסים נוספים חשו למקום. החובשים מצאו את נוסעי ה"סובארו" כשאחד ללא רוח חיים והשני עם דופק. למקום הוזעקו אנשי כיבוי אש מקריית־שמונה, אשר ריתחו את הרכב כדי לחלץ את הפצועים. בתום פעולות החייאה, שנמשכו כשעה, נקבע מותם של השניים.

במקביל ניתן טיפול רפואי לנוסעי ה"אאודי", בעל ואשה, מקריית־שמונה, שהועברו להמשך טיפול בבית־החולים בצפת. (עתים)

פרס יוצא לדרום אמריקה

מאת כתבנו המדיני בירושלים

מ"מ רה"מ ושר החוץ שמעון פרס, יצא ב־20 באפריל לביקור בארגנטינה ובאורוגוואי. יהיה זה הביקור הראשון של שר חוץ ישראלי בבואנוס איירס, מאז סולקו הגנרלים מהשלטון. פרס יהיה אורחו של שר החוץ הארגנטינאי קונטה קאפוטו.

מחבלים הפועלים בהשראת איראן נחשפו לראשונה בפאריס

מאת ארנון יפה. כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — 9 מחבלים ערבים שנלכדו בפאריס, פעלו בשרות איראן במזימה לבצע התנקשויות רצחניות. נמסר אתמול בשגרירות תוניסיה אחרי פגישה בין שר הפנים פסקואווה לבין שר החוץ התוניסאי הדי מברוק.

הם נלכדו במוצאי שבת חמושים בנשק וחומרי נפץ בתוך מונית בדרך לפיגוע. השלטונות עדיין מטילים איפול על כל הפרטים, אך היום יובאו החשודים בפני שופט.

המחבלים מסרו דרכונים תוניסאים מזוייפים. ברשותם נתגלו שני תתי מקלעים פולניים ווז־63, מסוג הנשק ששימש בהתקפה ברובע היהודי ב־1982. סוג נשק זה חביב במיוחד על רוצחים בשרות אבו נידאל.

חומר הנפץ הנוזלי במחבוא שלהם ניתפס גם בפרנקפורט על המחבל הפלשתיני עלי חמדי, הפועל בשירות "הג'יהאד האיסלמי". בני משפחתו חטפו כגמול שני גרמנים במערב־ביירות. רדיו "אירופה אחת" מסר, כי החוקרים בשרותים מתארים את שמונת הגברים והאישה שלכדו כ"ברישים" בטרור הערבי. מסמכים שניתפסו מוכיחים, כי הם פעלו בשרות האייתולות בטהרן שרצו להלום בלב פאריס.

חלקי מקלעים

עדי ראייה מסרו, כי 60 שוטרים לבושים אזרחית צצו פיתאום ברובע ה־12 בשעת מעצרם. אחרי ששני מחבלים מהקבוצה נכנסו אל תוך מונית בה נהג השלישי. בתיקיהם נימצאו חלקי מקלעים וחומר נפץ. החקירה איפשרה לעצור עוד שישה משתפי פעולה.

הכל שואלים כאן, מה קרה לשירותי הבטחון הצרפתים שהם עוצרים פתאום מחבלים ומגלים מטמוני נשק. ראש שרות הביון לשעבר אדמירל לאקוסט אמר כי זהו בהחלט שינוי. "בעבר נתנו זכות קדימה לשיקולים פוליטיים, עכשיו מניחים למקצוענים לפעול נגד הטרור", אמר. אם המידע יאומת, שמו הצרפתים יד, זו פעם ראשונה, על מחבלים הקשורים לטהראן, מה שמקנה להם אמצעי לחץ על איראן.

שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, האשים אתמול בנאומו בעצרת את בנות הברית, שידעו על המתרחש במחנות ההשמדה, והחשו (תצלום: אי. פי.)

תושבי שדרות ושלום עכשיו הפגינו במהלך טקס אבן הפינה לבית"ר

טקס הנחת אבן הפינה לעיר "ביתר" נערכה אתמול במעמד שר הבינוי והשיכון דוד לוי ובמהלכו היו התפרצויות סוערות של מפגינים נגד הקמת העיר.

"ישוב ארץ ישראל, לדידם של המתנגדים לו, הוא עניין הגובל באי צדק. רק ליקוי מאורות יכול להביא אנשים אלו להמשיך בדעה נפסדת זו", אמר השר לוי בטקס.

במהלך דבריו של לוי הפגינו כמה עשרות חברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, אנשי שלום עכשיו וצעירי מפ"ם ורץ. המפגינים נשאו כרזות נגד הקמת העיר ובהן אחת שאמרה: "לא הדר ולא ביתר — כל העסק מיותר", כן השמיעו קריאות בוז לעבר סגן רה"מ בזמן נאומו. קבוצה נוספת של כמה עשרות מפגינים עובדי מפעל מבטח משדרות צעקו סיסמאות נגד הכוונה לסגור את המפעל בו הם עובדים והמחאה על פיטוריהם של 100 עובדים נוספים מהמפעל. השר לוי תקף בחריפות את המפגינים ואמר כי מסיתים אנשים מעיירות הפיתוח ודוחפים אותם לאלימות, השר הדגיש ששיטות אלו של שנאת אחים ואלימות לא יצליחו.

הזהיר את פרץ

השר לוי פנה בדבריו גם אל ראש המועצה המקומית שדרות אמיר פרץ והזהירו שהשימוש שעושה בו מפלגת העבודה ירשם לו כראש המועצה הראשון הדוחף אנשי עיירות פיתוח לנהוג באלימות נגד ישוב ארץ ישראל.

השר לוי תקף את מפלגת העבודה וטען שכתוצאה משנות שלטון ארוכות ובשיטה סוציאליסטית נדחפו רבבות רבבות של משפחות אל שולי החברה. היו זמנים שלא היה ישוב אחר בשומרון אמר השר בזעם, ומפלגת העבודה לא שיקמה אף לא שכונת מצוקה אחת. סגן רה"מ הדגיש כי המשיך בעשיה ובהתישבות בכל חלקי ארץ ישראל וציין שישוב זה כמו אחרים ביהודה ושומרון לא יבואו בשום פנים ואופן על חשבון ערי הפיתוח. השר לוי זכה לתשואות רמות ממאות האורחים שהגיעו לטקס.

קורא קריקו קוריקו

כתב עתי"ם מוסר שלמרות נוכחתם של אנשי תנועת שלום עכשיו וחברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה במקום מול הקהל הרב של התומכים בהתישבות לא היתה התנגשות בין המחנות וחילופי הדברים והצעקות לא גלשו לאלימות.

בשיחה עם עיתונאים לפני הטקס תקף השר לוי את ראש החטיבה להתישבות בסוכנות היהודית ניסים זווילי על התנגדותו החריפה להקמת העיר בית"ר ועל התמיהה שהביע נוכח הפירוש שניתן להחלטת הממשלה על הקמת ישוב עירוני באיזור. ואמר: זווילי הוא אדם שצריך ללמוד, כל פעם הוא קם בקריאות קו־קוריקו, במקום לטפל במושבים בבקעת הירדן. אני בכלל לא יודע מה התפקיד של האיש הזה". (עתים)

מימין: המכובדים המהודרים מתכוננים להקים עיר בארץ ישראל משמאל המפגינים (תצלומים: י. פ.פ.א)

"מצעד שלדים" בפיליפינים

דאבאו, הפיליפינים. - אלפים צעדו אתמול עם שלדיהם של 108 בני אדם בחוצות העיר דאבאו שבדרום הפיליפינים, בהפגנה אנטי־קומוניסטית מאקאברית.

בעוד הצועדים נופפו בדיגלונים, צועקים סיסמאות אנטי־קומוניסטיות ומרימים את מכסי ארונות המתים כדי שהחושבים יוכלו להביט פנימה. צפו במחזה אלפי אזרחים נושני צידי הרחובות כמעט באדישות.

הגופות תוארו כקורבנות של תנועת הגרילה הקומוניסטית "הצבא העממי החדש". והן היו מונחות בארונות מתים מעץ, צבועים בלבן (בתצלום) בין הגופות היתה זו של רופא אוסטרלי, פיטר פורד, שגופתו נמצאה לאחר שעקבותיו נעלמו לפני שמונה חודשים (תצלום: איי.פי.)

"טייסת מטוסי קרב מצריים רדפה אחר מטוס ביון אמריקני"

אבו דאבי. — העתון "אל חליג'" מוסר כי במצרים מתקיים עכשיו משפט צבאי לחייל ולרב־סמל בבסיס חיל האוויר שאווה בצפון מצרים, הנאשמים בכך, שאחרו להודיע על טיסת מטוס ביון אמריקני, מעל הדלתה. המקרה אירע לפני שבועיים.

מכשירי המכ"ם גילו את המטוס, על אף הנסיונות לשיבוש פעולת המכ"ם המצרי, ועל אף נסיונו לנצל את השטח המת, שמחוץ לטווח המכ"ם. בסיס חה"א לא קיבל הוראות לפתוח באש על המטוס.

טייסת של מטוסי קרב המריאה ורדפה אחר מטוס הביון, אשר נמלט לכיוון הים התיכון, לבסוף נחת המטוס על אחת מנושאות המטוסים האמריקניות הנמצאות בים התיכון.

העתון מוסר עוד כי מפקד חיל האויר המצרי ביקר בבסיס בעקבות האירוע ובחן את הכוחות הנמצאים בו. (ע"מ)

"האחים המוסלמים" מקווים לזכות ב־30% מקולות הבוחרים במצרים

קאהיר. — דובר ארגון "האחים המוסלמים", הנמצא מחוץ לחוק במצרים, אמר אמש כי הוא מקווה שארגונו ובעלי בריתו מקרב האופוזיציה יזכו ב־30 אחוז מכלל הקולות בבחירות לפרלמנט המצרי בחודש הבא.

ארגון האחים המוסלמים הוצא אל מחוץ לחוק עוד בשנת 1954, אולם הוא עוקף את האיסור הזה על ידי כריתת ברית עם המפלגה הליברלית הלאומית ועם מפלגת העבודה הסוציאליסטית לקראת 6 באפריל.

בבחירות של 1984 זכה הארגון ב־8 מושבים מבין 448 המקומות בפרלמנט המצרי, לאחר שכרת ברית דומה עם מפלגת ה"וואפד" האופוזיציונית.

דובר "האחים המוסלמים", ג'עבר ריזק, אמר במסיבת עתונאים — שהיא אירוע נדיר אצל הארגון הזה — כי על פי ההסכם הקואליציוני החדש יעמדו 21 חברי "האחים המוסלמים" בראש רשימת הבחירות המשותפת.

הוא חזר וציין, כי המדיניות המוצהרת של הארגון היא — ביסוס החוקה המצרית באורח בלעדי על הדין המוסלמי. הוא ציין, כי שתי המפלגות השותפות לארגונו שואפות אף הן להשלטת הדין המוסלמי על חיי המדינה והעם. (ע"ר)

דרכון צרפתי למיקי מאוס לאחר שהואשם ב"אימפריאליזם"

פאריס. — מיקי־מאוס קיבל אתמול דרכון לצרפת, אחרי שנתיים של ניתוחים קשים, שבמהלכם הוקע על ידי צרפתים שמרניים כסמל של האימפריאליזם האמריקני.

ראש הממשלה ז'אק שיראק חתם על חוזה להקמת "דיסנילנד" הראשון באירופה יחד עם יו"ר חברת וולט דיסני, מייקל אייסנר. ואמר כי הפרוייקט שיעלה במיליארדי דולרים, מהווה הגשמה של חלום גדול.

פארק השעשועים שיוקם בעיריה מארן־לא־ואלי, ממזרח לפאריס, יהיה פרוייקט הבניה הגדול ביותר בצרפת ויימשך כ־20 שנה בהשקעה התחלתית עד 2.6 מיליארדי דולר.

לפרוייקט התנגדו בחריפות המפלגה הקומוניסטית, החזית הלאומית הקיצונית־הימנית, עובדים של ירידי־שעשועים מסורתיים החוששים לעתידם, והחקלאים שאדמותיהם ישמשו להקמת האתר בן 5000 האקרים.

אולם, סקר שנערך באיזור פאריס רבתי העלה, כי 85 אחוז מבני העם הצרפתי תומכים בפרוייקט.

יו"ר חברת וולט דיסני אמר כי הפארק, שייקרא "אירודיסנילנד", יכבד את המסורת המקומית על ידי הענקת עגה צרפתית לדונאלד דק וצערים דומים. (עד ע"צ)

כוכב הקולנוע הצרפתי ג'ראר דפרדייה חובש כיפה ליד הכותל (צילום: איי.פי.)

על היום
26.3.87

מדיניות „ליכודית" בוושינגטון

בניגוד לציפיות התברר כי הסטייט־דיפארטמנט איננו מעוניין בשום תהליך מדיני אמיתי במזרח־התיכון והקפאון הקיים אינו מטריד את מנוחתו של מימשל רייגן

מאת פנחס ענברי

פרשת פולארד היתה תוצאה של קווי החשיבה המדינית של הליכוד. צר שמפלגת העבודה נגררה אחרי מדיניות שנועדה לבלום את חיפושי השלום של שר החוץ שמעון פרס. צר לא פחות כי גם הבית הלבן נגרר אחרי השדולה הישראלית בוושינגטון, המבטאת את המדיניות הליכודית, וגורמת נזק הן לישראל והן לארה"ב.

על רקע זה צריך להבין את ביקורו של נשיא ארצות־הברית לשעבר ג'ימי קארטר בישראל ובגדה המערבית. ביקורו של קארטר רחוק מלהיות ביקור נימוסין. יש יותר מדי סימנים כי משרד החוץ הישראלי, להבדיל מלשכת ראש הממשלה, איננו מרוצה מן המדיניות האמריקנית במזרח התיכון. ביקורו האחרון של הדיפלומט ריצ'ארד מרפי השאיר משקע עגום במשרד החוץ בירושלים. ושביעות רצון בלשכת ראש הממשלה. בשעה שהשורות האלה עולות על הכתב התעורר ספק אם יבוא מרפי לביקור נוסף — אות לחוסר העניין של ממשל הנשיא רייגן בקידום נוסחת הוועידה הבינלאומית.

בניגוד לציפיות, התברר כי הסטייט־דיפארטמנט איננו מעוניין בשום תהליך מדיני אמיתי במזרח התיכון, והקפאון הקיים איננו מטריד את מנוחתו של הממשל הקיים. התברר כי הוועידה הבינלאומית איננה קוסמת לאמריקנים, ולפיכך אינם מוכנים לשקול היום נוסחה שהיו מוכנים לשקול אותה בעבר — הגדרה עצמית לפלשתינים תמורת הכרה פלשתינית ב־242. בהודעות דובר הבית הלבן בעניין זה גם התברר, כי האמריקנים מוכנים להכיר בזכות ההגדרה העצמית של כל עם, אבל לא של הפלשתינים — מכיוון שאין ארה"ב מעוניינת שלפלשתינים תקום מדינה...

לקחת סיכונים

ג'ימי קארטר מייצג מדיניות אמריקנית במזרח התיכון, שאילו היתה מיושמת היום, היתה עשויה להביא לידי התקדמות גדולה יותר בתהליך המדיני.

שמו של קארטר קשור בתהליך קמפ דייוויד. אם משווים אותו ליוזמת רייגן, הרי בעיקרו של דבר הנשיא קארטר היה מוכן לקחת סיכונים. הוא נכנס לתוך תהליך הסטורי עם שני מנהיגים עקשנים מאוד — בגין וסאדאת, ולקח על עצמו סיכונים, אשר הקבוצה המקיפה היום את הנשיא רייגן היתה בוודאי מגדירה אותם מיותרים.

נדמה כי המדיניות הנוכחית היוצאת מן הבית הלבן גם איננה לרוחם של חוגים נרחבים בוושינגטון, והם בוודאי ישמחו על ביקורו של קארטר בישראל ובשטחים. הביקור הזה יציג אלטרנטיבה למדיניות הקיימת, ויהווה מעין משקל־לחץ על המדיניות האמריקנית של רייגן, שאיננה לוקחת סיכונים.

יש לשים לב, כי אחרי ביקורו הקודם — המאכזב — של מרפי, יצא פרס למערב־אירופה וניסה לעניין אותה לצאת ביוזמה מדינית חדשה, בהעדר יוזמה אמריקנית. פרס איננו נאיבי, והוא יודע כי מערב־אירופה איננה יכולה להיות תחליף לחסותה של

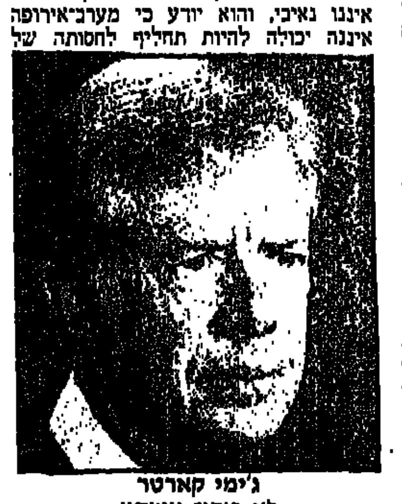

ג'ימי קארטר
לא ביקור נימוסין

מעצמה גדולה. אבל קרוב לוודאי ניסה לעקוף את וושינגטון על־ידי הטלת לחצים עליה מכיוון מערב־אירופה.

מגעים דיסקרטיים עם בריה"מ

לכך יש לקשור גם את הידיעות על מגעים דיסקרטיים בין ישראל לבין ברית־המועצות, הגברת קצב שיחרור אסירי ציון והודעת סוכנות „נובוסטי" כי מספר אישורי העלייה יועלה ל־12000 בשנה. אם באמת יצליח פרס לקשור עסקה מדינית עם הסובייטים, לאחר שכל יוזמה מצדו תזכה בוודאי לאהדה אצל האירופאים, הרי יוכל להביך מאוד את ממשל רייגן, ואם, נוסף לכך, יבוא קארטר ויתמוך בחידוש היוזמה המדינית במזרח התיכון, עשויים כל המאמצים המדיניים האלה להניב פירות חיוביים.

שאלת חידוש התהליך המדיני יצרה קואליציות מעניינות מאוד במזרח התיכון. ביקורו של מרפי לא ציער רק את פרס, גם מובארק נתן ביטוי לכעסו על־ידי הודעה כי הוא עלול לבטל את ביקורו המתוכנן בארצות־הברית. אם כך, המדיניות האמריקנית במזרח התיכון מוצאת אופוזיציה מתרחבת — מערב־אירופה, ברית־המועצות, מצרים ומשרד החוץ הישראלי. השאלה היא — באיזו מידה תהיה הקואליציה הזאת חזקה דיה לכפות על ארצות־הברית חזרה למדיניות שנקטה בימי הנשיא קארטר. ביקורו של קארטר בישראל ובגדה המערבית בא לאותת, כי וושינגטון איננה מאוחדת מאחורי מדיניותו של רייגן, וכי כאשר תתגבש הקואליציה בעד מהלך מדיני במזרח התיכון, עשויים כוחות חזקים, גם בארצות־הברית להוסיף את משקלם כדי להניע את ממשל רייגן לנקוט פעולה.

קפאון גלובאלי

לאמיתו של דבר, הקפאון במזרח התיכון איננו חל בגזרה מצומצמת בלבד, אלא הוא חלק מן הקפאון הגלובאלי. אירופה איננה מאוכזבת ממדיניותו של רייגן רק במזרח התיכון, אלא מן המדיניות האמריקנית בכלל.

הקפאון הבינגושי במזרח התיכון מדאיג את האירופאים. לא כל כך בגלל המזרח התיכון, אלא בעיקר בגלל אירופה. המזרח התיכון הוא רק גזרה צרה של דאגה מן המדיניות האמריקנית בכללה. באירופה יש תחושה כי ממשלו של גורבצ'וב הוא הזדמנות נדירה להכניס את יחסי המעצמות לתוך מסלול בטוח יותר. שיקל את הלחצים הבינגושיים מעל אירופה. האכזבה האירופאית היא בעיקר מכך, שההזדמנות שניתנה למעצמות להתחיל להסדיר את יחסיהם בוועידת ריקייאוויק לא נוצלה על־ידי האמריקנים, וממשלו של רייגן לא נתן למהלך הסובייטי הזדמנות רצינית. הצעותיו האחרונות של גורבאצ'וב בעניין הוצאת הטילים באדמת אירופה קלעה בדיוק לרחשי הלב האירופיים.

האירופאים חוששים מפני העוצמה הבינגושית המתרכזת על אדמתם — אם חלילה תפרוץ מלחמה בינגושית, יפלו הפצצות על לונדון, פאריס או ברלין עוד לפני שיפלו על מוסקבה או ניו־יורק. אירופה שוב תהיה שדה המערכה העיקרי של מלחמת עולם חדשה, כשם שהיתה בשתי מלחמות עולם נוראות. מן ההיבט הזה מעניינת את האירופאים ההתפתחות הפוליטית במזרח התיכון. שיתוף פעולה בין המעצמות בפתרון הבעיה הפלשתינית תיצור את הרקע לדטנט אמיתי גם באירופה.

קארטר היה חסיד גדול של הדטנט עם הסובייטים — גם במזרח התיכון וגם באירופה. ליבו נחמץ בוודאי שכאשר מגיעה הזדמנות אמיתית לחולל שינויים גלובאליים, אך יורשיו בבית הלבן אינם מעוניינים לנקוף אצבע. לפיכך בא לגדה המערבית. בסיבוך הבינגושי הקיים מתברר, כי שלום אירופה עובר גם בשכם.

שדולה חדשה בוושינגטון

את קווי המדיניות למזרח התיכון קבע הממשל של הנשיא רייגן לא מעט בהשפעת השדולה הליכודית בוושינגטון, ולפיכך חיוני הדבר כי מפלגת העבודה תנצל את משבר פולארד כדי לקעקע את השדולה הזאת, ולבנות שדולה חדשה של מחנה שוחרי השלום. כאן גם טמון המפתח לשיקום יחסי ישראל ארצות־הברית לתקופה שאחרי משבר פולארד. יש להשקיע מאמץ גדול לשכנע את יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת אבא אבן להיעתר לפניות להיות שגריר ישראל הבא בארצות־הברית, כדי שיציג תפיסות ישראל־יות חדשות שיביאו לשינוי מדיניותה של ארצות־הברית במזרח התיכון, ויסייעו לה לצאת מן הבוץ של איראן־גייט ופרשת פולארד — תוצאת המדיניות „הליכודית". שדולה חדשה בוושינגטון תהיה בעלת ברית לממשל החדש, הדמוקראטי, שיש לקוות שיחדש את מדיניות קארטר. כאשר תחזור ארצות־הברית להיות מנהיגת תהליך השלום, והפעם תוך חידוש אמיתי של הדטנט עם הסובייטים, תיווכח דעת הקהל האמריקנית כי מי שהכשיל בעצם את אמריקה בפרשת פולארד — ה„רפי איתנים" למיניהם, הכשיל גם את ישראל עצמה. ואז יוכלו שתי המדינות לחדש את הידידות, הפעם על בסיס של השכנת שלום במזרח התיכון והרפיית המתח הבינגושי. זה בסיס טוב יותר מן הבסיס של שיתוף הפעולה של ישראל הליכודית עם ממסד שמרני המכשיל את תהליך השלום במזרח התיכון ויונק את חיוניותו מהחרפת המתח הבינגושי.

יותר מפרק בהיסטוריה

משפט דמיאניוק מעניק הזדמנות אחרונה לבני־נוער לחוות את תולדות עמנו בשואה מכלי ראשון ■ בחינות הבגרות השנה ישקפו את המודעות הגוברת

מאת יצחק שור

„משפט דמיאניוק, הנערך עתה בירושלים, מעניק לבני הנוער הזדמנות אחרונה לחוות את מה שעבר על עמנו בתקופת השואה, לא כפרק בספר ההיסטוריה, אלא כעדות חיה. בני גילנו לא שמעו את משפט אייכמן. בראשית שנות ה־60 [illegible]

[illegible]

ראש דסק לענייני חינוך: לוי מורג
עורכת אחראית של עמודי הפנים: [illegible]

על הפרץ

הדר־ביתר, עיר מיותרת

מאת אתי רונאל

הקמתה של הדר־ביתר תיפגע קשות בפיתוחה של אפרת, שכבר קיימת, ובאיכלוסה של ירושלים, שיש בה כיום אלפי יחידות דיור ריקות; שתיהן ברדיוס של 8 ק"מ מן המקום בו אמורה לקום העיר החדשה. כמו כן, ייפגע פיתוחם של היישובים העירוניים־למחצה, המתוכננים ברחבי גוש־עציון, כמו מצפה־יהודה, רמת־קידרון ומורשת־בת, בגורל של אלפיים חמש מאות משפחות כל אחד — כך קובע דו"ח הרשות לתכנון ופיתוח התיישבות, ההתיישבות והכפר, מטעם המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית ומשרד החקלאות.

הדו"ח מוסיף ומסביר, כי שלושת היישובים העירוניים־למחצה, שציינו לעיל, אמורים לשמש מרכזי־משנה ליישובים הכפריים והקהילתיים המסודרים בגוש־עציון, והפגיעה בהם תביא לפגיעה גם ביישובים הללו, שמאז שנות ה־70 הושקעו בהם כספים ומאמצי פיתוח רבים.

כך, למשל, הוחלט להגביל את גודלה של העיר אפרת ל־5000 משפחות בלבד, על מנת להמנע מפגיעה בפיתוחן של ירושלים ושכונותיה ובאיזון הדמוגרפי שלה. (אין אפשרות לשמור על המאזן הדמוגרפי בירושלים בד בבד עם בניית מערכת ערים בקרבתה). ובפיתוחה של קריית־ארבע, צריך גם לזכור, כי האוכלוסיה הכוללת, הקיימת כיום ברחבי גוש־עציון, מגיעה ל־1000 משפחות, כלומר, כ־5000 תושבים. כשהתוכנית לפיתוח גוש עציון, שנערכה ב־1982, צפתה לשנת 1986 לא פחות מ־4000 משפחות — כ־20 אלף תושבים — דבר המחייב השקעה לא מעט משאבים ומאמצים נוספים.

נימוק נוסף שמביאה הוועדה הוא, שבעיר המוצעת יוקם אזור תעשייה, על מנת לספק לתושביה מקורות פרנסה. אולם, במפעלים שבאזור זה יועסקו בוודאי לא מעט תושבים לא יהודים, שיימשכו לאזור — מה שיוריד לטמיון את כל המאמצים להגיע לאיזון דמוגרפי כלשהו.

מכל בחינה שהיא, לא נכללה בתיכנונו של האזור האמור הקמתה של עיר חדשה בת 8,000 עד 10,000 יחידות דיור והשקעה של עשרות מיליוני שקלים. החלטתה של ועדת השרים לענייני התיישבות מן ה־26 באוגוסט 82, מדברת על יישוב תת־עירוני בן 700 משפחות, שיוקם ודבר בכלול במימונם של יזמים פרטיים, למעט השקעות השטח, שתמומן על־ידי המדינה. אלא שמשרד השיכון — כך לטענת ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות היהודית, ניסים זווילי — עומד לחתום עם קבלנים על הסכמים בהם יתחייב לבניית 50 אחוז מתשתיתה של העיר החדשה, תוך שהוא מתעלם מהמלצות ועדת השרים לענייני התיישבות ומהמלצות הוועדה האזורית לתכנון ופיקוח ארצי. בכך מביא משרד השיכון לתוהו ובוהו תיכנוני, אפילו לשיטתם של אלה הרוצים בפיתוחו של היישוב היהודי בגדה המערבית. „במהלך זה" — אומר זווילי — „סותר משרד השיכון את החלטותיו הקודמות שלו עצמו, שלא לדבר על החלטות הממשלה".

במכתב למ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, ולמזכ"ל מפלגת העבודה [illegible], מונה זווילי עשרות פרוייקטים בתחומי הקו הירוק, שלא נמצא להם עד כה תקציב. לטענתו [illegible] תשתיות ביישוב הקהילתי מירית, המיועד לבני מושבים; ישוב [illegible] על הגלבוע לבני התענך; אבטליון — ישוב עולים בהר נטופה בגליל; עין־תמר — 40 משפחות חיות בתנאים לא־אנושיים כבר ארבע שנים בכיכר סדום. תשתיות תעסוקתיות [illegible] במצב המסכן חיי אדם. עשרות בני מושבים בישובי קו העימות והגליל אינם מקיימים ישובים באזור בגלל העדר סיוע מספיק. „אם נוסיף לזה העדר כמעט מוחלט של בנייה יזומה בערי הפיתוח, בגליל ובנגב, הרי שמתקבלת כאן תמונה עגומה מאוד של הקמתה של עיר מיותרת לחלוטין, כשהסכומים הדרושים לכך נלקחים מתקציביהם של משרדי החינוך, הבריאות, הרווחה, ומעשרות פרוייקטים שביצועם נעצר, תוך עיוות מוחלט של סדרי העדיפויות הלאומיים ושימוש ציני בעוצמה שניתנה בידי שר השיכון" — כך כותב זווילי במכתב שנכתב ב־19 במארס 1987.

לא כצאן לטבח

פרופ' זאב שטרנהל: „לא בדור הזה, ולא בדור הבא, נוכל להעלם מהשואה"

מאת בצלאל עמיקם

משפטו בירושלים, משפטו של איוון (ג'ון) דמיאניוק, מעמיד אותנו המוכים מחדש מול השואה. הדברים שחששנו כי מתרחקים מעימנו ללא הרף — חוזרו אלינו למקום תחילתם. רבים סברו כי עוצמת האימה היא הביאו ליעיפות [illegible] ולרצון לשיכחה, אך המשפט נתפס על־ידי הציבור, כאילו הוא עצמו היה שותף לאירועים. היה זה בלתי אנושי ובלתי אפשרי, שניתן יהיה להתעלם מפני השואה. לא בדור הזה ולא בדור הבא נוכל להתעלם ממה שקרה."

פרופ' זאב שטרנהל, איש האוניברסיטה העברית בירושלים, האומר דברים אלה, נזכר כי בוויכוח שהיה לו עם מאיר רוזן, המכהן כיום כשגריר ישראל בארה"ב, טען נגדו איש [illegible] הקו הירוק הוא קו אושוויץ. „הוא כלל לא הבין מה היתה אושוויץ, וזה דבר חמור", אומר פרופ' שטרנהל.

פרופ' זאב שטרנהל שולל נחרצות את [illegible] המינוח שואה בחיי היום־יום ואת ניצולו למאבקים פוליטיים.

„עת מלחמת לבנון זיהו את ערפאת עם היטלר ואת הבונקר שלו בביירות עם הבונקר של הפיהרר בברלין. השמדת היהודים היתה [illegible] של הסכנה הנשקפת מאש"ף בלבנון. [illegible] והתברר כי כשמתבוננים על השואה במונחים הנכונים ולא בשימוש הזול, [illegible] הפוליטי — אין העניין יכול שלא לעורר מחשבה ותגובה".

„זה מרובה בנושא שניתן למצותו בקריאה [illegible] המיון האנושי, התודעה שלנו, אינם [illegible] להתפוס את השטניות אליה יכול היה [illegible] האדם. אין מערכת אנושית היכולה [illegible] זאת.

החידוש שבשואה היה בכך שהיתה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה של תרבות המערב, שבני אדם חדלו להיות מה שהיו [illegible] — יצורים תבוניים ומוסריים. [illegible] היה הליכה מעבר לנורמה, מעבר [illegible] של האדם. המין האנושי החל [illegible] את עצמו במושגים אחרים. הנאציזם [illegible] ראשונה על תרבות המערב. הוא [illegible] של ציביליזציה שגובשה במשך [illegible] שנים. הרג בני אדם באופן תעשייתי [illegible] של תפיסה חדשה של מהות האדם."

— ההדים בגרמניה למשפט דמיאניוק קלושים. האין במשפט משום הצגת חלקם של הגרמנים ברצח ההמוני?

פרופ' שטרנהל: צריך להבין כי כל העיסוק בנושא זה, מבחינת העם הגרמני, הוא מעבר לכוחות אנוש. המשפט הוא משפט כהלכתו. מובא לדין אדם אחד, ולא יחידות קולקטיביות. המשמעות ההסטורית של המשפט היא תוצר לאומי של „קייז" אנושי: אי־אפשר לדון אדם כשאין ביטחון בזהותו. מתוך המשפט של שדמיאניוק מתבררות עובדות, בחלקן ידועות. האוקראינים היו דרג־מבצע, שהגרמנים בזו לו וראו אותו כנחות. לו התפיסה הנאצית היתה שונה, הרי גרמניה היתה מעמידה על תילה מדינה אוקראינית בת כ־40 מיליון נפש, שהיתה משמשת לה בעלת־ברית. אך האידאולוגיה הנאצית ראתה באוקראינים כלבים, תת־אדם שלא ראויים למעמד מכובד.

עו"ד שפטל, הסניגור נזכר במשפטי הראווה במוסקבה
(צילום: אליהו הראתי)

„לנאצים היו עוזרים בכל מקום, וללא עזרת גורמים מקומיים לא היו מסוגלים להשתלט על המערך הגדול הזה. אך אין לשכוח — מכונת ההשמדה היתה גרמנית. והיא הונהגה והונחתה על־ידי תורת הגזע. בלי הדטרמיניזם הנאצי — לא היתה שואה".

„האוקראיניים יכלו לערוך פוגרום, להרוג יהודי בודד, אך לדמיין השמדה טוטאלית של עם — לכך היתה דרושה אידאולוגיה. הנאציזם הוא שחולל את השואה. פילוסופית תורת הגזע והדטרמיניזם הביולוגי שלה — הם הציר המרכזי של ההשמדה ההמונית. בלי תורת הגזע — אין נאציזם. דווקא תחת עולו של הפאשיזם האיטלקי נוצרו כיסי־מפלט ליהודים, כמו בדרומה של צרפת ובדרכי האלפים. פראי־אדם פרימיטיבים וצמאי־דם דוגמת איוון דמיאניוק היו רבים. אך לא אלה הם שבנו את מכונת ההשמדה".

— אחד מניצולי טרבלינקה סיפר בגילוי־לב, כי במהלך המרד השליך לעברו עמית פצוע רובה — אך הוא לא ידע מה לעשות בו. האין מקרה בודד זה מסמל את אוזלת ידם של היהודים?

פרופ' שטרנהל: „אותו יהודי נמלט השליך את הנשק משום שלא ידע מה לעשות בו ומה תכלית ההגנה שהוא נותן. במחנה הספיקו לשבור את קפיץ התגובה הטבעית של הצורך להילחם על החיים, וזוהי משמעות מחנות הריכוז. הטענה החוזרת ונישנית של הליכה כצאן לטבח היא תמימות צברית. למחנות הגיעו משלוחי יהודים שבורים ומוכים לאחר נסיעת סבל בקרונות בהמות. הם נחתו בעולם שהוא מחוץ לקטגוריית האנושיות, כדי להתקיים בו ולתפקד בו נדרשו יכולת נפשית ודביקות בקיום במידה שהיא מעבר לכוחות אנוש. הדור הגדל בארץ מתחנך במידה עצמאית. לומר להילחם כשעוצמה צבאית מאחוריו. אך גם כשבנינו נופלים בשבי האויב־תגובותיהם שונות והם נשברים".

— בפתח המשפט הכריז הסניגור הישראלי כי משפט דמיאניוק מזכיר לו את משפטי הראווה במוסקבה. האומנם קיימת זהות?

פרופ' שטרנהל: „זוהי תעמולה זולה וגסה. דומני כי אב בית־הדין צריך היה להסביר קבל עם ועדה מדוע משפט ירושלים הוא משפט, ואילו במוסקבה נערכה הצגה. ברוסיה עמדו לדין גיבורי המהפכה ומחולליה. הם נשברו בחקירה ושוכנעו כי התוודותם הפומבית היא שירות אחרון שהם עושים למהפיכה.

„כאן, בירושלים, עומד לדין אדם במסגרת פרוצדורה משפטית מעוגנת בחוק.

אפשר לקיים ויכוח על קוצו של יוד, לבסס טיעונים ולהביא עדים. הדמיון בין ההצגה ההיא למשפט הנערך כאן מצטמצם במילה אחת בודדה — משפט".

„משפט בלתי אפשרי"

את השאלות המתעוררות באשר להגינות השופטים כלפי הסניגוריה משאיר השופט בנימין כהן לבית המשפט לעירעורים. לנו הוא מסביר מדוע המשפט מיותר

השופט בדימוס, בנימין כהן, איננו שבעידצון כלל וכלל מקיומו של משפט דמיאניוק במתכונתו הנוכחית. את הסגנים האפשריים, שהתעוררו או יתעוררו במהלכו, הוא רואה כתוצאה ישירה מהאופי הציבורי והבלתי נמנע של משפט שכזה. שבירת כללי הסוביודיצה, שהפכה למסורת במשפטים פליליים בישראל לאחרונה, מגיעה כאן לשיא.

את ההחלטה לגבי הגינותם של השופטים והאפשרות שהם נוהגים במשוא־פנים כנגד הסניגוריה, משאיר בנימין כהן לבית משפט לערעורים, כפי שמשתמע מהדברים שיובאו להלן. לנו הוא מגרב אנקדוטה מהשבועות שחלפו ומותיר לנו את מוסר ההשכל.

בנימין כהן: „ישבתי במסיבה משפחתית וישבה לידי אישה נחמדה, שכנראה הכירה אותי מתמונות. היא אמרה לי: ,אתה שמעת שאהרון פרידמן, צייר הנאצים, מוכן להעיד במשפט דמיאניוק כעד הסניגוריה?' אני חשבתי לתומי שהיא מספרת לי חרשה מהרדיו או מהעיתון, אבל היא, כאשר ראתה שאינני מגיב לנושא בעניין, הביטה בי התימהון ואמרה: ,היהודי הזה עומד להעיד לטובת הגוי?' בשנייה אחת הבנתי את כל הפרובלמטיקה של המשפט ומדוע הוא בלתי־אפשרי ומיותר".

— השופט בנימין כהן, האם יש ביסוס משפטי לטענת העויינות כלפי הסניגור יורם שפטל כנגד השופטים במשפט דמיאניוק, לדרישתו לפסילה ולפנייה לבית המשפט העליון בנושא זה?

„אנסה לענות בצורה כללית ולעבור לאחר מכן למקרה הבעייתי שלפנינו. כשמנינים שופט, יודעים שיש כלל אוניברסלי של פיזור סטטיסטי. כלל זה, כאשר הוא פועל לגבי החלטות הניתנות על־ידי שופט, אפילו הוא הטוב שבניהם, אומר שבשלל ההחלטות המתקבלות תהיינה החלטות טובות ולא טובות. לשם כך יש בית דין לערעורים. אשר גם בו חל הכלל של פיזור סטטיסטי, אבל מעליו אין כבר ארכאת עירעור. אם בית הדין לערעורים מוצא מקום לתיקון, הוא עושה זאת, לפי הבנתו.

„מכאן, שגם במשפט הזה, כאשר השופטים מחליטים, הם יכולים תאורטית לקבל הרבה החלטות טובות וגם החלטה שאינה טובה. כאשר השופט אומר: ,את זה תשאל ואת זה לא', הוא יכול להיות צודק או לא.

„אלא שטעויות של בית משפט אינן עילה לפסילת בית המשפט, אלא לערעור בסוף המשפט.

„הנימוק היחידי שיכול להיות קביל הוא, שההתנגדות לעמדות הסניגור או איסוריו של השופט מעידים שאין סיכוי לעמדת ההגנה, כי יש דעה מראש כנגד עמדתה. אינני רוצה להגדיר כאן האם במשפט הספציפי הזה צודק הסניגור או לא. זה עניין לבית משפט לערעורים, שאמור לדון בכך בימים הקרובים".

— האם החשיפה התקשורתית חסרת התקדים של המשפט, שיוצרת משפט ציבורי דה־פקטו, איננה מהווה עילה לפסילה, או לפחות לתחושת אי־נוחות והצדקה לטענת חוסר הסיכוי של ההגנה?

„משפט שכזה לא יכול להתנהל רק בבית המשפט. מבחינה עוכרתית המצב הוא כזה ולכן חבל שהוא בכלל מתנהל. לא מדובר כאן על כך שהוא אינו מנוהל טוב, אלא על כך שחבל שפתחו בו בכלל".

שלמה סלוצקי

סמוך על השופטים

בתוך עמם הם יושבים, אך אין סכנה שיושפעו מהנאמר בעיתון או מהתבטאויות שר המשפטים — סבור המשפטן ד"ר מרדכי קרמניצר. לדעתו, לא יחששו לזכות את הנאשם אם יישאר ספק קל לגבי זיהויו

מאת שלמה סלוצקי

במחשבה ראשונה, נשמע מגוחך שיש לחפש דווקא משפטן בכיר בתחום הפלילי כדי לקבל חוות־דעת עקרונית על [illegible] של עורך־הדין יורם שפטל, סניגורו של איוואן דמיאניוק, נגד [illegible] השופטים בדין. איך להגדיר [illegible] משהו שבין הפשע נגד האנושות, לבין המשפט הציבורי־מוסרי [illegible] התקשורתית?

[illegible] בכל זאת, מדובר בתיק פלילי 373/86 מדינת ישראל נגד ג'ון דמיאניוק". ומכאן ד"ר מרדכי קרמניצר, משפטן ומרצה בכיר בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים בתחום [illegible] העוקב מקרוב אחר מהלכי המשפט, [illegible] חוות־דעת. [illegible] גם אם רק [illegible] כדי לא לעבור על כללי הסוב־יודיצה.

— האם שבירת כללי הסוב־יודיצה [illegible] בימים אלו סביב משפט דמיאניוק והשפיטה התקשורתית של [illegible], שבצורה [illegible] הוגדר [illegible], האם כל אלו לא נותנים בסיס [illegible] לטענת הסניגוריה לגבי חוסר־[illegible] של המשפט?

— [illegible] לחלוטין. כאשר [illegible] שופטים מקצועיים כמו אלו [illegible] למקרה זה, אין שום סיכוי שהם [illegible] ממשהו שמישהו כותב בעיתון [illegible] של שר המשפטים. אני משוכנע לחלוטין, שהשופטים מסוגלים לשפוט על בסיס הראיות ולא על־פי שום דבר אחר.

— האם הפעלת סעיף 15 המאפשר קבלת ראיות לא על־פי כללי הראיות של הדין הפלילי, לא מחייב את הפעלתו בצורה שיוויונית, דבר שלא מצטיין בסר על־פי טענתו של עורך־דין שפטל?

זהו תנאי בל יעבור. אך כשבאים לבקש את ההפעלה השיוויונית של אותו סעיף 15, צריך לבדוק האם אין התביעה דורשת קבלת עדויות שנגבו במשפטים קודמים כראיות במשפט זה, במיוחד מאנשים שנפטרו בינתיים, לעומת בקשתה של הסניגוריה לקבל פסקי־דין מן העבר, שיכולים להוכיח את צדקתם או לחזק את עמדתם כראויות.

— במצב שבו ההגנה היתה מובנה להודות מראש על כל הזוועות שהתרחשו בטרבלינקה בעובדות, וביקשה להתרכז אך ורק בזהותו של ג'ון דמיאניוק — מה הטעם המשפטי שבהעלאת כל העדויות על פרטיהן מעל דוכן העדים?

עקרונית, העדים מועלים לדוכן לא רק כדי לספר מה האיש עשה, אלא גם כדי להעיד בשבועה שהאיש — „איוואן האיום" — זה איוואן דמיאניוק היושב לפניהם באולם בית־המשפט. השופטים יצטרכו להחליט אם הם מאמינים לעדים וסומכים על זכרונם. ומכאן החשיבות לשמיעת הגירסאות באופן מלא.

— האם הצורך המשפטי מחייב את גילול כל העדויות, או שיש כאן שימוש חינוכי בעדויות כדי להעביר לציבור את מסר השואה והגבורה?

אני לא מוכן לומר שכל אמירה שיש במשפט הזה, כל דבר שכל עד אומר, רלוונטי להאשמות של „איוואן האיום". מה שאירע לעדים לאחר טרבלינקה, למשל, לא ברור לי במה קשור למשפט. בהחלט יש פה ושם גלישה מעבר לרלוונטי. אבל אין מנוס מזיהוי כולל של הפרטים הרלוונטיים.

— בסופו של דבר, יהיה על השופטים להפעיל את שיקול דעתם, מעבר לחומר הראיות. השופטים מתבססים במשפט זה, במידה רבה, על אמינותם או חוסר־אמינותם של העדים. האם יוכלו שופטים יהודים, במדינת ישראל, שאינם פועלים בחלל ריק, לזכות את הנאשם אם הדבר יהיה תלוי ברעתם הסובייקטי־בית?

קו ההגנה טוען, שאכן, „איוואן האיום" היה קיים, ועשה את כל מה שנטען שעשה. אלא שג'ון דמיאניוק, על־פי טענתם, איננו „איוואן האיום". אני לא רואה בעיה כלשהי שהשופטים בנסיבות מסויימות יקבלו את קו ההגנה הזה. מאחר שאין בו לא הכחשת השואה, לא פגיעה בעדים ולא פגיעה בישראל, ולא נטען בה שהעדים משקרים במודע, אלא שבסך־הכל, על אף כל העדויות והראיות, נשאר בלב השופטים ספק קל שבקלים לגבי זיהויו הסופי של איוואן דמיאניוק כ„איוואן האיום". מה שאני משוכנע הוא, ששלושת השופטים מעוניינים לישון טוב בלילה עד סוף חייהם. והם מודעים לכך שלא יוכלו לעשות זאת אם יקבעו שזה האיש כאשר נשאר אפילו הקטן שבספקות בתוכם, שמא אין זה האיש. בתוצאה כזו, אם וכאשר תתקבל, ישראלים צריכים להיות גאים, ואני משוכנע שיהיו הרבה ישראלים שכך ירגישו.

צדק או ראווה

העיתונאי אורי אבנרי והסופר אהרון אפלפלד מבטאים בדעותיהם את המחלוקת שמעורר „משפט ירושלים"

מאת רונית מורגנשטרן

השואה תופסת מקום נרחב ביצירתו של הסופר אהרון אפלפלד. משפט דמיאניוק, להבין, הוא משפט חשוב; משפט צדק בו מובא פושע־מלחמה לדין.

אורי אבנרי, עורך „העולם הזה", יליד גרמניה שעסק רבות בנושא השואה, חושש, לעומת זאת, כי משפט זה לא יכול להיות משפט צדק. שניהם גם חלוקים בדעתם באשר לנסיעת הנשיא הרצוג לגרמניה בראשית השבוע הבא.

— אורי אבנרי, משפט דמיאניוק הוא משפט צדק או משפט ראווה?

אורי אבנרי: „משפט חשוב כזה, שכולו בנוי על בעיה של זיהוי איש מסויים, לא נראה לי. קשה להאמין, שלאחר 40 שנה יצליחו אנשים לזהות את האיש ולכן קשה מאוד לעשות פה משפט צדק. זה איננו משפט נורמלי. כולם טעונים רגשות ובצדק, כי אי אפשר אחרת. עניין הזיהוי הולך ומסתבך. זהו צירוף לא נעים, שיוצר סכנה לעשיית אי־צדק. אני דואג למערכת המשפט בישראל. לאורך כל הדרך, לפני המשפט ובמשך המשפט, יש הפרות גסות של חוק הסוביודיצה. גם מצד שר הפנים. הטלוויזיה והרדיו מתייחסים אל הנאשם כאשם.

„מבחינה משפטית זה משפט קטן שבקטנים — בתהליך נורמלי היו מסיימים אותו תוך שלושה ימים ומחליטים אם זה האיש או לא".

— כלומר, לדעתך זהו משפט ראווה?

„זה מצחיק לעשות מדמיאניוק נציג של המפלצת שגרמה וביצעה את השואה. להפוך את משפט אייכמן למשפט ראווה היה אפשרי. כי אייכמן היה נציג מובהק של המפלצת הנאצית וגם לא היה צל של ספק בזהותו. העבר שחושף משפט דמיאניוק איננו העבר הנכון שצריך להנחיל אותו כמורשת השואה. אבל אני חושש שבכל זאת הופכים את המשפט למשפט ראווה".

★

— אהרון אפלפלד, היית ב„בנייני האומה"?

„לא. אבל אני עוקב בעניין אחרי המשפט."

— לגביך הוא האיש? הוא איוואן האיום?

„המשפט הזה כבר התקיים פעם אחת באריכות יתרה בארה"ב, וקבע מה שהוא קבע. למעשה, אנחנו כאילו איזו ערכאה עליונה. קשה לי להאמין, לאחר שכל כך הרבה אנשים העידו שזה הוא, כי זה איננו הוא. זו תחושתי. מה גם שמתלווה לתחושה הזו דיון משפטי מפורש."

— הדיונים במשפט יוצרים רושם מוטעה, שהאוקראינים אחראים לשואה, מתעלמים מהגרמנים.

כיוון שהייתי באוקראינה במלחמת העולם השניה אני מכיר את האוקראינים. הם שיתפו פעולה ברצון לשהיה. מדובר ביהודים."

— זה שדיברת לפני המשפט על האפקט החינוכי שהוא ישיג, האומנם משיג המשפט מטרה כזו?

„אני לא מאמין שלמשפט יכול להיות אפקט חינוכי; אפקט כזה צריך לבוא באמצעות הספרות, פילוסופיה, היסטוריה. אחרת אנחנו הופכים את זה למשפט ראווה."

— וזה איננו משפט ראווה, לדעתך?

„לא זה איננו משפט ראווה. הדיונים מתנהלים על עניינים מאוד ספציפיים."

מוסיקה

קולות אחרים

„קולות בין החומות" — הווקאליזיה של עכו

מאת דוד אור

פסטיבל חדש עושה את צעדיו על המסה והוא כבר בן שנתיים. „קולות בין החומות" הווקאליזה של עכו, שנד־פבת לאחותו הקטנה של פסטיבל עכו לתיאטרון אחר, תתקיים בעיר החול המועד פסח בין התאריכים 14–16/4. זהו פסטיבל של הרכבים ווקאליים, שמארח את המקהלות הטו־בות בארץ וגופים נפסקרנים מחו"ל.

המקהלות מהארץ הביאו כל אחת יצירה ישראלית מקורית, שתבוצע לראשונה בווקא־ליזה. דבר זה יהפוך את הפסטיבל לאבן שואבת לחומר חדש, והוא יוקלט ואולי בשנים הבאות יהפך לתחרות ממש.

הפסטיבל הזמין גם יצירה מיוחדת אצל יוסי מר חיים (בשיתוף קרן ת"א) וזוהי היצירה „יונה" על־פי פסוקים מספר יונה. היצירה תושר בלילה על־ידי מקהלת „הגליל המערבי", מעל גבי סירות, תוך כדי יצירת אפקטים אור־קוליים מיוחדים.

למפיקי הווקאליזה בעכו „לב כבר" על צ'יץ' ויוזמי הקונקורנציה בת"א, אך הם מקווים לנצח את הדרומיים באיכות וביחוד.

בפסטיבל יהיה ניצול מירבי של החללים המעניינים של עכו. בחאן אל־עומדן, אולם ענק פתוח, ייערך ערב מקהלות קווטרופוני, כאשר מארבע המרפסות הענקיות של המבנה תשירנה מכיוונים שונים ארבע מקהלות כל אחת לחוד — ואחר כך ביחד את פרק התהילים של שיץ „מדוע דרך רשעים צלחה". בחאן אל־עומדן יתקיימו הערבים המרכזיים של הפסטיבל, והערב הראשון יוקדש לפולקלור, עם להקת קנטרי מטנסי ולהקת פולקלור מקניה. כך יראו הכושים מקניה לאמריקנים את המקור האמיתי שלהם, ובסדנה מיוחדת הם ינסו למצוא את המשותף ולהופיע ביחד.

הרכבים נוספים מחו"ל הם „6 הצילינדרים" — 6 גברים מגרמניה ששרים חומר מעורב החל מהרנסנס ועד הרי בלאפונטה. הפסטיבל הממומן על־ידי משרד החינוך, הוגברה לפיתוח עכו ומופק על־ידי אודיטוריום עכו מתבסס על צלילי מקהלות בלבד. אך כמו בשנה שעברה, בחצות ייערכו גם מופעים קלים של זמרים כמו חווה אלברשטיין ויהורם גאון. הפסטיבל מארח גם רסיטלים של אמנים חשובים. מירה זכאי — תיתן רסיטל, רובין וויל קפסוטה, היפאנית אצקו סוזוקי, שהיה בגרמניה וזוהי הופעתה השניה באירוע, וזמרת הסופרן לילי טינה ברסיטל משותף עם ביביאנה גולדנטל מלוות על־ידי שלושה נגנים מובחרים.

יוסי זייפרט
חיידק פרטי

בפסטיבל יופיעו המקהלות החשובות בארץ, הקיבוץ הארצי, רינת, קאמרן, הגליל העליון, אשכול, התק"ם וגופים קאמריים קוליים כמו קולן, טרובדור, נווה שיר, אנקור. ייערכו כיתות אמן של מירה זכאי, גבי שרה ועוד — ויש כאן ניסיון ליצור בית־ספר לשירת מקהלה, שישכון קבע בעכו.

רעיון הווקאליזה הוא חיידק פרטי של יוסי זייפרט, מקיבוץ יסעור, שכבר כמה שנים מסתובב עם הרעיון וחיפש חלל מתאים. בשנה שעברה, היתה זאת הפעם הראשונה, והפסטיבל שהיה הצלחה גדולה אורגן בפרק זמן קצר. השנה ההתארגנות היתה יותר מסודרת ולקברניטי הפסטיבל תוכניות גדולות ונכבדות גם לשנים הבאות. המקהלה המארחת את הפסטיבל היא מקהלת הגליל המערבי — בניצוחו של יוסי, היא חוגגת 10 שנים לקיומה, מונה 60 איש מתושבי האזור, מאילון ועד קריית־חיים.

זייפרט עשה בעזרת המקהלה את המסטר שלו באקדמיה למוסיקה בת"א, והיא הופיעה כבר בסיורים בחו"ל ואף לתזמורת ירושלים הופיעה עם „התשיעית" של בטהובן, בניצוחו של גארי בארתיני. מקהלת הגליל המערבי, בניצוחו של יוסי זייפרט היא המארחת של הפסטיבל, והיא גם תופיע במופע המיוחד „שירת הים" על סירות בחוף עכו.

הווקאליזה בעכו והחקיינים מת"א

מאת דוד אור

אביב הגיע, עת הזמיר הגיעה — והשנה יש לנו שתי להקות, זמירים — פסטיבלים למקהלות. הראשונה היתה בעכו, שכבר בשנה שעברה הנהיגה את פסטיבל „קולות בין החומות" — מפגש של הרכבים ווקאליים מתחום המוסיקה הרצינית, שמשך קהל רב אל הצפון בחופשת הפסח.

השנה ממשיכה עכו במסורת שהנהיג המנהל המוסיקאלי, יוסי זייפרט, אך התר־סף לה פסטיבל נוסף, באותם תאריכים, באותו חומר, ועם פחות או יותר תכנים דומים.

תל־אביב: שקודם נמסר שהיא הולכת לארגן פסטיבל לתיאטרון אחר בעקבות עכו. — המירה את הרעיון בפסטיבל מקהלות ביפו, ולדברי צ'יץ' — התחרות רק תעלה את הרמה. התוכניות דומות, וחלק מהמקהלות שהתחייבו לעכו לי־3 קונצרטים היו צריכות לבטל ולהעביר קונצרטים לתל־אביב. מה שבטוח שתרבות המקהלה הרוויחה. ומוצע בזאת שתושבי הצפון יבלו את החופשה בתל־אביב, ותושבי תל־אביב יבואו לעכו — חילופי תושבים ומקהלות.

האורטוריה „אליהו" במועדון נובמבר

פסטיבל תל־אביב למוסיקה ווקאלית

מאת דוד אור

גולת הכותרת של פסטיבל תל־אביב למוסיקה ווקאלית, שייערך בפסח ביפו היא האורטוריה „אליהו" — בניצוח מיכאל שני, המנצח של המקהלה הפיל־הרמונית והמנהל המוסיקלי של הפס־טיבל.

ליצנים טוענים שבקטע הקריטי של האופרה, עלייתו של אליהו לשמים, יופיעו החשפניות ממועדון „נובמבר" ויתנו קטע קצר לצלילי הכורל המיטי, אך אם לא — הסולנים באורטוריה הם גילה ירון, מירה זכאי, רעיה זיסקינד וארתור ינסן והתזמורת היא הסימפונייטה של באר־שבע. מועדון „נובמ־בר" נבחר לביצוע הפרוייקט, בשל האקוס־טיקה המיוחדת שלו ויכולתו רק לקלוט 1000 איש.

הפסטיבל שייערך בתאריכים 14/4–18/4 יתרחש ביפו העתיקה על כל חלליה. מועדון הלילה הנוסף כליף גם עובר הסבה ויופיע בו במהלך הפסטיבל האנסמבל הפילהרמוני, השמיניה הקולית של ד"ר שי בורשטיין, חמישיית קולן ואף זמרי הסווינגל סינגרס.

בחמאם ייערך ערב אופראי מיוחד לפס־טיבל, בניהולה של נתניה דוברת, בכנסיית סט־פיטר ויופיעו המקהלות הפילהרמוניות והקיבוץ הארצי, ובכנסיית סט־ג'ורג' מקהלות ישראליות איכותיות כמו נוה שיר, גיתית מדריגל.

בשבת תיערך במסורת אכן גוש „בוקר באך" בהנהיית מיכאל שני. קהל קוראי תווים מוזמן. מופעי חצות ישלימו את הקשת של המוסיקה הווקאלית ויופיעו להקות זמר נבחרות, כצד הרכבי ג'אז ומקהלות נוער ברחבת קדם ובחוצות יפו. תקציב הפסטיבל 150,000 דולר, כולו מתקציב העיריה ומהכנסה עצמית.

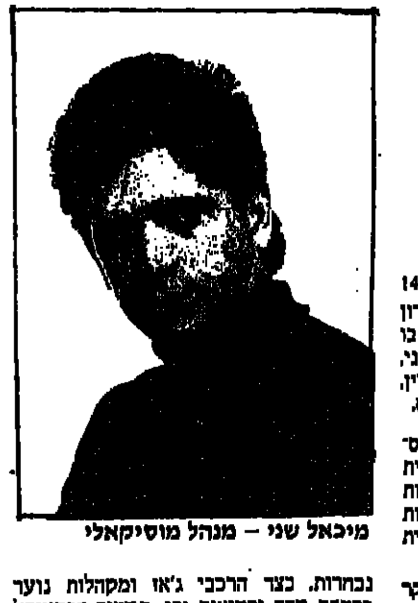

מיכאל שני — מנהל מוסיקאלי

מסך ראשון

שיעור פשוט ומשכנע

מאת נפתלי עירוני

„המשוגע ממונפרנס" — קומדיה עם קובי אסף. בתיאטרון החמאם; הפקה אדיר שמיר, סטיבן סולומון, תיאטרון טכסטומימו.

קובי אסף בהצגת יחיד מקיים דו־שיח עם הקהל בסגנון אשר למראית־עין דומה לסוריאליזם או לשיטות הדאדא. הכותרת של ההצגה מובילה לכיוון קומדיה „מטורפת", או במילים אחרות: כניסה לעולם של הפקר חלומי, שבו הכל מותר, אין מוסכמות ואין כללי התנהגות אומנותית.

במחשבה שניה ההגדרה הזאת אינה תואמת את ההשג האמנותי שלו ואינה מצליחה לתאר את המתרחש על הבמה. ההצגה אינה מטורפת כלל אלא בנויה על־פי מחשבה שיטתית וברורה. האמן מתכוון אומנם לפרק מוסכמות ועושה זאת על־פי שיטת דאדא. המילים מאבדות את משמעותן המקורית, מתערבות בצורה בלתי צפויה ויוצרות משמעות חדשה. אמצעי ביטוי אמנותיים מקובלים אינם עוד מה שאמורים היו להיות. האמן בודק בעצם את הערך התקשורתי של הביטוי האמנותי. הפיתרון שלו עשוי ובנוי משרידי כלים אמנותיים, אשר נבדקו והוכיחו את עצמם במבחן המציאות.

כדי לערוך את הבדיקה יוצר קובי אסף לעצמו שפה מיוחדת. הדיבור שלו הוא מעין אספראנטו מבוסס על אנגלית פרימיטיבית בתוספת מילים משפות לטיניות. שפה זו דומה מאוד לדיבור של המשוטטים על שפת־הים, אשר מחפשים תיירים כדי להציע להם עסקים מפוקפקים. הכוונה של השחקן היא לבטל את הפיטויות של השפה הבימתית ולנסות ליצור עם הקהל תקשורת בלתי־אמצעית בצורה הפשוטה והיעילה ביותר. שפה שכזאת מוכנת מאליה ואינה דורשת מחשבה או הסבר.

לאחר ביטול השפה בא תורן של התנועה והמחווה. האמן מרגים צורות שונות של פנטומימה, משחק וכו', בליווי פרשנות הסברתית „אסתטית". כך נודע לנו ההבדל הקיים בין פנטומימה קונבנציונלית לפנטו־מימה מופשטת. הסברים אלה מהווים בעצם סאטירה מתוחכמת מאוד על התורות האס־תטיות המקובלות. הסאטירה הכוללנית הזאת אינה מתפשרת ואיננה סולחת, כי המטרה אינה דווקא לשלול, כי אם לחפש ולמצוא מחדש את הביטוי הנכון לרגש אנוש.

הנס הצפוי מתרחש לנגד עינינו בעיתויים מסוימים, כאשר לפתע־פתאום אתה מרגיש שרגש אמיתי, הבעת אהבה או רגש אחר, מקבלים צורה ומהות. הניגוד בין השפה האלמנטרית, האספרנטו הגס של השחקן, לבין העדינות הממשית של הביטוי האמנותי, המופיע בדרך נס, מהווה את ההפתעה ואת האפקט האמנותי של ההצגה.

קשה להגדיר בעורף מילים הצגה אשר אינה בנויה על עלילה או מחזאות ברורה, ואשר מתארת דיאלקטיקה של מחשבה על האמנות. במסגרת זאת, של שיעור מיוחד מאוד על האסתטיקה הבימתית, יש לקבל את ההופעה היוצאת־דופן של קובי אסף.

תיאטרון

מוסיקה בדרך אל המוות

סיפורה של תזמורת הנשים במחנה הריכוז בירקנאו־אושוויץ, על־פי ספרה של פניה פאנלון, עובד ובוים על־ידי שמואל הספרי, מועלה בתיאטרון באר־שבע

תזמורת על תנאי

מאת יוסי ונונו

הצגת המאה של תיאטרון באר־שבע עוסקת, במקרה או שלא במקרה, בשו־אה. השנה האחרונה תיזכר אולי כשנה בה חזרה השואה לתודעה הציבורית עם כל המשמעויות הנלוות. זה התחיל בסרטו החד־פעמי של קלוד לנצמן, ונמשך בימים אלה במשפט דמיאניוק. הזוועה מקימה את עצמה מחדש. לתיאטרון באירוע חי יש בעיה עם העיסוק בשואה. הסמלים והסימבולים על הבמה מקבלים מדר מאוד משמעות נוספת. יש סכנה בלהעמיד על הבמה את החיים כמו שהיו, מה גם שהעדויות במשפט דמיאניוק עושות את זה נבון יותר.

הבחירה לעסוק בשואה, מצריכה, אולי, אסתטיקה אחרת, לא העמדה של אחד מול אחד. ב„מסע של אמא טאבורי" בתיאטרון הקאמרי יש מחזה גרוטסקה עם הרבה הומור, המנכר בכוונה כל הזדהות רגשית. זה סגנון המבטל את האפשרות לחשוב שכך היה ומאפשר לדון בבעיות ובמשמעויות העולות מן העולם שאחרי השואה. בסרטו של לנצמן אין שואה במובן המקובל — היינו, כותנות־פסים ותאי גזים — יש העולם שאחרי, עם אותם נופים ואותן רכבות ואותם האנשים שאחרי, כשהשאלות נותרות פתוחות. במחזה „תזמורת על תנאי", שיועלה בבאר־שבע, יש, לעומת זאת, הרבה טלאים צהובים וגרמנים רעים־טובים והרבה דילמות שואה מהסוג המוכר כל־כך.

המחזה הוא עיבוד לספרה של פניה פאנלון, „תזמורת על תנאי". המתעד את סיפורה של תזמורת הנשים במחנה הריכוז בירקנאו־אושוויץ, תזמורת שליוותה את האס־סירים אל מותם והנעימה את זמנם של אנשי הס.ס. חובבי המוסיקה.

הסיפור שמאחרי הספר, כך מסתבר, מורכב לא פחות. פאנלון, שהיתה זמרת קברט בצרפת ושרה בתזמורת בירקנאו, מציגה את עצמה כמלאך הטוב בעוד הנשים האחרות והמיוחד אלמה רוזה (המנצחת) זוכות לטיפול לא מחמיא במיוחד, בלשון המעטה. מתברר, ששלוש או ארבע נשים שניגנו בתזמורת חיות ומתגוררות בארץ, והן התנגדו בעבר להוצאתו של הספר בעברית ומסרבות עכשיו לשתף פעולה עם יוצרי ההצגה, עד שתראינה את העיבוד וההצגה. הכעס, המתחים, הקנאה, הכאב — טריים גם היום.

אין זו הפעם הראשונה שהספר זוכה לעיבוד. הוא הופק בעבר כסרט טלויזיה בכיכובה של ונסה רדגרייב, שנקרא „playing for time", ולא הוקרן בארץ, כנראה בשל רעיותיה הפרו־אשפיסטיות של רדגרייב. יש גם עיבוד של ארתור מילר שמצריך כ־50־60 שחקניות. הגירסה של תיאטרון באר־שבע מצומצמת יותר. שמואל הספרי, המעבד והבימאי, בחר להישאר צמוד לספר. הוא מציג אפיזודות שונות בחיי היום־יום של התזמורת, שהיתה מורכבת כולה מנשים.

המחזה נפתח בתמונה ברכבת, עם פ[illegible] וקלרה, זמרות שתגענה בסופו [illegible] לתזמורת. המחזיקות של אוכל [illegible] סרדינים מפורטוגל וקממבר. [illegible] רואים מיון במחנה: נשים מפרקות [illegible] נעליים, שערות ובגדים. אין לטעות [illegible] מוכרות. פניה וקלרה מגיעות [illegible] לצריף התזמורת, (שהיתה, אגב, [illegible] איומה). פניה הופכת לחביבתה של [illegible] ס.ס. האחראית על המחנה [illegible] ואת התזמורת כצעצוע פרטי שלה. [illegible] מצליחה ליצור יחסים עם אלמה [illegible] מוכשרת ומפורסמת, בת־אחיו של [illegible] שהפכה למנצחת על תזמורת באושוויץ.

רוזה, בספר במיוחד, [illegible] מוצגת כטיפוס רודני, היא מכה את [illegible] טעויות בנגינה ומקללת אותן. [illegible] כיהודיה גרמניה שהגיעה למחנה [illegible] של קולגה למקצוע, שקיווה [illegible] בהצלחתה. הגרמני שבה, [illegible] היהודי, או כלשונו של הספרי [illegible] שמענו פה ושם על גירושים ובעיות [illegible] אבל יהודים זה דת! אנחנו היינו [illegible] כולם. מה איכפת לי דת? מוסיקה!"

בהמשך המחזה מתוארים [illegible] הקבוצה שנחשבה „מיוחסת" [illegible] על־ידי שאר הניצולים. יש [illegible] האוכל והחלומות על פריז [illegible] יש גם סצנות של הופעה [illegible] חולות־רות עטויות מסכות מוות [illegible] זונות לסביות החיות במחנה [illegible] למנגלה.

הספרי מדייק בפרטים הקטנים [illegible] לשמות ולמקומות. הפרטנות אמורה [illegible] את השלם. הכמו־ריאליזם [illegible] הבימתי, מנסה להעמיד מחדש את [illegible] המציאות שהביאו לשואה ואת [illegible] מעוררות היום. שאלות על היחס [illegible] לגרמניה בפרט ולעולם שאינו [illegible] שאלות על היהודי שבגרמני [illegible] שביהודי, והאם יתכן [illegible] השואה. כמו שאומרת אלמה רוזה [illegible] מצאתי שום רע בנאציונל־סוציאליזם [illegible] צריכים סדר, לא יכולים בלי סדר [illegible] שמחתי מאוד כשהיטלר בא".

שאלה אחרת היא הקשר בין [illegible] בפרט והאמנות בכלל לבין [illegible] הקיצוני ביותר. האם [illegible] למוסיקה יכול להיות [illegible] יש תפקיד בסיטואציה אבסורדית [illegible] ותזמורת בלב מחנה ההשמדה [illegible] של פניה במחזה: „אנחנו כאן [illegible] במקרה גם מנגנות".

אלוהים, מדינה, פלשתין, ישראל [illegible] הם קיימים במחזה. שאלת השאלות [illegible] למורנו משהו, לא מקבלת תשובה [illegible] הספרי. „יש לך ספק מי העם הנבחר [illegible] רחלה לפניה. „את מכירה [illegible] בסוף המחזה, כשהיא נשאלת [illegible] כשהכל ייגמר, עונה רחלה [illegible] שהיא תסע לפלשתינה. „להקים [illegible] טים שנשארו.. ויקום צבא [illegible] יהודיים וטנקים יהודיים [illegible] וסוציאליזם. הכל ישתנה [illegible] לא יחזור עוד פעם.."

הדרך לוועידת „חרות" רצופה מוקשים

בין ההצעות לסדרי־היום שהוגשו ליו"ר הוועידת „חרות", השר משה קצב, יש אחת [illegible] כי אין השרים רשאים להתמודד על [illegible] התפקידים: מ"מ יו"ר התנועה, יו"ר [illegible] יו"ר המזכירות. הצעה אחרת קובעת, [illegible] השרים אינם יכולים להתמודד רק על [illegible] המרכז והמזכירות, אך כן רשאים [illegible] על תפקיד המ"מ. אין צורך בדמיון [illegible] כדי לנחש ולשרטט את ההתפתחויות [illegible] בוועידה — אם אחת משתי ההצעות [illegible] הוכה לרוב, זה יכול לסמן את אות [illegible] הפתיחה לקראת פיצוצה של הוועידה, וממילא [illegible] יהיה, כי אותה הסכמה שברירית [illegible] שהושגה ברוב עמל בין שלושת [illegible] השרים אינה קיימת עוד. לכן סביר להניח, כי [illegible] ההצעות אלה, שהוגשו בטרם התגבשה [illegible] ההסכמה משלושת בין לוי, שרון וארנס. [illegible] על־ידי בעליהן, או שיוסרו על־ידי צירי [illegible] הוועידה בעת ההצבעה עליהן.

[illegible] בעל פוטנציה לפוצץ את [illegible] אין בהצעות לשינוי החוקה. הצעות [illegible] מהתמודדות על אותם [illegible] המפורסמים. על פי החוקה [illegible] הוועידה רק ביו"ר התנועה. כדי [illegible] בוועידה גם יו"ר המרכז והמזכירות [illegible] אשר לתפקיד מ"מ התנועה, [illegible] עדיין לא קיים בתנועת החרות. [illegible] מתחייב גם־כן שינוי [illegible] מבחינה תיאורטית לפחות [illegible] כי אינה רוצה לשנות [illegible] ואת נוהגי המפלגה. החלטה [illegible] היתה מונעת בבת־אחת את [illegible] ההתמודדויות, אשר לקראתו פועלים [illegible] ובמשך השנה החולפת, כל [illegible] „חרות". האמנם תעמוד אז ההסכמה [illegible] כי הוא רואה ביצחק שמיר מועמד [illegible] התנועה, האם לא יבקש במקרה [illegible] להתמודד מול שמיר — לאחר [illegible] את הדרך להתמודד על [illegible].

[illegible] של התפתחות כזאת, נראית [illegible] וקשה לראות מצב, שבו רוב [illegible] נגד השינויים המוצעים [illegible] ידוע, כי הם מוסכמים על [illegible] המחנות.

[illegible] המילכוד, היכן טמון אותו מוקש [illegible] חוששים הצדדים השונים? יש [illegible] לפתוח את ההתמודדויות לכל [illegible] המוקשים העיקרי של הוועידה. [illegible] איזה ציר אלמוני, ש„יקח [illegible] „הקופה" של אחד משלושת [illegible] או אחר לא מהווה איום של [illegible] ראש סניף גדול. החשש [illegible] „עסקות־חליפין" בין מחנה [illegible] שני — כדי „לדפוק" את [illegible] שלישי.

[illegible] המתינו אתמול להחלטתו [illegible] על התמודדותו על התפקיד. [illegible] כרגע, יו"ר המזכירות. אין [illegible] ארידור סיכויים טובים, והוא [illegible] על משה ארנס, בוודאי אם [illegible] לוי ושרון. ארידור אינו [illegible] המחנות, ובמקרה זה הדבר יכול [illegible].

אם ארידור מחליט להתמודד, עשוי [illegible] לוותר על ההתמודדות על יו"ר [illegible] להתמודד מול דוד לוי על תפקיד [illegible] אם זה מה שיקרה זה יכול להיות [illegible] המרתק ביותר בוועידה. זהו [illegible] שנמנע מצירי הוועידה [illegible] בגלל פיצוץ הוועידה. שכן, דוד [illegible] ארנס עמדו אז להתמודד זה מול זה [illegible] ועדת המינויים. האם באיחור של [illegible] הצירים, או שמא יהיו מי שיפוצצו [illegible] פעם נוספת בטרם ההתמודדויות? [illegible] כי מדובר באפשרויות תיאורטיות [illegible] הנשיאות, השר משה קצב, טרם [illegible] להתמודד או לא. נראה, כי החלטתו [illegible] ההתפתחויות שיהיו במהלך הוועידה.

אם תסתמן הבנה וההסכמה על חלוקת התפקידים בין לוי, שרון וארנס, שהוא היה אחד מאלה שניסו ובסופו של דבר גם הצליחו להשיג רק השבוע, הרי למרות הפיתוי האישי לנסות את כוחו האישי הוא כנראה ימנע מהתמודדות. אך אם כל הקלפים ייטרפו, והכל ייפתח מחדש, סביר למדי, כי ינסה להתמודד על אחד התפקידים. סיכוייו יכולים להיות טובים, כי הוא ייהנה מתמיכה של המחנה היריב של המועמד שיעמוד מולו להתמודדות. יתכן גם, כי יהיו צירים שיצביעו עבורו מתוך מחאה נגד ההנהגה המסוכסכת.

עד כמה שברירית ההסכמה שהושגה ביום ראשון בין שרי „חרות" תעיד אולי העובדה, כי שלושת השרים „מסכימים" לוי, שרון וארנס — ממשיכים להתרוצץ בכל רחבי הארץ כדי ללכד ולחזק את הרוחות של הצירים הנחשבים כתומכיהם. הערב למשל, מכנס דוד לוי את הצירים במלון תל־אביבי. ואילו ארנס עושה אותו הדבר במוצאי־שבת, בבית אמריקה בתל־אביב.

לא צריך להיות ציניקן כדי לראות במרוץ המטורף הזה (במצב של הסכמה) הבעת אי־ יפלכ דחאה תונחמה ישאר לש שלושמ ןומא האחרים — לגבי כוונותיהם ותוכניותיהם. הרוצים להקל בפירוש של כל אותן התכנסויות, רואים בהן היערכות לכל מקרה שאותה הסכמה רופפת תקרוס ותתמוטט. שכן, אף אחד מהמחנות הללו אינו רוצה למצוא עצמו מופתע ברגע האחרון, כשהוא בלתי ערוך לכל מצב אפשרי.

האיש שאין לו מה להפסיד

יצחק שמיר

בפגישה עם עתונאים נשאל שלשום ראש הממשלה יצחק שמיר, האם הוא מתכוון להמר על יוקרתו כראש תנועת החרות, ולהציב אולי אולטימטום בפני צירי הוועידה, כדי שיקבלו את ההצעה ששלושת התפקידים (מ"מ יו"ר התנועה, יו"ר המרכז ויו"ר המזכירות) יתחלקו בין שלושת השרים: דוד לוי, אריק שרון ומשה ארנס, ללא התמודדות בוועידה. השאלה הוצגה לשמיר, לאחר שהרגיש את עמדתו, כי חלוקה כזאת תביא להרגעת הרוחות ב„חרות", ותחזיר את השקט למפלגה.

שמיר דחה על הסף אפשרות כזאת של מה שהוא כינה „איום". ספק אם עלה בדעתו להעמיד בפני הצירים סיטואציה, שבה או שיקבלו את הצעתו, או שהוא יתפטר מתפקידו.

אל לנו לטעות יותר מדי. אין זה מפני ששמיר מכבד יותר מדי את הדמוקרטיה הפנים־מפלגתית. אלא מפני שהאיש אינו מהמר. די בספק קטן שבקטנים שמישהו עלול לנצל את האופציה הזאת כדי ששמיר לא יפתח אותה כלל.

לשמיר, יותר מכל אחד מראשי „חרות", אין היום מה להפסיד בוועידה. בעוד שבמושב הראשון היתה מנהיגותו שנויה במחלוקת ומאויימת על־ידי דוד לוי, הרי הוא מגיע למושב השני הנפתח ביום ראשון, כמנהיג מוסכם לא רק על־ידי ארנס ושרון, אלא גם על־ידי דוד לוי. איש מהם אינו מטיל עוד ספק בכך שהוא המועמד היחיד לתפקיד יו"ר התנועה, ואיש מהם אינו מתכוון לקרוא תיגר על מועמדותו. אמנם, בין כולם מוסכם, כי מדובר על תקופה של עד הבחירות לכנסת, אך מבחינת התקנון של המפלגה. יש לבחירה הזאת תוקף לפחות עד לוועידה הבאה של תנועת ה„חרות". אם ב„חרות" יתנהלו העניינים כפי שהתנהלו בשנים האחרונות, והוועידה הבאה תערך רק בעוד 7 שנים, הרי התואר המכובד והרם הזה יישאר בידיו של שמיר כמה שנים טובות.

יותר מזה, ערב הבחירות לכנסת הבאה, ואין זה משנה ככל מתי הן יתקיימו, יצטרך שמיר להחליט האם הוא פורש או ממשיך. אף שרבים משוכנעים, כי שמיר לא ירוץ לקדנציה נוספת, מרמזים המקורבים אליו, כי הוא עשוי עוד להפתיע רבים. במקרה כזה יהיה לשמיר יתרון ניכר על פני המתמודדים האחרים, שכן הוא יתמודד מהעמדה הנוחה והמרשימה של ראש הממשלה, ויו"ר נבחר של תנועת החרות. אלה הם תנאי התמודדות מועדפים, שכן בצד היוקרה של התארים שכבר בידיו, הרי ניתן יהיה להציג את אי־בחירתו מחדש (אם יציג שוב את מועמדותו) כאקט של הדחה, או לפחות כמה שעלול להתפרש כהבעת אי־אמון. נימוקים כאלה כבר הוכיחו את עצמם ב„חרות".

אך ספק אם שמיר מרחיק לתכנן את צעדיו עד למערכת הבחירות לכנסת. יש לו זמן לבחון את הדברים בשעתם. כרגע, כך נראה, הוא מתכוון למצות עד תום את התחושה הנפלאה של זכייה באמון גורף של הרוב הגדול והמרשים של יותר מאלפיים צירי הוועידה, ביניהם גם אותם „בריונים", אשר לפני שנה קטעו את דבריו, ופוצצו את הוועידה מבלי לאפשר לו לגמור לשאת את נאומו. זהו שיקום מוחלט של מעמדו בתוך המפלגה.

באותה פגישה עם עתונאים אמר שמיר, כי אם תהיינה בכל זאת התמודדויות על התפקידים השונים, הוא אינו מתכוון לעשות „לובי" למועמד זה או אחר. ייבחר מי שייבחר — אמר שמיר. אך כל אחד יודע כי מבין השלושה, האיש הקרוב לשמיר הוא משה ארנס.

בחירת יו"ר התנועה אמורה להיות בין הסעיפים הראשונים שעל סדר יומה של הוועידה. נראה, כי למרות כל ההסכמות וההבטחות, שאין ערעור על מועמדותו של שמיר, מבקשים אנשיו למנוע כל פרצה בגדר, ולחסום כל אפשרות, שמא ישלוף מישהו לפתע „שפן" מכיסו, ויפר את אותה הסכמה. שלושה ימים לפני הוועידה האפשרות הזו נראית בלתי סבירה לחלוטין, מה גם שאין ללוי, שהוא היחיד שעלול לשנות את דעתו — כך לפחות סבורים במחנה שמיר — כל סיכוי להביס את שמיר בהתמודדות על תפקיד יו"ר התנועה במושב הזה של הוועידה. מהלך כזה, יכול להתרחש רק כנסיון לפוצץ את הוועידה.

מבחינתו של שמיר לפחות לא היתה השנה שחלפה בין המושב הראשון לשני שנה מבוזבזת. הוא נעשה בינתיים ראש ממשלת האחדות, ומן ההיבט המפלגתי. הוא חוזר עתה לאותה ועידה, שמעל במתה נאלץ לרדת בבושת־פנים, כמנהיג מוסכם ומקובל. כמי שעומד להניח על ראשו את התואר המפלגתי הרם של יו"ר תנועת החרות.

אחד באפריל זה לא בדיחה

מה שבטוח בטוח. אמנם על פי התוכנית, צריכה ועידת „חרות" להימשך יום אחד בלבד, לכל היותר עד שעות הבוקר המוקדמות שלמחרתו. אך הכל יודעים, כי קשה לסמוך על לוח־זמנים ש„על הנייר", וכי גם בוועידות פחות נרגשות בעבר גלשו מעבר לזמן שנקבע לנעילת הוועידה.

יו"ר הנשיאות, משה קצב שוריין כבר יום נוסף להמשך המושב השני של הוועידה. בגלל ההצבעות בכנסת על התקציב אי־אפשר היה לקבוע את הימים שני ושלישי השבוע, והד־3 במארס, כך הגיעו לי־1 באפריל. אולם הקונגרסים בגני התערוכה בתל־אביב הוזמנו גם ליום זה, לכל מקרה. כך גם הוזמנו אנשי האבטחה, אשר אמורים להבטיח את הסדר ביום ראשון, ולהמשיך במלאכתם. אם אכן יהיה צורך, גם ב־1 באפריל, הפעם זו לא בדיחה.

„קוויקי" עם הליברלים

אחד הסעיפים על סדר היום של הוועידה הוא אישור הסכם האיחוד עם הליברלים. הסעיף הזה נגרר עוד מהמושב הראשון. על פי לוח־הזמנים הרחוק, ועל פי המתח החשמלי הגבוה שמצוי בכמה וכמה סעיפים אחרים שעל סדר יומה של הוועידה, נראה כי הזמן שיוקצב לסעיף זה יהיה קצר יחסית. זאת על אף שלחלק מהצירים יש בוודאי מה לומר על „הידועה כציבור" של „חרות", ועל התערטלו־יותיה הפרברסיות לעיני כל.

הצירים יקבלו לידיהם את העתק טיוטת ההסכם, ויתבקשו להצביע בעד או נגד.

גם בנושא זה אין מחלוקת בין שרי „חרות", לאחר שבהסכם המקורי הוכנסו שני תיקונים: הראשון, צמצום הייצוג לליברלים מ־37% לי־33% במוסדות המשותפים; והשני, בחירת האיש, שיעמוד בראש רשימת הליכוד בכנסת הבאה, תעשה על־ידי מרכז „חרות" בלבד, ותובא אחר־כך לאישורו של המרכז המשותף של שתי המפלגות.

תהליך ההתמזגות עם הליברלים יהיה איפוא קצר מכאני. אהבה לא תהיה שם.

יש אידיאולוגיה!

[illegible] לא חושש, כי מרוב התמודדויות לא [illegible] את האידיאולוגיה של „חרות". [illegible] הוועידה תקבל סדרה של החלטות [illegible] אפילו הוועידה הבינלאומית [illegible] ועדת „חרות" תתן גושפנקה [illegible] שמיר וחבריו השרים [illegible] הוועידה הבינלאומית, שאותו משמיע [illegible] שמעון פרס. ב„חרות" אין [illegible] שהיו עד כה [illegible] לא כחוברת הסברה [illegible] לכך. לכן גם הוועידה [illegible] גם יחליטו על התנחלויות [illegible] ארץ ישראל, דהיינו כולל יו"ש [illegible] הם גם יחזרו על האמת [illegible] הישנה של „חרות" בכל הנוגע [illegible] ועזה, ויצהירו פעם נוספת פה אחד — שהם חלק בלתי נפרד מארץ ישראל, ויקראו להחלת הרבונות על חלקים אלה.

יחיו גם עניינים אחרים, כמו קריאה לישראל, ארה"ב ומצרים לשמור על הסכמי קמפ־דייוויד. גם לא ייפקד מקומה של החלטה הצהרתית, הקוראת למו"מ ישיר לשלום בין ישראל וירדן. וכמובן, תהיה גם שלילה מוחלטת של אש"ף.

זהו רק חלק קטן, אך יותר אקטואלי מבחינת הוויכוח הציבורי, מההחלטות המדיניות שיתקבלו בוועידה.

בנושאים אלה לא יהיו עימותים, ולא צפויים „פיצוצים". ההצבעה, כך מבטחים לנו בסיפוק, לא תתחלק למחנות. כאן לפחות אפשר יהיה לראות את „אחדות התנועה במלוא הדרה".

רשות הקורא

„פליטים" לאמריקה

קשה מאוד להעלות על הדעת סיבה הגיונית לעמדתה של מפ"ם בנושא ביטול מעמד הפליט ליהודים היוצאים מברית־המועצות. לו לפחות היו נציגי מפ"ם מחרישים — ניחא. בעיירתי נהגו לומר: יכול אדם לבחור להיות חסיד, אבל אין בכך משום חובה להיות חסיד שוטה. ולמפלגה לא כל שכן שהדבר אינו הולם.

איכשהו שוכחים את העובדה, שאותם יוצאי ברית־המועצות הבוחרים את ארה"ב כארץ היעד שלהם מסכנים את זכות היציאה של אלה שטרם הגיע תורם.

כרגיל, הנושא המוסרי מורכב. כשלעצמי, הייתי רוצה מאוד שהממשלה תצליח לבטל את אותה הזכות למעמד של פליט, ושהיוצאים יגיעו לכאן. „נעשה ונשמע" היא מסורת עתיקה שלנו.

ולעצם העניין, מותר לנו לקוות שרוב העולים אשר יגיעו ארצה אכן ייקלטו בה, וכי ישראל תהיה לבסוף לבית ולמולדת.

חיים שורר, גזית

תעשייה בלי עובדים?

מסתבר שבתעשייה העברית אין עובדים.

לתוכנית הטלוויזיה „כניסה חופשית" בנושא התעשייה הוזמנו שרים, חברי כנסת, בעלי מפעלים, מנהלים בכירים, וכמה נשים מטופחות. לא היה שם אף פועל, מהנדס, טכנאי. אפילו לא אחד. כלומר, אף נציג של מרבית אנשי התעשייה.

האם כוונת הטלוויזיה להזמין את נציגי העובדים לתוכנית נפרדת, או שהם לא חשובים, נכבדים ועשירים דיים כדי להראות אותם בטלוויזיה?

ועד עובדי תדיראן, חולון

שמיר וזוהר

אין זו הפעם הראשונה שאנו עדים ללהיטותם הרבה של ראשי המדינה להסתופף בצילם של אנשי בידור וקולנוע, כמו ניצבו אלה ברמת החשיבות החברתית הגבוהה ביותר. לשחקנית קולנוע עדיפות ראשונה בהתמוגגות הראוותנית הזאת (ראה גולדי הון), אך באין שחקנים גם שחקן יתקבל בשקיקה. ואפילו חלפו שנים מהופעתו האחרונה, כשחזר בתשובה.

את לחיצת היד הממלכתית ראה השבוע כל העם בכלי התקשורת בצבעים טבעיים. חיוך מאוזן לאוזן נמרח על פניה של האישיות הממלכתית, בהתרוממה ללחוץ יד ולכדרן העבר, אורי זוהר.

גם אם נקבל את השאיפה הכמוסה־גלויה של מנהיגינו להיות „אין", נבצר מבינתי הניסיון לייחס למפגש כזה משמעות ערכית. דיון בעתידו של העם היהודי בשנות ה־2000 הוא נושא חשוב מכדי שיידון עם זוהר שובלו של כוכב דועך. **יואב אמורי, תל־אביב**

מלים נבובות במקום אחריות

התנהגותו של ראש הממשלה יצחק שמיר בעניין פרשת פולארד מזכירה את המשל התלמודי על עבדו של המלך והרג הבאוש. ראש הממשלה רצה לצאת בעונש קל, ונוסה להעתיק את כל העניין, כאילו לא קרה דבר. לא חשוב שהציבור בארץ הוכה בהלם, לא חשובים מעמדנו בארה"ב והרגשתם של היהודים שם — העיקר שאת עורו הוא יציל.

השאלה היא, האם על ישראל צריך לדעת מי הוא זה שמוכן לשאת באחריות למחדליו ולמעשי אלה הנתונים לסמכותו, ומי אינו יודע לשאת באחריות ומסתפק במלים נבובות, לא ידעתי־לא שמעתי.

אברהם מהרשק, כפר מנחם

חיות מעונות בבי"ח שיבא

כאזרחית וכמשלמת מיסים הנני מבקשת לדעת מה קורה באותו מקום נורא הנקרא „בית החיות", ואשר בו מוחזקים כלבים לפני ואחרי ניתוחים־ניסויים המתבצעים עליהם?

המקום הוא כלימה וכתם! בביתן אין זכוכית בחלונות, נכנס קור וגשם — הכלבים שוכבים בתוך הצרכים שלהם. ה„שומר" הוא איש בלתי מקצועי, סאדיסט, בדרך כלל שתוי למחצה. הוא אפילו לא מאכיל את הכלבים, אלא בלחם יבש מדי פעם. בועט בהם ונותן להם לזעוק מכאבים עד שהם מתפגרים לאט לאט.

מאנשים בשטח אני לומדת שהאחראים אינם מוכנים לתת לכלבים זריקה של המתת חסד — מחוסר תקציב. לידיעת הקורא, מחיר זריקה כזאת הוא — 5 ש.ח!

כן יואיל נא בית החולים — החי מתקציבים הממומנים ברובם ע"י משלם המיסים — להסביר, ראשית, מאיפה מגיעים אותם כלבים מסכנים — שמא גנובים הם? וכיצד יכול בית החולים לתת למצב מביש זה לשרור בשטחו. איך יתרשם מכך הגורם הפוטנציאלי בחו"ל?

א. לנדאו, קרית אונו

המדיניות המוניטרית

לשחק כדורגל במגרש כדורסל

מאת ד"ר יקיר פלסנר

מאז התפרסם המדד הנמוך מן הצפוי של חודש פברואר, רוגשות הרוחות בגלל הטעות של בנק ישראל בקביעת הריבית. הבנק, שציפה למדד גבוה מזה שהיה בפועל, קבע את הריבית הנומינלית בהתאם, וכך גרם ריבית ריאלית גבוהה משהתכוון. הכעס על הבנק אולי מוצדק, אבל גם אם יצליחו הפוליטיקאים, כגון סגן שר האוצר, להכריח את הבנק לשוב ולהוריד את הריבית, יהיו משולים למי שנתנו אספירין לחולה קדחת. האמת היא, שהמדיניות המוניטרית ככללותה נמצאת במצב עגום ביותר, וזהו הנושא לו צריך להקדיש תשומת־לב.

מטרתה של מדיניות מוניטרית היא — להשיג יעדים בתחום הנומינלי. הנשוא של המדיניות הם אמצעי התשלום במשק, המורכבים מן המזומנים שבידי הציבור ומפקדונות עו"ש בבנקים המסחריים. לכמות הכוללת של אמצעי התשלום, ולקצב השנוי בהם, יש קשר הדוק לרמת הפעילות הכלכ־לית במשק ולקצב האינפלציה. לפיכך יש לשליטה נומינלית חשיבות מרכזית במדיניות הכלכלית.

אך בכל ששליטה במיצרף אמצעי התש־לום חשובה, הרי במשק כה פתוח לסחר־חוץ כמו המשק הישראלי, שליטה כזאת קשה ביותר. למשל, אם הציבור צופה פיחות בעתיד הנראה לעין, יהיה מעבר רב לנכסים צמודי מטבע־חוץ, כגון פת"ם. המעבר יבוצע ע"י משיכה מפקדונות עו"ש, וכך יצטמצמו אמצעי התשלום בלי שבנק ישראל יוכל לעשות דבר. ההיפך יקרה לאחר פיחות. אז תהיה התרחבות רבה של אמצעי תשלום, ושוב יהיה בנק ישראל חסר אונים.

מוסר השכל: במשק כמו זה של ישראל רצוי להימנע מניסיון לתפעל את המערכת המוניטרית כאילו מדובר בבקרה אלקטרונית של מכונה מדוייקת.

בנק ישראל חורג מהוראותיו

מקובל, שהבנק המרכזי פועל על המערכת המוניטרית בשני אמצעים מרכזיים: קודם כל, הוא קובע לבנקים שיעורי נזילות. שיעורים אלה קובעים את היחס שבין הנכסים הנזילים (מזומנים ופקדונות בבנק ישראל) שהבנקים המסחריים חייבים להחזיק, לבין הפקדונות המופקדים בהם. את אותו החלק מן הפקדונות שתמורתו אין צורך להחזיק נכסים נזילים יכול הבנק המסחרי להלוות וכך נוצר האשראי. שנית, לאחר שנקבע היחס, המכונה שיעור הנזילות, פועל הבנק המרכזי על כמות הנכסים הנזילים. למשל, נניח שבנק ישראל מחליט להקטין את כמות אמצעי התשלום במשק. הוא יציע אז למכירה כמות גדולה של אג"ח בבורסה. ההיצע הזה יגרום נפילת שער האג"ח, ובכך עליית התשואה הצפויה עליהן. זה עושה את האגרות לאטרקטיביות ואנשים ירצו לרוכשן. כדי לממן את הרכישה ימשכו מפקדונותיהם. כתוצאה, תקטן הנזילות של הבנקים המסחריים והם ייאלצו להקטין את האשראי, כך להימנע מחריגה משיעור הנזילות המוטל עליהם.

עד כאן התאוריה. ומה במציאות? ההתער־בות המאסיבית של הממשלה מותירה רק חלק קטן מן הפקדונות בבנקים כנושא לפעילות בנק ישראל באמצעות שיעורי נזילות. נוצר מצב, שהבנק נדרש לשחק כדורגל במגרש כדורסל. אך כאילו לא די בצרה זו, מוסיף הבנק צרה משלו, בהחליטו שמשחק הכדורגל יתנהל גם לפי חוקי הכדורסל.

העניין מתחיל בכך שהבנק קובע שיעורי נזילות גבוהים ביותר. אילו עמדו הבנקים בשיעורי הנזילות הללו, היה האשראי הניתן מן האמצעים החופשיים של הבנקים (אלה שאינם משמשים לרכישת אג"ח ולאשראי מכוון) זעום ביותר. את החשיבות שבכך כדאי להדגים במספרים. נניח שאדם הפקיד בבנק אלף שקל. עוד נניח, שמדובר במדינה מתוקנת, שבה שיעור הנזילות הוא, למשל, 25%. כלומר, הבנק יכול להלוות בגין פיקדון זה 3,000 שקל. במצב שיווצר, יהיו לבנק פקדונות בסכום של 4000 שקל, המורכבים מהפיקדון המקורי ומן הפקדונות שנוצרו ע"י מתן ההלוואות, ונכסיו הנזילים יסתכמו ב־1,000 שקל, כנדרש על־פי השיעור הנ"ל.

עתה נניח שהבנק משלם למפקיד המקורי ריבית של 5%, כלומר 50 שקל. במקרה כזה, גם אם ילווה את הסכומים המותרים ב־6% בלבד, יגבה ממקבלי האשראי 180 שקל, וישארו בידיו 130 שקל לכיסוי הוצאותיו ולרווח — בהנחה שהבנק המרכזי אינו משלם כל ריבית על הנכסים הנזילים המופקדים אצלו. כך גם צריך להיות, מפני שברגיל אין הבנק המרכזי מלווה נכסים אלה, ולכן אין לו כל הכנסה מריבית.

בעת נתאים את הסיפור למדינה בלתי מתוקנת, דוגמת ישראל. נניח, כי הבנק המרכזי קובע שיעור נזילות של 50%. במקרה כזה תאפשר ההפקדה האמורה להלוות 1,000 שקל בלבד: לבנק יהיו אז פתרונות בסכום של 2000 שקל ונכסים נזילים בגובה 1000 שקל, כלומר, בשיעור הנדרש. אך ראו איזה הבדל: כדי שבידי הבנק ישארו שוב 130 שקל להוצאות ורווח, הוא צריך לגבות ריבית של 18% על האשראי שנתן — כלומר, פי שלושה מהריבית הדרושה בשיעור הנזילות הנמוך יותר. מובן ששום משק אינו מסוגל לתפקד כך.

ייקור הריבית מגדיל את העלות לממשלה

אם תועלה הריבית הקרדיטורית, לא תוכל הממשלה לשווק את האגרות שלה לציבור אלא אם כן תאות גם היא לשלם את הריבית הגבוהה יותר, ואת זאת אין היא מוכנה לעשות. אחד הסימפטומים הבולטים לעין כתוצאה מן המצב הזה הוא המירווח המפורסם — הפער שבין הריבית הדביטורית, זו שגובים הבנקים מן הלווים, לבין הריבית הקרדיטורית, זו שהם משלמים למפקידים. כפי שהדוגמה המספרית מוכיחה, אין הפער מעיד בהכרח על רווחים עצומים של הבנקים. ואומנם, הבנקים מתנודדים בשנים האחרונות בין הפסדים לרווחים זעומים. יתרה מזו, כדי שהריבית הדביטורית לא תרקיע שחקים יש לשמור על ריבית קרדיטורית נמוכה. באחרונה היא כה נמוכה, שלחברות כמו ה"שופרסל" לא כדאי להפקיד את רווחיהן בבנקים, הן מעדיפות להשתמש בכסף כדי לתת אשראי ללקוחות, ובכך להגדיל את חלקן בשוק. זהו מקור תחרות האשראי הנוכחית במשק, וההצעות להגבילה באמצעים אדמיניסטרטיביים מעידות רק על מידת ההבנה של המציעים.

וכאן אנו מגיעים לסימפטום החמור ביותר, של ההכרח לקיים מירווחים גדולים. הכוונה היא לכך, שבנק ישראל אינו מנסה אפילו לאכוף את שיעורי הנזילות שהוא עצמו קובע, להיפך: הוא מניח לבנקים לחרוג בצורה מסודרת באמצעות מה שקרוי הלוואה מוניטרית. כלומר, הבנקים לווים את נכסיהם הנזילים מבנק ישראל, אבל משלמים על כך ריבית גבוהה מאד. זה מכריח אותם לגבות ריבית גבוהה על האשראי, בלי שישלמו ריבית גבוהה בהתאם למפקידים. בדרך זו מאפשר בנק ישראל את המירווח. עד כאן תאורה של מדיניות מטורפת, אבל בעלת היגיון פנימי. אך אם כך, מדוע מוטרד הבנק מנפח האשראי?

אובססיה רבת־שנים

את האובססיה שיש לבנק ישראל בנושא נפח האשראי אי־אפשר להסביר. העניין הוא ישן והיה קיים עוד בימי הנגיד הראשון. כבר אז החלה ההתמקדות בנושא האשראי. היא הגיעה לשיאה בימיהם של גפני ומנדלבאום, כאשר בנק ישראל קבע מכסות אשראי מפורשות. נוסף על שיעורי הנזילות (שלא נשמרו גם אז). המכסות הללו נקראו "תקרות אשראי". וגם הן לא נשמרו בקפדנות יתרה. אך גם אם היו נשמרות לא היה בכך כל נפקא מינה, שכן לא ברור כלל שהיה קשר כלשהו בין גובה התקרות לבין ההתרחשויות במשק, הן בתחום הריאלי והן בתחום המוניטרי.

מדוע יש כאן בעיה? התשובה פשוטה ב־תכלית: לאורכם ולרוחבם של ספרי המאקרו־כלכלה אין תאוריה המעניקה לאשראי מעמד של גורם בפני עצמו. אם ישאל סטודנט את מורהו לכלכלה מוניטרית כיצד משפיעה הרחבת האשראי על אינפלציה, למשל, לא יוכל המורה להשיב על השאלה, כיוון שהתשובה איננה חד־משמעית. יוצא איפוא, שבנק ישראל בחר כנשוא המדיניות המוניטרית שלו מישתנה שאין לו מעמד בתאוריה הרלוואנטית. רוצה לומר, בנק ישראל אינו יכול להסתמך על מסגרות מושגיות מקובלות לצורך נהול מדיניותו.

אין כל ספק שלבנק ישראל מותר לדחות את המסגרות המושגיות הנלמדות באוניברסי־טאות — אבל אין הוא רשאי לפעול ללא מסגרת מושגית כלשהי. למיטב ידיעתי, מסגרת כזאת אינה קיימת. ולפיכך חוטא בנק ישראל חטא כבד מן הבחינה המקצועית. הטענה המושמעת לעתים, ש"המציאות" שונה מן התאוריה, איננה רלוואנטית — אין מציאות "אובייקטיבית". יש רק מה שאנו קולטים כמציאות. ולכך דרושה תאוריה.

ציפיות אינפלציוניות

עניין ההתמקדות בנפח האשראי מהוה הקושי העיקרי במדיניות בנק ישראל. אבל באחרונה אין זה הקושי היחיד. ההעלאה האחרונה של שער הריבית חשפה לפחות עוד שתי נקודות תורפה מקצועיות. ראשית, בנק ישראל הודיע, כזכור שהריבית תועלה לכשלושה חודשים בלבד. אך מדוע חושב הבנק שחברות עסקיות מסוגלות להגיב על שינויי ריבית כה גדולים בטווחי זמן כה קצרים? מה תעשה למשל חברה שהזמינה חומרי גלם ואמורה כעת לממן את רכישתם? — התחזיר אותם לספק, או שמא תסגור את קווי הייצור שלה לשלושה חדשים? הרי עד שתגיב על השער הגבוה יותר הוא כבר יחזור וירד. ובכלל, איזו מין כלכלה היא זו שבה נוחתות על הסקטור העסקי הפתעות חדשות לבקרים. לא מתוצרת השוק החופשי. אלא מתוצרת הבנק המרכזי?

הנקודה השנייה קשורה בעובדה שהציפיות האינפלציוניות של הבנק הן שגרמו להעלאת הריבית. אילו תבעה ההסתדרות תוספת שכר בשל ציפיות אינפלציוניות, היה בוודאי בנק ישראל זועק שזהו צעד אינפלציוני. הוא גם היה צודק בכך. מדוע, אם כן, יחשב שכאשר מדובר במרכיב העלות ההוני העניין שונה? אילו הועלתה גם הריבית הקרדיטורית, יכול היה הבנק לטעון שיש כאן צעד המרסן ביקוש. אך כיוון שזו לא עלתה, מהווה צעדו של בנק ישראל תרומה נקייה לעלויות הייצור. בתנאים של מדינת ישראל, משמעות הדבר היא תרומה לאינפלציה.

כלל ידוע הוא, שהעלויות יכולות לגדול בלא שתיגרם אינפלציה, רק אם מתירים להן לגרום במקום זאת מיתון ואבטלה. בישראל אין החלופה הזאת באה בחשבון, ובצדק. שכן אחרת, כשיתפזר העשן מעל שדה הקרב המוניטרי של בנק ישראל יתברר שאלה שהיו צריכים להצטרף לרשימת המובטלים כבר מצאו עבודה חלופית, אבל בארה"ב. להיפך, העלאת הריבית לא תרסן מאומה. היא רק תיצור קשיים שאח"כ נהיה נאלצים לפותרם באמצעות התקציב.

האם ניתן לצפות שלקראת שנתה הארבעים תאמץ ישראל סוף־סוף מדיניות מוניטרית מתקבלת על הדעת? אם תסרב הממשלה להתיר לבנק ישראל לאמץ מדיניות כזאת היהיה הבנק אמיץ דיו כדי לגלות עצמאות?

גלגלי הבורסה

נסתיימה בהלת הנפט

למניות נפטא נקבע אתמול שער "מוכרים בלבד". היצעים מסתיימים הורידו גם את שערי המניות האחרות של חיפושי נפט. ערך השוק של כל מניות חיפושי נפט ירד ב־3.20%, וירידתו הקטינה את העלייה של ערך השוק של כל המניות החופשיות ב־0.68%. במניות ההסדר היה עודף היצע של מיליון ש"ח וערך השוק שלהן ירד ב־0.17%. בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.18%, בעוד ערך השוק של הצמודות למט"ח ירד ב־0.17%.

הציבור השקיע אתמול 6.5 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות.

סל מטבעות ירד אתמול ב־0.28%, ל־1.6814 ש"ח. ושער הדולר היציג ירד ב־0.02%, ל־1.6099 ש"ח. דולר נוסעים היה 1.9044 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.58 ל־1.59 ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 173 שערים, לעומת 96 שירדו ו־116 שנשארו בלי שינוי, מהם עלו 27 ב־5% ויותר ו־19 ירדו ב־5% ויותר. ב־36 ני"ע היתה הפסקת מסחר. המחזור הסתכם ב־18.1 מיליון ש"ח, מזה 2.1 מיליון במניות ההסדר.

במניות ההסדר נעו ירידות השערים במובילות בין 0.2% (אי־די־בי. רג') ל־0.4% (בל"ל). בפועלים ש' ומ' היו היצעים, שנקלטו ללא שינוי בשעריהן. הביקוש ההתחלתי להן הסתכם ב־1.085 מיליון ש"ח וההיצע ההתח־לתי כהן ב־40 אלף ש"ח בלבד. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 16.59% (דיסקונט א') ל־16.86% (הפועלים ע"ש). בל"ל — 16.84%. המזרחי ש' — 16.78%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות שערים (ב־%): אוה"ה — 1.2; הספנות 0.1 — 4.8; הספנות 0.5 — 1.7; כללי מ"ר 1 — 0.7; הבינלאומי — 2.1. למניות פי בי היה ביקוש, שסופק ללא שינוי בשערן.

במניות החפשיות בלטו הירידות: מ.ג.ן. 5 — 7.6; דלק נפט 5 — 8.8; דלק נפט 1 — 10.0. בענפי המניות האחרים ירדו ב־10%: ביטוח משנה 1, בן יקר גת, עיט 1. לעומתן עלו ב־10%: כנס, מן 1, אלומית 5, נחושתן 1, טרומאסבסט. מיפ גליקו עלתה ב־10.9%.

בשוק איגרות החוב הגיע המחזור ל־11 מיליון ש"ח, מזה 1.2 מיליון ש"ח בסוג "שגיא" ו־6.7 מיליון ש"ח בצמודות למדד ב־80% בלבד.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החוד־שיות בין 1.95% ל־2.26% והתשואות השנ־תיות בין 26.00% ל־31.00%, תוך מחזור של כ־9.3 מיליון ש"ח.

נכסי תדירים הודיעה על ירידה גדולה ברווח הנקי שלה מ־1.8 מיליון ש"ח בשנת 1985 ל־710 אלף ש"ח בשנת 1986.

"הדר חברה לביטוח" הודיעה על רווח נקי של כ־2.3 מיליון ש"ח בשנת 1986, לעומת 1.8 מיליון ש"ח בשנת 1985.

"בנק איגוד" הודיע, שהמנהל הכללי של הבנק, מרטין מ. מאיר, פורש לגימלאות ב־30.6.87 וכי דירקטוריון הבנק החליט למנות את ד. פרידמן, ראש החטיבה הבינלאומית בבנק לאומי, כמנהל כללי בבנק איגוד.

אלחנן הורוביץ

ניתוחים מכאיבים בחברת העובדים

"סולל־בונה גוססת"

אין סולל־בונה, אין חברה כזאת. סולל־בונה היא בר־מינן — הכריז אחד מראשי ענף הבנייה המלווה ומכיר את סולל־בונה עשרות שנים. צלצל לחברה ושאל היכן נמצא עתה יו"ר הנהלת החברה ח"כ מוטה גור, שהתנדב לעזור לשיקום סולל־בונה — הוא לא בארץ. הוא באוסטרליה, בשליחות קרן היסוד. אתה תופס את הסרדוקס הנורא הזה?

מוטה גור, שר לשעבר, שהתבקש למלא את מקומו של משה זנבר, שהתפטר, יוצא לשליחות של 30 יום לאוסטרליה, בימים בהם מתנהל משאומתן על הקמת חברת גג לשיכון עובדים המצליחה ולסולל־בונה הכושלת. יציאתו של מוטה גור לאוסטרליה מעידה כי אין שום עתיד לסולל בונה ואפשר לומר עליה "אל מלא רחמים".

ואם יש צורך בהוכחות נוספות, אומר איש שיחי, כדאי לדעת שעברו הימים בהם בנו בארץ כל שנה 8.5 מיליון מ"ר. בשנת 1986 בנו כ־3.6 מיליון ממ"ר. שר השיכון דוד לוי מדבר על בנייה של 4.2 מיליון ממ"ר ב־87. במציאות, אולי, אולי יבנו 3.7 מיליון, וגם זה בקושי. כלומר, יש עודף כושר ייצור בבנייה. יש יותר מדי חברות בנייה, מעל לצרכים הטבעיים. לבנייה לזוגות צעירים, החלפת דירות. די ב־3.5 מיליון מ"ר ועוד קצת לצרכי העלייה, שהיא מזערית. זו הסיבה לבעיותיה הקשות של חברת בנייה כסולל־בונה. ואגב, כדאי לדעת שבשנתיים האחרונות כל העבודות שסולל־בונה ביצע היו במחירי הפסד. החברה נאלצה לקבל אותן כדי שעובדיה יועסקו ולא יסתובבו בטל.

לדעתו, יש היגיון במיזוג עם שיכון עובדים שהוצע על־ידי שמעון רביד ומרדכי וייסכורד מהוועדה המנהלת של חברת העובדים. שיכון עובדים היא חברה מצליחה, היא חברה משכנת, ואינה מבצעת בנייה. הביצוע היא מוסרת לחברות בנייה כמו סולל בונה, ברנוביץ', אשדר ואחרות. יש קרקעות מאושרות לבנייה במרכזים עירוניים. הצעת מיזוג בין שתי החברות אינה חדשה. היא עלתה מפעם לפעם ולא יצאה אל הפועל בגלל יריבויות אישיות בין מנכ"לי החברות. סולל־בונה טענה, כי מיזוג יתכן כאשר שיכון עובדים תצטרף אליה. אודי השיג לה אלה בלאו מוחלט. הוא לא הצטרף לסולל בונה. עכשיו, מרגיש איש שיחי, סולל־בונה נהפך למקרה סעד ושיכון עובדים הוא הגביר.

מכספי ההבראה כבר לא נותרה אגורה

ההצעה המקורית מדברת על הקמת חברת גג לבנייה של חברת העובדים, שתשרת צרכי שתי החברות. לחברת העובדים ברור כי במסגרת כזאת חברת הגג תהיה פטורה מתשלום מס בגלל הפסדי סולל־בונה. השאלה היא, אם משרד האוצר יסכים להקמת החברה החדשה, ואם במצב החדש שיווצר החברה החדשה לא ידרוש מינהל מקרקעי ישראל שיערוך חדש של הקרקעות של שיכון עובדים. אלו שאלות שאין עליהן תשובה. המצב בסולל־בונה כרגע הוא גרוע, אומר האיש. הכספים שהחברה קיבלה מ... הבראה ממספר מקורות הוצאו לתשלום... לבנקים בסכום של כ־56 מיליון... לתשלום פיצויים מוגדלים לעובדים... להעלאות שכר לעובדים שנשארו לפי... הכרפלד. כלומר ממה שנכנס... השרנייה של 86 ובמחצית הראשונה... כבר לא נותרה אגורה. עכשיו זקוקה ה... כספים נוספים. עלה מדובר בפיטורים... של עוד כ־3000 עובדים ולשם כך יזדקקו... בסכומים אדירים. שספק אם יש... לגייס אותם.

חיים ...

מיזוג והבראה אינם הולכים ביחד

הניתוח המרושך העובר על קונצרן "סולל בונה", והאיחוד הצפוי בינה לבין "שיכון עובדים", עשויים לתת, לראשונה, תנופה מחודשת. באגף לאיגוד מקצועי יש התוהים אם אכן זו הדרך, והאם לא קיימת סכנה ש"סולל בונה" תשנה לחלוטין את צביונה ותיהפך, כתוצאה מהמיזוג, לחברת־שלד דוגמת "שיכון עובדים".

ההיערכות החדשה במיבנה החברה, לרבות פריסת חובות, מימוש נכסים והפחתה הניכרת במספר העובדים המועסקים ב"סולל בונה", מבשרים עידן חדש — לחברה, וגם לעובדים. האיחוד הנראה באופק אינו נשאר בתחום הכלכלי הקריטי. באגף שואלים, האם השינוי המהותי בצורתה של "סולל בונה" מצביע על מגמה חדשה בתוך חברת העובדים, והאם אין כאן שינוי נורמטיבי שהוא מעניינה של ההסתדרות הכללית.

מזכ"ל הסתדרות עובדי הבניין, שלמה רהן, אינו חושש מתוצאות האיחוד: "כל איחוד, וכל פעולה שיש בה כדי לסייע לסולל בונה לצאת מהקשיים הם רק לברכה. אין טעם לקיומן של שתי חברות נפרדות. סולל־בונה יכולה להשלים את שיכון עובדים, ולהיפך." יש הטוענים כי האיחוד טומן בחובו סכנה של שיבוש התודעה בקרב העובדים אשר לחומרת המצב ולכך שיש לתרום ולהשלים את תהליך ההבראה. איחוד והבראה אינם הולכים ביחד, זה פשוט לא יילך.

העובד היציב הולך ונעלם

"שיכון עובדים" הינה חברת־שלד המעסיקה כ־200 עובדים ועוסקת בעיקר במכירות. "סולל בונה" שונה ממנה במהותה. היא עוסקת בבנייה של בתי מגורים, מפעלי תעשייה, בנייני ציבור, כבישים. בזמן האחרון אומנם החלה סו"ב, כתוצאה מאילוצים, להעסיק קבלני־משנה ולהצטמצם במקרים רבים, אך האיחוד, מתריעים, יהפוך אותה לחלוטין לחברת־שלד כמו "שיכון עובדים". על כך ניתן להוסיף, תהליך ההבראה והפיטורין, העובדה שאחד מהמאפיינים של החברה — העובד היציב — הולך ונעלם. רבים מהעובדים הטובים והיעילים נטשו את הקונצרן. בעקבות הניתוח אבדה המוטיבציה של רבים, ועכשיו עובדים ותיקים עומדים בתור לנצל את תנאי הפרישה המועדפים, באגף לאיגוד מקצועי. "סולל בונה" — רק כ־5000־4000 עובדים. כבר לא אותה "סולל בונה" של 12 אלף עובדים.

כמה עשרות מעובדי "שיכון עובדים" הפגינו כיום א' האחרון ברחבת הוועד נגד מגמת האיחוד. העובדים טוענים, האיחוד יפגע בהם ואין כל סיבה האם שלהם תיכנס למיטה חולה... הערבות ההדדית... לדברי דהן, אין... שהמשבר בו נתונה "סולל בונה"... המורחב. על־ידי האיחוד, שתי החברות... על דרך כלכלית רווחית, סבור רהן.

האגף לאיגוד מקצועי נמצא ב... מקום בין ההנהלה לבין העובדים... נקלעים לקשיים בענייני פיצויים... נכנסים אנשיו לתמונה. הנושא העומד על הפרק הוא השגת 25 מיליון... להשלמת תהליך הפיטורין והפרישה... המעכב את ביצוע השלב האחרון... ההבראה. בכל מקרה, קונצרן "סולל בונה" שלאחר הניתוח המוצע, בכשמה... "שיכון עובדים" או בלעדיו, כבר לא אותו דבר.

אבשלום ק...

מבזקים כלכליים

■ מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, פנה למנהל המכס מרדכי ברקה בבקשה לבחון ביטול מכסים והיטלים על בקבוקים מיובאים, לאור המחסור בבקבוקים לקראת הקיץ. בליזובסקי אמר, כי משרדו בוחן מתן היתר להקמת מפעל נוסף לבקבוקים. בכל מקרה, אומר מנכ"ל התמ"ס, המשרד ידרוש בי המפעל הנוסף, אם יאושר, יוקם בירוחם.

בינתיים החליט מנכ"ל התמ"ס להעניק רשיונות יבוא לבקבוקים, כדי לצמצם ככל האפשר את הפער בין כושר הייצור המקומי של בקבוקים לבין הביקוש מצד מפעלי המשקאות.

■ בית ההוצאה האמריקני הגדול "סיימון אנד שוסטר" חתם על הסכם שותפות עם החברה הישראלית "אריוניטקס", שבבעלות "החברה לישראל". על־פי הסכם זה, תפתח "אריונטיקס" מוצר תוכנה ולומדה שיופצו על־ידי "סיימון אנד שוסטר" בבתי־ספר ברחבי ארה"ב. החברה הישראלית כבר... השנה סדרה נוספת. לבתי־ספר תיכוניים בארה"ב, ועד תום 1987 יופצו בארה"ב... מוצרים פרי פיתוחה. היקף המכירות... יגיע השנה ל־1.5 מיליון דולר.

■ המפעלים האזוריים יוצרים מתאם... מעוות בין הקיבוצים לבין שכונים... הפיתוח, והוכח להחליט על תמורות... במפעלים האזוריים — הכריז שר הקליטה יעקב צור, ברב־שיח על יחסי גומלין... עיירות הפיתוח לתנועה הקיבוצית... בעיירה שדרות, במסגרת האירוע... ישראל גלילי שנפטר לפני שנה... אחרים ברב־שיח הדגישו, שאסור... להיות מעסיקי עבודה שכירה... מצב זה על־ידי העברת הבעלות על... לידי חברת העובדים.

העורך הכלכלי: צבי ט...

ראיון השבוע

פרופ' ברוך רז:

התעשייה הקיבוצית זקוקה לשינוי ערכים ודפוסי חשיבה

"בתעשייה הקיבוצית קיים לדעתי משבר אמיתי, ואם לא ייעשה בה ניתוח מקיף ולא יוגדרו מטרות חדשות, היא תלך בצעד בטוח לבית הקברות הכלכלי" — אומר פרופ' ברוך רז, ראש המרכז הבין־תחומי לניתוח לחיזוי טכנולוגי הפועל באוניברסיטת תל־אביב.

לדבריו, המשבר מקיף את הכלכלה הקיבוצית כולה. "הקיבוצים של היום אינם יכולים לקיים את רמת החיים שלהם מחקלאות בלבד, ולכן ישנה נהייה לתעשייה. היום צפויים מהתעשייה הקיבוצית שתכניס עד 70 אחוז מכלל הכנסות הקיבוץ. אבל הצורך הזה סותר את המגמה השלטת בתעשייה הקיבוצית והיא עדיין לא השתחררה ממנה ולא ראתה לעתידה. התעשייה הקיבוצית הצליחה במהפיכה הראשונה שלה, אבל הדור התכני של המפעלים הקיבוציים מתחיל להיות מיושן. מפעלים כמותם מקימים היום גם בפקיסטאן. אם הדברים לא ישתנו, ייאלצו הקיבוצים לחזור לרמת החיים של שנות ה־50, ולא ברור אם הם רוצים בכך".

פרופ' רז אומר, כי אין לצפות ממנו, כאיש אקדמיה, שיציג פתרונות לתעשייה הקיבוצית בלי בדיקה מקיפה של הנושא. לכן הוא סבור, שהצעד הראשון שיש לעשותו הוא ניתוח מפורט של כל המהלכים הבלתי נכונים שנעשו בתעשייה הקיבוצית. "התנועה הקיבוצית פיספסה, ומי שאחראי לכך צריך לעשות חשבון־נפש. לא מדובר בטעויות שנעשו סתם," הוא אומר.

כרבע מהמפעלים הפסידו אשתקד

במפעלי התעשייה הקיבוצית עורכים עתה את סיכומי 1986, והנתונים הכוללים אמורים להתפרסם לקראת סוף אפריל. מנכ"ל איגוד התעשייה הקיבוצית, עודד וינקלר, מסר בשבוע שעבר כי 25 עד 30 אחוז ממפעלי התעשייה הקיבוצית צברו הפסדים ב־1986. אולם בתנועות הקיבוציות מבקשים שלא להתייחס לנתונים לפני שיושלם הסיכום השנתי של כ־300 מפעלי התעשייה החברים באיגוד.

ההערכה הכללית היא, שמפעלי התעשייה הקיבוצית סיימו את 86 טוב יותר מאשר את 85. ניתן להניח, אומרים בתנועות הקיבוציות, כי מרבית המפעלים המפסידים מרוכזים בקיבוצים שסיימו את 86 בגרעון.

לפני כשלוש שנים נעשה ניסיון ליצור תוכנית לשיתוף פעולה בין המרכז הבין־תחומי לניתוח ולחיזוי טכנולוגי לבין התעשייה הקיבוצית. אולם ניסיון זה נכשל. בראיון שהעניק פרופ' רז למוסף התעשייה הקיבוצית של "על המשמר", בסוף יולי 84, הוא ניסר על הכוונה לארגן מועדון שיעסוק במידע טכנולוגי קיים ועתידי. במועדון הזה יכלו מפעלי התעשייה הקיבוצית לקבל תחזיות־שוק ותחזיות על התפתחויות טכנולוגיות, ויעוץ לרכישת מחקרים ושירותים בתחום התקשורת והחיפוש הממוחשב. היום אומר פרופ' רז: "צריך להגדיר מטרות עם חזון העומד במבחן הריאליזם. אני לא יודע אם למערכת הקיבוצית יש כלים לעשות את זה. כאשר דיברתי אם אישים בכירים בתנועה הקיבוצית על אסטרטגיה, הם אמרו: 'אנחנו עובדים על אסטרטגיה'. אבל כתשובות שלהם למרתי על הכוונות שיש בנושא זה. הצענו לתעשייה הקיבוצית להכין תוכנית לשיתוף פעולה לטווח ארוך, ולאחר מספר שבועות הכל התמסמס. דיברנו הרבה. אבל חייבים להגדיר מטרות ולנתח את המצב כדי להכין תוכנית מגובשת. בתחום זה לא נעשה דבר. היו כל מיני התחלות, ויש לי ספק בערך שלהן. הבעיה היא חמורה, כי מדובר בשינוי דפוסי חשיבה, הכשרת דור טכנולוגי ושינוי ערכים. כדי שדברים כאלה יקרו, צריך להתחיל אותם מוקדם".

הטכנולוגיות של מפעלי התעשייה הקיבוצית, אומר פרופ' רז, בחלקן הן של מדינות מתפתחות, הן עתירות־עבודה, ואין להן כל יתרון על מפעלים אחרים בארץ. לדבריו, קיימת דעה רווחת שמפעלי תעשיית היי־טק מחייבים מספר מצומצם מאוד של עובדים. "דעה זו אינה נכונה. אנשים מפחדים ממפעל של טכנולוגיה מתקדמת, אבל מפעלים כאלה יכולים להעסיק אנשים רבים, וגם בעבודת כפיים. כמובן שחייבים להוסיף למפעלים כאלה כמה עובדים בעלי הכשרה גבוהה מתאימה".

נקודות התורפה — השכלה ושיווק

נושא ההשכלה הגבוהה נראה בעיני פרופ' רז כנקודת התורפה המרכזית של התנועה הקיבוצית. "לצורך מהפיכה בתעשייה הקיבוצית צריך השכלה גבוהה. התנועה הקיבוצית אינה צריכה להקים מוסד ייחודי משלה; זה בזבוז גדול. אבל היא יכולה ליצור לעצמה תוכנית מיוחדת בתוך המוסדות הקיימים. תוכנית כזאת יכולה לספק לתעשייה הקיבוצית כ־50 איש בשנה, וזה הרבה יותר ממה שיש לה כיום. בתהליך הזה גם יווצרו קשרים בין התלמידים, העשויים לסייע לכל המערכת. כיום התנועה הקיבוצית אינה מיוצגת במוסדות האוניברסיטאיים. מספר חברי קיבוצים שלומדים את מקצועות העתיד — אלקטרוניקה, אלקטרואופטיקה וביוטכנולוגיה — הוא קטן מאוד".

תחום נוסף שבו מצבה של התעשייה הקיבוצית גרוע יותר מהממוצע הכלל־ארצי הוא השיווק. "בעיית השיווק קשה במיוחד בתעשייה הקיבוצית. בעולם המושגים של אנשי הקיבוצים, נסיעה לחו"ל עדיין נחשבת כצ'ופר", אומר פרופ' רז.

הוא מצביע על כיוונים אחרים בשינוי פניה של התעשייה הקיבוצית. לדבריו, המערכת הקיבוצית אינה מכירה די הצורך בערכם של המפעלים האזוריים. קיימת אפשרות לפזר את הייצור בין קיבוצים אחרים, ולאחד את המפעלים המסורים ברמה של שיווק ופיתוח. "מפעל הבנוי על משק בודד, הסיכוי שלו לשרוד קטן מאוד. מוכרחים להיות מסוגלים לבנות את המפעל על יותר מקיבוץ אחד, ובמקביל לבנות מערכת חינוך ייחודית ומקורית מאוד. לא צריך להיבהל מהמלה אליטיסטית. מראיין אותי, שאף אחד לא בא לשאול אותנו, ושכל מה שניסו להשיג מאיתנו הן עצות חינם. בהתחשבות של מי שבא להתעניין".

אודי נחשון

יש עובדים — בלבנון

משרד התעשייה והמסחר בוחן בימים אלה בקשת של יזם ישראלי להקים מתפרה למוצרי טקסטיל בסמוך לגדר הטובה במטולה — אומר מנכ"ל המשרד, יורם בליזובסקי. לדבריו, סיור ב"גדר הטובה". העובדים הבאים מלבנון פותרים את בעיית המחסור בידיים עובדות במפעלי תעשייה באזור. המפעל המבקש להקים מתפרה במטולה אינו מצליח לגייס עובדים למתפרות באזורים אחרים בארץ. בליזובסקי אמר כי מנהלי המפעל טוענים שהיצוא שלו עלול להיפגע בגלל מחסור בידיים עובדות. ולכן הם מעוניינים לקלוט עובדים מלבנון במסגרת מפעל שיוקם במטולה.

א.ג.

"מודלים כלכליים" מקבוצת "כלל":

הרפורמה במיסוי תגדיל הצריכה הפרטית ותגרום גרעון של כמיליארד דולר בתקציב

● עודף של מיליארד דולר במאזן התשלומים "ייהפך" לגרעון של 750 מיליון דולר
● המדיניות אינה מעודדת השקעות
● אינפלציה של 30% לשנה
● שער חליפין של 2 ש"ח ל"סל" בסוף השנה

המשך הנסיגה בהשקעות במגזר התעשייתי בשנת 1986, והעדר כל שינוי מבני במשק יגרמו המשך מגמת הגידול המתון בייצור התעשייתי בשנת 1987. המדיניות הנוכחית אינה מעודדת השקעות, ונראה לסיכך שרמת ההשקעות החזויה בשנת 1987 תהיה נמוכה עדיין מזו של 1985 — צופה חברת "מודלים כלכליים" מקבוצת "כלל" בהנהלת ד"ר יעקב שיינין.

הגידול הצפוי בפעילות הממשלתית, בעיקר במגזר הבטחוני, והעלייה הצפויה בהתחלות בנייה עשויים לעודד את הפעילות במשק. להערכת "מודלים כלכליים", צפוי התוצר המקומי הגולמי לגדול בשיעור של כ־2.5%, אולם שיעור האבטלה צפוי להישאר ברמה של כ־7%.

לעומת הגידול המתון בתוצר, צפויה הצריכה הפרטית לעלות בשיעור של כ־5.5% ולהגיע לרמת החיים (צריכה לנפש) שהיתה בשנת 1983. הרפורמה המוצעת במיסים תעודד את הגידול בצריכה הפרטית ותגרום לגרעון של כמיליארד דולר בתקציב המדינה.

העלייה בצריכה הפרטית, עליית מחירי הדלק והקיפאון הצפוי ביצוא התעשייתי יגרמו, להערכתם, עלייה משמעותית בגרעון המסחרי, הצפוי להגיע לכ־2.8 מיליארד דולר בשנת 1987, לעומת 2.3 מיליארד דולר בשנת 1986. בתיירות מחו"ל צפוי אומנם גידול, אולם במקביל צפוי גידול ביבוא שירותים. ההתפתחויות ביבוא וביצוא יביאו לגרעון של כ־750 מיליון דולר בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, לעומת עודף של כ־700 מיליוני דולרים בשנת 1986 וכ־1.1 מיליארד דולר בשנת 1985.

למרות הגרעון הצפוי השנה במאזן התשלומים, לא צפוי שינוי מהותי במדיניות הממשלה בטווח הקצר, עקב עודפי מט"ח שנצטברו בשנים 1986 — 1985. לעומת זאת, הגרעון הצפוי במאזן התשלומים עלול להכביד על המשק בשנת 1988.

השכר הריאלי, אשר עלה בשנת 1986 כשיעור ממוצע של כ־8%, צפוי לעלות בשנת 1987 ב־2%. עלות העבודה צפויה להישאר ברמה של 1986, עקב הקטנת התשלומים לביטוח הלאומי.

לאור התקציב המוגש בימים אלה, הרפורמה המוצעת במיסוי ומדיניות הממשלה בתחום הריבית ועידוד ההשקעות, נראה שהאינפלציה ב־1987 תהיה מעל 30%, ושער החליפין של הסל צפוי להגיע לכ־2 ש"ח בסוף השנה.

השוואה לתחזית הממשלה

התחזית הרשמית של הממשלה לשנת 1987 מוצגת במסמך "התקציב הלאומי לשנת 1987", הנלווה להצעת תקציב המדינה. מסמך זה, שנערך בשיתוף משרדי האוצר, הכלכלה ובנק ישראל, מציג תחזית על ההתפתחויות הכלכליות הצפויות במשק בשנה הקרובה.

להערכת הממשלה, יש לצפות לצמיחה של 3.2% בשנת 1987, ולאיזון בחשבון השוטף של מאזן התשלומים. כן תישמר, להערכת הממשלה, יציבות המחירים ורמת האינפלציה לא תעלה על 20% במשך השנה. הערכות הממשלה שונות, איפוא, מהתחזית של "מודלים כלכליים" בכל שלושת הנקודות העיקריות: צמיחה, מאזן תשלומים ואינפלציה, אולם ההבדל המשמעותי ביותר הינו בתחזית סך היבוא.

ההבדלים העקרוניים בין הערכותיהם להערכת הממשלה לשנת 1987, המוצגים בלוח להלן, מקורם בהערכות לגבי אפשרויות הצמיחה של המשק בטווח הקצר.

הערכות ראשוניות לשנת 1988

הערכות ראשוניות לשנת 1988 מתבססות על המדיניות הכלכלית הנוכחית, תוך המשך גידול המגזר הציבורי בשנת 1988 בשיעור של 2.3%.

להערכת "מודלים כלכליים", תתקשה הממשלה להפעיל מדיניות מצמצמת בשנת 1988, המתוכננת כשנת בחירות. על רקע הקיפאון בתוצר והאבטלה, עלולים להיווצר לחצים חזקים לעידוד מהיר של הפעילות במשק, באמצעות גידול במועסקים במגזר הציבורי וגידול הצריכה הבטחונית.

הגברת הפעילות במגזר הציבורי תתרום אומנם לגידול של כ־3% בתוצר המקומי בשנת 1988, אולם היא אינה מהווה בסיס לצמיחה של המגזר התעשייתי.

להערכתם, צפוי השכר הריאלי לעלות בשיעור של כ־2% נוספים בשנת 1988. וצפוי המשך לנגמת העלייה בצריכה הפרטית ולעלייה בהשקעות במבנים למגורים.

כתוצאה מהתגברות הצריכה בשנת 1988 צפוי הגרעון המסחרי להגיע לכ־3 מיליארד דולר, והגרעון במאזן התשלומים — לכמיליארד דולר. מדיניות זו עלולה לפגוע קשה ביציבות הכלכלית שהושגה בשנת 1986, וקיים חשש שתוואי זה עלול להוביל את המשק למשבר כלכלי נוסף לקראת סוף 1988.

אינדיקטורים עיקריים – תחזית לשנת 1987
(שיעורי שינוי שנתיים)

	תקציב לאומי	מודלים כלכליים
תוצר מקומי גולמי	3.2	2.5
תוצר מקומי עסקי	4.0	3.0
צריכה פרטית	4.4	5.5
צריכה ציבורית ללא יבוא בטחוני	2.3	2.3
השקעה גולמית	3.4	4.2
יצוא	5.3	5.4
יבוא	2.2	5.3
שיעור הבלתי מועסקים	6.8%	7.2%
אינפלציה במשך השנה	20%	30%
גרעון בחשבון השוטף (מיליוני $)	120	750

צרפת

הליברליזם האידאולוגי כאשליה עצמית

שנה לאחר עלייתו לשלטון, בבחירות 1886 — ברוב זעום של הקואליציה שלו — סיים ראש ממשלת צרפת, הגוליסט ז'אק שיראק, את הסרת הפיקוח והתקנות שלדעתו חנקו את המשק הצרפתי. אולם צרפת עודנה ממתינה להבראה הכלכלית, שלפי הבטחת הממ־שלה אמורה היתה לבוא בעקבות מדי־ניות השוק החופשי שלה.

רווחי החברות עולים, והפעילות בבורסה גואה. אך כמותם מתרחבת גם האבטלה. הצמיחה קופאת על שמריה, כשיעור של כ־2 אחוזים בשנה, ושיעור האינפלציה הצפוי — כ־1986 ירדה האינפלציה לרמה נמוכה ביותר זה 20 שנים — איננו ודאי.

שר האוצר ארואר באלאדור, שלפני חודש נאלץ להקטין את מטרת הממשלה לגבי שיעור הצמיחה ב־1987, ולהעלות את הערכתה לגבי שיעור האינפלציה הצפוי, מוציא מכלל אפשרות נקיטת צעדים להמרצת המשק.

חלק מתומכי הממשלה אומרים כי יתכן שהזמן לנס כלכלי אוזל והולך. השעון הפוליטי מתקתק לקראת הבחירות לנשיאות, האמורות להיערך בחודש אפריל 1988 ושבהן, לדברי פרשנים, מבקש שיראק להתמודד.

מאז מארס אשתקד נאלץ ראש־הממשלה הימני להתחלק בשלטון עם הנשיא הסוציאליסטי פרנסואה מיטראן.

לדברי כמה משקיפים, הם חוששים כי באלאדור, האדריכל הראשי של מדיניות השוק החופשי של הממשלה, רודף אחרי חיזיון תעתועים. "האמונה כי הליברליזם הכלכלי יביא להתפוצצות הכוחות הכלכליים היא אידיאולוגית גרידא", אומר הכלכלן הראשי של בנק "אינדוסואץ", ז'אן שבאל. "אני אישית סבור כי זוהי רק אשליה. אחת ההנחות של הממשלה היא, שאם נעניק חופש, היזמים ישקיעו וינהיגו מודרניזציה. אך תשעה מתוך עשרה מהם יגידו שכן, הם אוהבים חופש, ואחר־כך יחכו שיאמרו להם באיזו דרך ללכת".

אשליה או לא, הממשלה מכל מקום עושה הכל כדי להגשים את חזונה. בשנה החולפת בוטלה מרבית הפיקוח על מטבע חוץ ועל המחירים לצרכן. צומצמו התקנות לגבי העובדים כדי להקל על פיטורי עובדים מיותרים והחל בתוכנית פופולארית מאוד למכירת בנקים ומפעלים תעשייתיים שבידי המדינה למשקיעים פרטיים.

מאז חודש דצמבר קרוב ל־5 מיליוני משקיעים צרפתים קנו מניות של "פאריבא" ושל מפעל הזכוכית "סיינט גובאין", שתי החברות הממלכתיות הראשונות שהוצאו לבורסה על־פי תוכנית בסך 300 מיליארד פרנק (51 מיליארד דולר) להעברת חברות לידיים פרטיות.

הלבנת הון

בעקבות חנינה על הברחת הון בלתי־חוקי בעבר, ובעקבות הסרת רוב הפיקוח על המטבע, זורם כסף מחו"ל אל שוק ההון של פאריס.

בסוף השנה שעברה ביטלה הממשלה פיקוח, הקיים כבר 42 שנה, על שירותים כגון תיקוני מכוניות וספרות, ושיחררה מהתערבות מטעם המדינה את העסקים הקטנים, המהווים כ־60 אחוז מן המשק הלאומי. התוצאה הישירה היתה עלייה כשיעור של 0.9 אחוזים במחירים לצרכן בחודש ינואר, עלייה שהיתה חלק מן הסיבה לתיקון הצפוי בתחזית האינפלציה הרשמית ל־1987 ל־2.5 אחוזים, מ־2 אחוזים או פחות מזה. "אך אפילו 2.5 אחוזים יהיו הצלחה פנטסטית, אם נביא בחשבון שהמחירים הם חופשיים לראשונה מאז 1945", אומר דוול מבנק "פריבא".

יתר ההישגים כוללים הקטנה ניכרת בחוב החיצוני של צרפת והקטנת הגרעון בתקציב.

פיחות משפיל

ובכל זאת, על אף עודף בריא במאזן התשלומים ושיפור הדרגתי בפדיון התעשייה, נאלץ הפרנק הצרפתי, לעבור בחודש ינואר פיחות משפיל ב־3 אחוזים לעומת המארק הגרמני, הפיחות השני מאז עלה שיראק לשלטון.

למרות עליית ההשקעות בתעשייה, והנהגת תמריצים מיוחדים להגדלת תעסוקת הצעירים, הגיע שיעור האבטלה בסוף 1986 לשיא של 2.7 מיליונים, כ־300,000 מובטלים יותר מאשר בשנה הקודמת.

הבעיה לגבי הממשלה היא, שיתכן כי אי־אפשר לעשות הרבה יותר למען האצת הצמיחה. לדברי כלכלנים, היצרנים הצרפתים לא השכילו לנצל את ירידת מחירי הנפט אשתקד (למעשה נצלו אותה עוד פחות מעמיתיהם במקומות אחרים), והתקוות לצמיחה מבוססות על סיכויים לא ודאיים לצמיחה במדינות תעשייתיות אחרות, כגון מערב־גרמניה ויפאן.

דו"ח שפרסם באחרונה הארגון לשיתוף כלכלי ולפיתוח, שמושבו בפאריס, טוען כי התעשייה הצרפתית אינה מייצרת את הסחורות שלקוחות פוטנציאליים רוצים לקנות.

בראיין צ'ילדס, רויטר

אביב הגיע, פסח בא ויחד איתו אופנה חדשה

הקיץ של 87 יהיה שונה מן הקיצים של השנים האחרונות: קץ לסמוּת בכל מה ששייך לאופנה. הפרחים, העלים או ההדפסים הקטנטנים הרומנטיים יפנו מקומם לנקודות בכל הגדלים, למשבצות בסגנון הפמיליה הועידה ולמשבצות גדולות מאוד. גם הפסים ישלטו בכל הדוגמים בצירופים שונים, בעובי משתנה, בכל הכיוונים. הצירוף של נקודות, פסים ומשבצות יהפוך כל בגד למיוחד.

המכנסים ישובו בכל אורך שעולה על הדעת, וגם הבלומרס, אותו מכנס קצר מאוד ותפוח שלבשו ראשונות רגניה, יחדש ימיו כקדם. החצאית אסופה לגובה הברכיים ומתחת. „הבופון" צצה חצאית נוספת, ארוכה, אפילו עד לקרסול).

הוולנים הרבים יעניקו לשמלה את מראה הפלמנקו. ופסיה כחול־לבן וצווארוני המלחים יחזרו, גם השנה כמשחק מחושב של פסים. גם הקרקס יהיה חביב על מעצבי האופנה: סרבלים רחבים, שרוולים קצרים, המכנס שיתקצר והרבי־הפסים שיבצבצו מתחתיו.

ומה לערב: צללית נשית, גיזרת פרינסס, סטרפלס, עם חצאית שופעת סלסלים, חהירת הולנים.

הצללית, בדרך כלל מורגשת כך שהיא מזכירה את רגמי הפרינסס, המרגישים את המותן, מלפנים שורה ארוכה של כפתורים, ובשליש התחתון של השמלה כמה שורות של סלסלות, המקנות לשמלה את החן הספרדי. האורך לפי רצון חופשי, ובדרך כלל תלוי ביופי הרגלים וכמובן גם בגיל. שמלה ארוכה יכולה להיראות קיצית וקלילה, בו בזמן ששמלת מיני על גוף גוצי מאבדת את כל החן.

מאוד יפות היו שמלות הסטרייפלס או מוחזקות על ידי כתפיות דקות כמו חוט ולנוסף להם, ז'קט קטן, רקום, או מבד מנוגד צבע. קשה מאוד לדבר אל „קוו" אחיד. מאוד מקובל על אוברזון הבגד הקצת רחב ומסתיר לפי דבריו בנונשלאנטיות, את מה שנחוץ להסתיר. במיוחד אהבתי את הפסים הרחבים בשלל צבעים ששוב מוכיח, שפסים לרוחב לא משמינים, אלא ההיפך הוא הנכון.

מחניף, ספורטיבי וצעיר אלגנטי — הן חליפות מכנסיים בכל האורכים: מכנס ברמודה מתרחב, הדייגים או אפילו הארוך בכלל. אוברזון הציג לנו שלל רב של מכנסיים, והיפים היו החצאיות מכנסיים בעלות היקף הקלוש ומשולש עד מתחת לתגורה אשר מתקבל כמכנס קטן, בצבע כהה מאוד. נרמה שהיה זה שחור.

הפתעה מאוד נעימה היו שמלות הקוקטייל והערב, הפעם, במינימום של נוצצים. דגמים חגיגיים מאוד לאו דווקא דיגמי „החתונה" המחירים? אלוהים ואוברזון יודעים, אני לא.

אופנת צמרת, אופנה יפה

רק סגרו את הדלתות אחרי שבוע האופנה, וכבר נפתחו הדלתות לתצוגה הרשה והפעם, הכל מכל לקיץ. גדעון אוברזון הראה לנו את הקוו הנשי, המסרגן גם לאשה מבוגרת יותר, בעלת כמה קילוגרמים סביב למותניים, וזרועות שאיבדו מעט מן השריריות שלהן. לחן, וכמובן גם לצעירות והטובות יפה ומחניף השרוול הקטן, גוזר בכתף המרופד מתאים גם לשבועות לפני ואחרי החום הגדול. אך כיוון, שהשרוול רחב, הוא נעים גם ביום חם.

בגד שרוצים ללבוש

אינני יודעת איפה ההבדל של דגמי „פיצי" מלפני שנה, שנתיים או אפילו שלוש שנים. תמיד אותו הדבר: עליז, קל, צבעוני כלי פרטנזיות, ורצוי שיהיו לכל אחד כמה פריטים לקיץ. הנחמדים בין פריטי „פיצי" הן החליפות בפסים: כחול ולבן, אדום ולבן, ירקרק כחול כהה, תמיד אפשר לערבב להוסיף או ללבוש רק פריט אחד, בתוספת של משהו לגמרי אחר. רוב הביגוד אשר הוצג לפני עיתונאיות אופנה בביתם הפרטי של משפחת ויטונסקי בעלי „פיצי" עשוי מטריקו, אפילו אוברולים (סרבלים), חצאיות מיני וחולצות טי ארוכות, בעלות שרוולים שמוטים, שאפשר לקפלם לפי הצורך. מקסימות הן חצאיות ארוכות רחבות עם 3 שורות של וולנים. אשר למצוא אותן בפסים או נקודות בכל הגדלים, מבחר שמלות „סקסיות", שלא צריכים לקחת יותר מידי ברצינות, ויפות לכל גילאי העשרה, ולא פעם גם סבתא תוכל להתפנק בטריקו קליל וצבעי פאסטל. „פיצי" שומר על מחיר סביר: חולצת טריקו־40 ש' חליפת חצאית־120 ש' וחליפת מכנסיים־120 ש'. מעצב האוצרות: איציק ויטונסקי.

לסבתא אלגנטית

את הגב' נונה מרקל פגשנו לא פעם באירגון הנשים „ויצו" שם כיהנה כנשיאת מחלקת התיירות, התפקיד מכובד, ולא אחת הייתה מאושרת לגמור את הקריירה המקצועית בתפקיד כזה, אך נונה חלמה על משהו אחר לעסוק פעם במשהו מיוחד יוצא דופן, אך ורק לפי הטעם האישי. נונה אשה בגיל העמידה, מטופחת ואלגנטית, רצתה לפתוח „בוטיק אקסקלוסיבי לבגדי נשים".

נונה אינה יוצרת אופנה אלא צרכנית אופנה בעלת תודעה. נשי „ויצו" יודעות במודעות להופעה החיצונית. האלגנטית, לא היו קשיים באירגון. מעלה החדש כחיות, בעלה של נונה, איש המסחר והתעשייה, משה מרקל, לא רק עזר לה במימון העסק, אלא גם בקשריו עם השוק האירופאי, היא התקשרה עם בתי אופנה ידועים כגון: סמארטי, באולר, ובית האופנה היוקרתי: לאנווין, וקיבלה את הזכיון לייצג את החברות האלה בישראל.

בתצוגה ראשונה יכולנו לראות דגמים טיפוסיים של אשת החברה, בעלת טעם קצת שמרני ומיסטר גדול יותר מאשר בנותיה, לבושות ואלגנטיות מאוד. הן החצאיות והחולצות בנוסף שלהם טריגים מאוד יפים, אשר משמשים כז'קט או קארדיגן. האופנה האירופאית לא מתאימה לקיץ הישראלי השמלות הקלות בביכול, נראות משעממות ומסורבלות. טוב, היה לו נונה מרקל הייתה מתבססת יותר על טריגים, חליפות וביגוד ספורטיבי. הבוטיק נמצא ברחוב בן יהודה פינת ירמיהו בתל־אביב, וביום חמישי החנות פתוחה עד שעה 9 בערב. המחירים נעים: חולצות כ־150 ש' שמלות או חליפות כ־400 ש'.

מראה רומנטי־חצאית רחבה, מכנסי ברמודה, משובצות אינדיגו וכותנה

בגדים כמו לחם וחמאה

נעים לראות את אופנת „קסטרו". הבדים יפים, הגימור מצוין, ויש הרבה פריטים קטנים שאפשר לשלב עם פריטים אחרים.

אהבתי מאוד את ביגוד הטריקו ובמיוחד את החולצות או גופיות הטריקו בעלות הצווארון ההדרוקה, המובלטת על־ידי תפרים בצבע שונה מצבע הגופיה: כחול כהה או כחול בהיר ולבן נראים תמיד נקיים וקרירים. דגמי המלחים בעלי הפסים לאורך ולרוחב, מן הרחב ועד הדק ביותר, המקושטים בכפתורי זהב, יפים לא רק לצעירות.

המראה הרומנטי מיוצג על ידי חצאיות רחבות מקושטות בתחרה וסלסלות. חזרנו גם ללבוש הקולוניאלי בצבעי החום והחאקי, במכנסיים וחולצות ספארי שבהם 50 אחוז כותנה ו־50 אחוז פוליאסטר

המיוחד אצל קאסטרו בעונה זאת הם הבדים הדו־צבעוניים (בד חלק מצד אחד והדפס פרחים או צבע נוגד מצד שני, כמו רמויי טסטה וסטין בשם „קלוקה", ומכנסי ברמודה ומכנסים ארוכות ורחבות בעלות פנסים, מותן גבוהה וכתפיות. צבעים: ורוד אפרסק, שחור, כחול־לבן וחאקי.

המחירים סבירים: 34 ש"ח לחולצות טריקו, וחולצות ערב עד 98 ש"ח. מעצבת הקולקציה: מוניקה דוד.

פסים ויוניסקס

6 שנות פעילות ו־250 עובדים הביאו את מפעל האופנה „סאבי" להציג את קולקציית אביב־קיץ 87 לקהל הרחב כהפקה מרשימה בסינרמה. היה מלא והיתה אופנה ספורטיבית לכל המשפחה. בנוסף לקולקציות לגברים ולנשים, התחילו לייצר גם לילדים.

לקיץ 87 עיצב צוות המעצבים בראשות יאיר שמש, המעצב הראשי ומבעלי החברה, וצוות המעצבים נעמי מייבר וג'ודי לוי, קולקציה הכוללת חולצות כותנה ופסים בצבעי פסטל. וגלידה כשהייחוד מושג ע"י תפירתה ממספר בדים בצבעים שונים צבע שונה לכיס, לשרוול, לצד ימין ושמאל לצד שמאל אחורי וקדמה). חולצות טרי' בגזרת „פולו" עם צווארונים צבעוניים ושרוולים בצבעים שונים, מכנסים [illegible] בצבעים חלקים — צבעי [illegible] וגם מכנסיים בפסים [illegible] וכחול על לבן, [illegible] בלטו מכנסי [illegible] BOOSH [illegible] גיזרה קלאסית, גיזרון רחב [illegible] כאני מעוטרת [illegible] ממוגהון בדי ג'ינס [illegible] במראה לבן עם [illegible] דנים כחול או ג'ינס [illegible] בלייזרים בשחור ולבן [illegible] בודי, סרבלים וחלקים [illegible]

הגימיק של ראש אינדיאני

הם לא מסתפקים רק בתצוגת אופנה אלא עושים מן האירוע המקצועי גם הפנינג חברתי. בגן־האורנים לא חיבר להפגנות האלה. אבל כנראה שכל מוזמן (וגם מי שלא הוזמן) הגיע לאולם הגדול, ניסה לחטוף כוס משקה ובורקה ואחר־כך לתפוס מקום טוב באמצע.

וכרגיל, הפתיעו את הקהל, כי „ראש אינדיאני" אוהב לזעזע את קהל לקוחותיו. הפעם הם עשו את זה מההתחלה ועד הסוף, וכמו שהוצגה אופנת נשים הוצגה גם אופנת גברים. ההצגה היתה כהבאה למסלול של נחשים אשר התפתלו סביב צווארם וגופם של שתי הדוגמניות והדוגמן.

החידוש של „ראש אינדיאני" הוא בצירוף שני צבעים בהירים, כמו לבן וכו'. אילנה טימל, מעצבת אוסף אביב־קיץ 87, הוכיחה אומץ והעזה, ויותר שהביאה בפעם הראשונה לישראל את הבופון שהוא מין חצאית רחבה, אסופה ומקופלת, הנראית כמו בלון. הבופון מתלבש גם על חצאית רחבה בעלת שתיים או שלוש קומות של וולנים א־לה ספרד. כן הוצגו מקטורן בעל קפלים צרים בגב; מכנסי נשים וגברים (כמעט באותו עיצוב), שהמיוחד בהם הוא כפל נפתח המשווה למכנס מראה „נטפי" שרוולים המתנפחים כדגם הבופון; שמלות לייקרה שחורות סקסיות, צמודות לגוף וסביבן שסע של מלמלת־טול; חליפות גברים בצבעים בהירים, מקטורן רחב עם חולים מקופלים בעלי שרוולית בצבע החולצה ומכנסים חופשיים. החליפות המחורות מזכירות, אגב, את חליפת אנשי האצאות, שאין להם די כסף לחליפה כמיטה...

ראינו גם הרבה טריקו, מכנסים בכל האורכים, חצאיות רחבות, קצרות ומיני. עליזים במיוחד הם הבגדים התחתונים, שאפשר ללבוש בלי פחד בבית וליד הבריכה או הים. המון צבעים, הרבה חולצות, והעיקר: אפשרויות לשילוב פריטים.

מחירים לצרכן – נשים וגברים:
ז'קטים — 149 — 69 ש"ח.
שמלות — 149 — 70 ש"ח.
חולצות — 65 — 35 ש"ח.
מכנסיים — 65 — 35 ש"ח.
חצאיות — 119 — 48 ש"ח.

אופנה לאם ולילד

מראה ערכני וצעיר בעיצובו של צביקה בר, מאפיין את אופנת „הוניגמן" לקיץ 1987. האוסף כולל פריטי לבוש רבים, כמו מערכות דו־חלקיות של גופיות קטנות חושפות טבור הנלבשות על חצאיות רחבות עתירות בד. שמלות צמודות בחלק העליון עד הירכיים ואילו החלק התחתון קלוש רחב. טוניקות ישרות וארוכות, חולצות בסגנון גברי, אוברולים אווריריים ומכנסיים בסגנון מחויט.

מדור זה ערכה חוה יוסף
צביה בן־שלום בחופשה

ניגודים — היא אוהבת

חצאיות גלשות ארוכות, חולצות גבריות נוקשות, הרבה שחור ודראמטי, גלימות ושכמות, ולצדן גם שמלות קצרות עליזות

בצבעי פסטל וכתפיים מורגשות הנלבשות מעל מכנסיים הדוקים — זאת הקולקציה של ויי ליכטנברג־שטוקפיש לקיץ 87.
המחירים כיאה ללבוש בסגנון יוקרתי: אוברול־230 ש"ח, גלימה־250 ש"ח, חליפה בת 3 חלקים־360־480 ש"ח.

מורדים ביערות סורינאם

שבע שנים אחרי עלייתו לשלטון בסורינאם, נראה מדריך הספורט לשעבר, דסי בוטרסה על סף נפילה. הגרילה פוגעת בכלכלה ותלמידים מפגינים ברחובות

מאת ירון אמיתי

כאשר קיבלה המושבה ההולנדית לשעבר, סורינאם, עצמאות ב־1975, ניתנה לתושבים המקומיים בחירה בין אזרחות הולנדית לבין אזרחות של המדינה החדשה. כמחצית האוכלוסיה, לא פחות מ־300,000 נפש, עלתה על מטוסי ג'מבו וטסה, שמחה וטובת־לב, אל ביתה החדש בהולנד.

המחצית הנותרת פנתה לנהל את המדינה במיטב סגנון העולם השלישי. ב־1980 הפך מה שהתחיל כמרד קסרקטין בתוך שורות הצבא להפיכה צבאית. 300 מש"קים, שמרדו בתביעה להקים איגוד מקצועי לחיילי הצבא, מצאו עצמם כמעט במקרה בשלטון, כאשר המשטר הדמוקרטי־פרלמנטרי שהשאירו אחריהם ההולנדים התמוטט מאליו. חברי הממשלה, בראשות הֶנק ארון, הושלכו לבית־הסוהר.

למרות שהממשלה נשארה בידיים אזרחיות, נשארו מאז ההפיכה מוסרות השלטון בידי הצבא, בראשו עומד מאז דסי בוטרסה, מדריך ספורט לשעבר, שהוקפץ (כמובן) לאחר ההפיכה לדרגת לויטנאנט־קולונל.

שבע שנים אחרי עלייתו לשלטון, נראה בוטרסה על־סף נפילה. ביום השנה להפיכה בחודש פברואר, הפגינו מאות תלמידי תיכון ברחובות פרמאריבו הבירה, כמחאה על המחסור המסתמן במצרכי מזון בסיסיים כמו שמן, סוכר וקמח. התלמידים קראו סיסמאות בנוסח „אין לחם — אין לימודים", וסירבו לחזור לבתי־הספר. מאות פקידים ופועלים שהצטרפו למפגינים דרשו את התפטרותו של בוטרסה.

היו אלה ההפגנות הראשונות בסורינאם מאז נרצחו ב־1982 חמישה־עשר מראשי האופוזיציה, שנעצרו בידי הממשלה. הרקע להפגנות הוא הנזקים החמורים לכלכלת המדינה שגרמה המרידה המזוינת של רוני ברונסוויק, חייל לשעבר בן 25. ברונסוויק היה בעבר שומר ראשו האישי של בוטרסה, והוא מנהיג 800 אנשי־גרילה שחורים, צאצאי עבדים שנמלטו לסורינאם מהאיים הקריביים במאות הקודמות, במלחמה נגד הצבא הסדיר. אנשיו של ברונסוויק נחותים באימונם ובציוד מ־2000 חיילי הצבא, אך הם גרמו כבר נזקים עצומים לכלכלה. פעולותיהם שיתקו למעשה את מיכרות הבוקסיט, מהם מופקת עפרת האלומיניום, המהווה מקור לשמונים אחוזים מהייצוא. הפסקת היצוא והמחסור במטבע־חוץ בעקבותיה, אילצו את הממשלה להקטין את הייבוא, וכך נגרם המחסור החריף במצרכי מזון. בשבוע שקדם להפגנות התפטרו ראש הממשלה, שר החוץ ושלושה שרי ממשלה אחרים. סוכנות הידיעות הצרפתית דיווחה מפרמאריבו כי הסיבה לכך היתה דרישתם של המתפטרים כי הממשלה תפעל להידברות עם המורדים, לפני שנפתחה נגדם מתקפה צבאית בנובמבר שעבר.

סורינאם היא האמצעית בשרשרת „שלוש הגויאנות" — מושבות לשעבר בחוף האטלנטי של דרום־אמריקה. גויאנה, לשעבר גויאנה הבריטית, קיבלה עצמאות ב־1970; סורינאם ב־1975; גויאנה הצרפתית, המיושבת בדלילות, נשארה מושבה צרפתית. לא הרחק מקאיין, בירתה, נמצא „אי השדים" המפורסם מסיפורי דרייפוס ו„הפרפר".

מיתקפת צבא סורינאם דחקה את המורדים אל יערות העד במזרח המדינה, וגרמה לזרם של פליטים מכפרי האיזור אל גויאנה הצרפתית. בוטרסה בישר לא־מכבר כי צבאו יפתח בקרוב במיתקפה חדשה, תוך שימוש בנשק חדיש ובמסוקים שיקבל ממקורות שלא נקב בשמם.

האירועים האחרונים יצרו מתח בין סורינאם להולנד. הסורינאמים טוענים, כי הולנד תומכת במורדים, וב־10 בינואר גירשו את השגריר ההולנדי בפראמריבו, בתואנה שהתערב בענייניה הפנימיים של המדינה. הולנד הפסיקה כגמול את האמנתו של מיופה הכוח הסורינאמי בהאג. היחסים בין שתי המדינות מתוחים בלאו־הכי מאז רצח אנשי האופוזיציה ב־1982. אז השעתה הולנד את הסיוע השנתי בסך 100 מיליון דולר שנהגה להעניק לסורינאם. סיוע זה היה עד אז, יחד עם ההכנסות ממכרות הבוקסיט, את הבסיס לכלכלת המדינה.

בוטרסה אמר לכתב סוכנות הידיעות „רויטרס", כי למרות הקרבות הוא ממשיך בתוכניתו להחזיר את הדמוקרטיה למדינה. לוח הזמנים שיעבר, צופה הצגת חוקה חדשה בסוף חודש זה, משאל־עם על קבלתה בעוד חצי שנה, ובחירות כלליות בעוד שנה. בינתיים, מוכיחות ההפגנות כי לא די בהבטחות דמוקרטיה למלא את כרסם של אזרחי סורינאם הרעבים.

גונזלס, שעה קשה

הפופולאריות של ראש ממשלת ספרד צונחת במהירות. ההפגנות גוברות ותנועת העבודה הסוציאליסטית מתרחקת אפילו מעמיתיה בממשלה

מאת יהודה צור

בפעם הראשונה מאז הגיע לשלטון פליפה גונזלס, בראש המפלגה הסוציאליסטית הספרדית, צונחת הפופולאריות של הצעיר בין ראשי הממשלה באירופה באופן מתמיד. פחות מעשרה חודשים לאחר שהתקיימו הבחירות הכלליות, ביוני 86, שהביאו ניצחון מכריע למפלגתו, מראים סקרי דעת־הקהל שרק אחד מכל חמישה ספרדים מרוצה מדרך תיפקודו של ראש ממשלתם.

סקרי דעת־הקהל מצביעים כולם על מגמה של ירידה תלולה בפופולאריות של גונזלס, אליה התרגל מאז הוביל את מפלגתו לשני הנצחונות הסוחפים ב־82 ו־86. בחודש שעבר הפגינו לפחות שני מיליון ספרדים באחת מעשרות ההפגנות נגד מדיניותו של גונזלס. פועלי תעשייה, עובדי בניין, סטודנטים, רופאים, חקלאים, כורים, סוחרים, ומי לא, יצאו לרחובות ערים החשובות של ספרד כדי למחות נגד מדיניות המפלגה הסוציאליסטית בשלטון.

מיליוני ימי עבודה בוזבזו

מאז הגיע לשלטון פליפה גונזלס, גברו השביתות. החידוש בחודשים האחרונים הוא, שלא רק פועלים וחקלאים יוצאים למחות, אלא גם סטודנטים יצאו בפעם הראשונה בעשור האחרון להפגין — לא נגד המשטר הימני של פרנקו או ממשיכיו, אלא נגד ממשלת השמאל שבשלטון. רק לאחר שבועות סוערים של הפגנות המוניות ושל התנגשויות יומיומיות בין סטודנטים לבין כוחות הבטחון בערים, שככו אמנם קרבות הרחוב, אך הבעיות עדיין בוערות בעינן למרות נסיגתו הטאקטית של שר החינוך בממשלת גונזלס שנועדה לתת פסק־זמן לשלטונו הרופף.

110 הפגנות לשנה

השבועון הצרפתי „לאקספרס" פירסם לפני שבועיים כתבת־שער „ספרד חבורה חולה". השבועון מדגיש, כי מדריד היא היום הבירה האירופית בעלת המספר הרב ביותר של הפגנות בכל אירופה. ב־1986 התקיימו במדריד 100 הפגנות, אחת לשלושה ימים.

השנה, בחודשים היפים שחלפו מראשיתה, נראה שלא רק מדריד אלא גם ערים אחרות בספרד ישיגו את שיאי עצמן ללא קושי, בהתחשב במספר הרב של הפגנות ומחאות שהיו ועודן מתוכננות עד הקיץ. ב־1984, כאשר לא היה שום הסכם חברתי בין הממשלה למעסיקים באיגודים המקצועיים, הפסידה ספרד כ־6.5 מיליון ימי עבודה. עתה, ביתר־שאת, הולכת ומחריפה המחלוקת בין האיגודים המקצועיים הסוציאליסטיים לבין הממשלה הסוציאליסטית של גונזלס. מזכ"ל ההסתדרות הסוציאליסטית של העובדים, ניקולס רדונדו, הנאבק על הבכורה בהנהגת מעמד הפועלים מול יריביו הקומוניסטים, נהפך למעשה למבקר החריף ביותר לממשלתו של גונזלס. פליפה גונזלס מתמודד עתה לא רק מול האופוזיציה הטבעית מן הימין, המפולגת בלאו־הכי וחסרת־סיכוי לתפוס את השלטון, אלא בעיקר מול מבקריו משמאל ומהמרכז. החשש הגדול של גונזלס וממשלו הוא, שהאי־יציבות ההולכת וגדלה בספרד תשתקף בבחירות הקרובות לפרלמנט ולרשויות המוניציפליות. ביוני יגיע המבחן האמיתי של גונזלס, עם קיומן של הבחירות המוניציפליות והמחוזיות, שם יתמודד השלטון הסוציאליסטי מול מבקריו מימין ומשמאל.

בעבר הלא־רחוק, היתה כמעט מובטחת תמיכתו של מעמד הפועלים בממשל הסוציאליסטי. אולם אי־יכולתו של גונזלס לפתור את הבעיה המעיקה ביותר על ספרד, גורמת להרחקה של תנועת העבודה הסוציאליסטית, אפילו מן הסוציאליסטים שבממשלה. האבטלה היא הבעיה החמורה ביותר בספרד. יותר משלושה מיליון מובטלים, מאות־אלפים מהם צעירים, מהווים אתגר שכמו נסתר. גונזלס הבטיח, שמרי שנה יראו ליצירתם של 100 אלף מקומות עבודה כדי לצמצם את ממדי האבטלה. במציאות אמנם נוצרו רבבות מקומות עבודה, אך האבטלה העמיקה והתרחבה בהתשגים.

סיכויים קלושים

כאשר סטודנטים אינם בטוחים מה באשר לעתידם בגמר לימודיהם; כאשר הסיכוי הטוב בעבודה הוא אבטלה מתמשכת; כאשר חקלאים חוששים לתוצרתם, כאשר האבטלה המדאיגה מיליוני פועלים המתחילים לבקר משמאל את ממשלתם הסוציאליסטית; כאשר מדיניות החוץ של גונזלס נתקלת בסירובה של ארצות־הברית להקל על הלחץ בבלית — אפשר להבין שאלה השעות הקשות ביותר של פליפה, הרגיל לפופולאריות ולרוב אבסולוטי בפרלמנט. בביקורו האחרון של שר ההגנה קאספר וויינברגר במדריד, עמד בתוקף פליפה גונזלס על כך, שארצות־הברית תצמצם במידה ניכרת את מספר חייליה המוצבים בארבעה בסיסים בספרד, המגיע כיום ל־100 אלף. וויינברגר סירב, והדבר לא הקל על גונזלס, הסבור שההפגנות הסוערות בהן נטלו חלק רבבות מפגינים בתביעה לצמצם את נוכחותה הצבאית של ארצות־הברית על אדמת ספרד, עלולות להתפשט ולפגוע עוד יותר בו ובממשלתו.

שלושה חודשים לפני הבחירות המוניציפליות והבחירות למחוזות בספרד, צפויים לגונזלס מבחנים רבים גם בתחומי הבריאות והכלכלה, שמצבה הולך ומחריף גם הוא. השבועון „קומביו 16" מציג לראווה לרוחב שני עמודים, לוח של חודש מארס 87, כאשר כמעט בכל יום רשומים בו הפגנות, מחאות, משברים ממשלתיים ושביתות של רופאים, פועלים, סטודנטים וחקלאים. נראה, כי השיטה המקובלת בספרד בהיעדר מסורת דמוקראטית של ריחוק ראש ממשלה מן הציבור והסתגרותו תוך־כדי הימנעות מהופעות פומביות ודרך מסך הטלוויזיה ואמצעי־התקשורת — פוגעת בפליפה גונזלס. באמצעי התקשורת הספרדיים זוכרת ההולכת הרעה, שרק אם יטול פליפה גונזלס את ענייני ממשלתו בידיו ויופיע בפני עם תוך מתן הסברים לשגיאותיו וחידוש הבטחותיו לשיפור המצב — יעלה בידיו להחזיר לעצמו את הפופולאריות המסתלקת ממנו ולמפלגתו.

ממטרים של אכזבות

ביום גשום גברה נבחרת מערב-גרמניה על ישראל 0:2 אבל האכזבה היתה דו-סיטרית. גרמניה לא סיפקה את הציפיות ואילו המערך ההתקפי של נבחרת ישראל לא הניב עמדות הבקעה ליד שערו של אימל האורח ★ 20 אלף צופים שלא נרתעו מהגשם הבלתי פוסק – יצאו מאוכזבים ★ הטוב במגרש: קפטן מערב-גרמניה, לותאר מתאוס

מאת מוטי חביב

בגודל הציפיות כך גודל האכזבה. הדברים אמורים הן לגבי הנבחרת מספר 2 בעולם, מערב-גרמניה, והן לגבי הנבחרת שלנו. מערב-גרמניה ניצחה את ישראל — 0:2. אבל גם עיתונאי ותיק מהעתון „בילד" ידע לומר בסיום: „עוד נצחון בזה ואבדנו".

ממערב-גרמניה חשבנו לתומנו לקבל הרבה יותר כדורגל. שליחות-הריגול של פרנץ בקנבאואר, רצינות השחקנים לקראת המשחק והרקורד העצום היטעו אותנו עד כי ניתן לומר: „עוד נבחרת אירופית היתה כאן"...

ואצלנו? אין חדש תחת השמש, או, לייתר דיוק, תחת הגשם הרצוף שניתך אתמול כמעט לאורך כל 90 הדקות. גם הנסיון ההרפתקני של המאמן הלאומי מילינקי מיחיץ', בהצבת שלושה קשרים רוקפים ושני חלוצים, לא נשא פרי. ישראל לא רק שלא כבשה; היא גם מיעטה להגיע למצבי הבקעה. לעתים עוד נראו הקשרים פועלים לטובת החלוצים, ומריצים אותם לעמדות הבקעה אולם רמת החלוצים שלנו אתמול דמתה לרמת חלוצי בית"ר נתניה...

לא תטרידו

אלי דריקס, שקיבל לראשונה בחייו אשראי בהרכב הפותח, היה כבד ומגושם; שלום תקווה, בעל השליטה המצויינת בכדור, החליק שוב ושוב ואלי אוחנה הסתבך באגף השמאלי ולא היווה כל מיטרד לשערו של איקה אימל, מחליפו של טוני שומאכר.

מבין השמות המוכרים של מערב-גרמניה הצדיק את עצמו רק הקפטן לותאר מתאוס. כדורגלן זה, בעל כושר גופני מעולה נראה בכל מקום במגרש. הוא הריץ את חבריו למצבי כיבוש, וגם נראה מסייע לעורף. משחקו מחושב והוא כמעט שלא איבד כדורים. מתאוס נראה כמי שמזג-האויר הגשום מדרבן אותו לכושר ראוי לשמו.

שחקן נוסף שהותיר רושם טוב בנבחרת גרמניה היה הרברט וואס המהיר, שפעל מאגפו השמאלי, וניצל את התרגשות של שומרו, אבינועם עובדיה. וואס הכין את כדור השער הראשון בצורה שכל בית-ספר לכדורגל היה מלמד את חניכיו.

למילות חיוב ראוי גם אולף טון, שגילה תכונות של חלוץ אמיתי. ליד רודי פלר נראה טון הרבה יותר טוב.

בתוך הבינוניות ששרתה בנבחרת ישראל יצויין משה סיני, שנכנס במחצית השנייה ובדקות הראשונות לכניסתו עורר מעט את המשחק הישראלי.

מוזר היה משחקו של השוער אבי רן, שביצע כמה דברים הנובעים או מחוסר בטחון מוחלט, או מבטחון מופרז. כך או אחרת, רן יצא כמה פעמים מעבר לרחבת שערו בצורה מדאיגה ממש. גם ההדיפות שלו היו סתמיות, ולא פעם חסרות אחריות. אין צל של ספק שביכולתו של רן חלה נסיגה תלולה למדי.

שער בזק

תשע דקות לאחר שריקת-הפתיחה שכן הכדור ברשת הישראלית: הרברט וואס המהיר ניצל עד תום את היעדרו של ציון מרילי מעמדתו ושילח כדור מרוד לרחבה: אולף טון הבלתי-מכוסה הגיח בריצה ובעט שטוח פנימה — 0:1.

מאחר שמנשה שמעונוב היה עסוק בשמירה על רודי פלר, וניר קלינגר ניסה להצר את צעדי עושה המשחק של מערב-גרמניה, לותר מאתאוס, נותר אותו אולף טון חופשי לעשות כרצונו ברחבה. שתי דקות לאחר שכבש את השער שוב מצא את עצמו חופשי ברחבה הישראלית ונעץ את הכדור במשקוף שערו של אבי רן.

מתאוס הריץ את חבריו, ומנגד נעלמו שלום תקווה, אלי דריקס ואלי אוחנה. בדקה ה-20 בעט וואס כדור מזוית קשה, ואבי רן הדף בקושי רב לקרן.

עם חידוש המחצית השנייה נכנס משה סיני במקומו של שלום תקווה. הכניסה עוררה תקוות, שכן סיני הרענן נראה כמי שמסוגל לשנות עובדות. הוא חיפש את אוחנה באגף השמאלי, ומשלא מצא אותו נואש והצטרף אל חבריו המאכזבים.

רודי פלר, שנפגע, פינה מקום לוולפראם ווטקה. ד-11 דקות לפני הסיום נחתמה התוצאה: ניר קלינגר הכשיל את אוכה ראהן האורח ברחבה והשופט השוייצי המדוייק, שעיקר כוחו בכך שלא ניסה לגנוב את ההצגה, שרק והורה על הנקודה הלבנה. הקפטן מתאוס היטעה את השוער אבי רן וקבע — 0:2.

האופטימיסטים שבין אוהדי הנבחרת שלנו יאמרו ודאי שזה „כבוד" להפסיד 2:0 לנבחרת השנייה בדירוג העולמי, אבל הריאליים יותר יודעים שהמושג „הפסד בכבוד" לא קיים בלכסיקון הספורט.

מערב-גרמניה — ישראל 0:2 (0:1)

● שערים למערב-גרמניה: אולף טון (9) ולותאר מתאוס (79, בבעיטת-11).

האיצטדיון הלאומי ברמת-גן: 20 אלף צופים: שופט: פראנץ גרטר (שווייץ). קוונים: מארטינו ובלטמן (שווייץ). קרנות — 5:10 למערב-גרמניה.

מערב-גרמניה		ישראל	
אימל	6	רן	5
ברמה	6	עובדיה	5
פליגלר	6	א. כהן	5
קלר	5	שמעונוב	5
הרסטה	5	מרילי	5
בוכוולד	5	קלינגר	5
ראהן	6	בריילובסקי	5
מתאוס	7	מלמיליאן	5
פלר	5	דריקס	4
טון	6	תקווה	4
וואס	7	אוחנה	4
	64		52
ווטקה	5	סיני	5

מנשה שמעונוב (במרכז) מסכל נסיון כיבוש של רודי פלר (מימין). על הקרקע ישוב השוער אבי רן שמשחקו אמש היה מוזר מאד (צילם: אריה קנפר)

במשחק המוקדם ניצחו הגרמנים 1:2

„יאני הגיש שי לנבחרת האולימפית של גרמניה"

מאת מוטי חביב

אלי יאני, אחד הכדורגלנים היותר-מנוסים בנבחרת-המשנה של ישראל, ביצע אתמול את המשגה שהביא במישרין להפסדה של ישראל 2:1 מול נבחרתה האולימפית של מערב-גרמניה.

שש דקות לאחר פתיחת המחצית השנייה כשהתוצאה היתה שקולה — 1:1 — התנהל יאני עם הכדור במרחק של 30 מטר מהשער שלנו. לפתע מסר את הכדור, בצורה מוזרה ביותר, לאורח דורפנר. זה עט על המציאה, כידרר לעבר הרחבה, והריץ את הכדור שמאלה לעברו של יורגן קרינס, שניצל עד תום את המסירה ובעט מזווית קשה, משמאל לימין, הכניע את אריה אלטר וקבע נצחון למערב-גרמניה.

בהמשך ניסה יאני לתקן את המעוות, אולם מול נבחרת מהירה, ולעתים תוקפנית נכשלו מאמצי הנבחרת שלנו להשיג שוויון.

הכתיבו הקצב

במחצית הראשונה לא נפלה נבחרת המשנה שלנו מיריבתה. בזכות חוליית קישור התקפית הגיעו חלוצי נבחרת ישראל לעמדות-כיבוש נוחות ליד שערו של רלף צומדיק האורח, אך מי החטיאו יגאל מנחם, ניר לוין ונסים כהן.

במחצית השנייה, בעקבות חילופים בשתי הנבחרות, איבדה חוליית הקישור הישראלית את שליטתה והמערב-גרמנים הכתיבו את הקצב. אלמלא שתי החטאות של דיטר אקשטיין היתה הנבחרת שלנו יורדת מובכסת מכר-הדשא הרטוב באיצטדיון רמת-גן.

בסיום המשחק ציין המאמן שלמה שרף את חנן אזולאי ששיחק כבלם והירבה לתמוך בחוליה הקידמית. שרף ציין לטובה גם את אלי יאני, תוך שלא התעלם מהמישגה שביצע, ובעקבותיו הובקע שער ההפסד שלנו. כללית היה שרף שבע-רצון ממשחק חניכיו.

המערך ההתקפי שהציב נועד ליצור לחץ על שער האורחים. יחד עם זאת הופקרה החוליה האחורית ובהתקפות מתפרצות הגיעו חלוצי מערב-גרמניה להזדמנויות רבות.

תנאי המגרש הקשים, וכמובן מזג האויר הסגרירי, היוו בעייה לישראלים בעוד שהאורחים נהנו מיתרון מסויים בעקבות מזג אויר זה. שחקנים כסמי מלכה, דוד אזולאי, ניר לוין ויגאל מנחם נראו מחליקים שוב ושוב.

שוויון במחצית

ההזדמנות הראשונה במשחק ניתנה לאלון נתן ממכבי ת"א. בדקה ה-10 קיבל כדור במרחק כ-18 מטר משער גרמניה והפתיע בבעיטה. הכדור חמק ליד הקורה לחוץ.

11 דקות מאוחר יותר נכשל גם נסים כהן בנסיון כיבוש, וכעבור ארבע דקות כבש אלי יאני שער שנפסל על-ידי השופט בטענה נבדל. היה זה לאחר שיגאל מנחם הגביה כדור מהאגף ויאני המשיך פנימה.

האורחים החלו להשתחרר מהלחץ הישראלי ובדקה ה-31 עלו ליתרון 0:1: כדור-עונשין מ-20 מטר נבעט על-ידי שחקן-העורף וולפגנג פונקל: הכדור קיפץ על הקרקע, היטעה את השוער אריה אלטר וחדר פנימה.

לפני סיום המחצית הראשונה ניתנה עוד הזדמנות לכל קבוצה. האורח אקשטיין נכשל וחנן אזולאי הצליח. אזולאי איזן את התוצאה ממש לפני השריקה לסיום המחצית: לאחר נגיחה של ניר לוין המשיך נסים כהן לעבר השער. הכדור נהדף לעברו של אזולאי שבעט מ-16 מטר כדור שטוח שהכניע את צומדיק — 1:1.

אחרי שער הנצחון של הגרמנים עוד הדביק פונקל כדור במשקוף שערו של אריה אלטר. אשקטיין החמיץ פעמיים, וארבע דקות לפני הסיום הדף השוער הגרמני לקרן כדור של אלי יאני ומנע שוויון.

● מערב-גרמניה: צומדיק, פולק, פונקל, קמפה, ריינהרד, דורפנר, שרייר, קרינס, אקשטיין, בורובקה, לנהוף (וכן שותף: בומה).

● ישראל: אלטר, אבי כהן, חנן אזולאי, עמר, דוד אזולאי, אלון נתן, סמי מלכה, יאני, יגאל מנחם, לוין, נסים כהן (וכן שותפו: גורדנה, שמעון מנחם וקדוש).

שני המאמנים במסיבת עיתונאים לאחר המשחק

מיחיץ' מרוצה מהתוצאה, בקנבאואר לא כל כך

מאת נפתלי כהן

מאמן נבחרת ישראל מילאנקו מיחיץ', דיבר אתמול בסיום המשחק כשעיניו מופנות אל השולחן ולא אל העיתונאים. בקול שקט הוא אמר: „שיחקנו מול נבחרת חסונה יותר ועמדנו בכבוד".

מיחיץ' ציין שנבחרת גרמניה מזכירה לו את הנבחרת הגדולה של פעם ואיחל לעמיתו בקנבאואר הצלחה בהמשך.

כשנשאל מה הוא מאחל לנבחרת שלנו השיב: „הנבחרת שלי צריכה להמשיך להתאמן הרבה ביותר ולזכות לזמנים יותר טובים".

על נקודות התורפה אמר מיחיץ': „אהיה מרוצה כשנשחק בקבוצה משומנת 90 דקות".

לגבי התוצאה ענה: „דווקא אני מרוצה. אל תשכחו ששיחקתי עם שחקנים חדשים אבל הם הפתיעו אותי. הם היו יותר טובים מהוותיקים".

על השאלה אם הוא עדיין ימשיך לתת גיבוי לקשרים משה סיני, אורי מלמיליאן ובריילובסקי ענה מיחיץ': „אלה השחקנים הטובים שיש בארץ. אם יהיו יותר טובים אני לא אחשוש להחליף".

„אני לא מרוצה מהתוצאה. אני חושב שהיינו צריכים לכבוש עוד לפחות שני שערים. אתם שיחקתם יותר טוב מאשר במשחק נגד צפון אירלנד" אמר מנהל הנבחרת המערב-גרמנית פראנץ בקנבאואר.

את המשחק סיכם בקנבאואר: „אנחנו התפרסנו נכון בכל חלקי המגרש וסגרנו טוב את הרחבה, לכן היה קשה לכם לחזור לתוכה".

בקנבאואר המנומס סיים את מסיבת העתונאים בדברי תודה על האירוח שזכתה נבחרתו. „הביקור היה מוצלח, קיבלנו הרגשה של חמימות בישראל, אנחנו מצידנו עשינו מאמץ להעמיק את יחסי הקשר בין העמים".

בקנבאואר נשאל עוד אם יהיה משחק גומלין בין ישראל לגרמניה בגרמניה השיב: „השערים נפתחו. אני מאמין שנוכל לקיים מפגש גומלין בשנה הבאה".

הגנת נבחרת המשנה של ישראל מתגוננת מול התקפת הנבחרת האולימפית של מערב-גרמניה. משמאל נראה השוער אריה אלטר שגם אתמול איכזב (צילם: אריה קנפר)

החתונה תדחה הדרבי בפתח-תקוה

מאת משה רוזן

מכבי פתח-תקוה פנתה אתמול לוריבתה העירונית, הפועל, בבקשה לדחות ביום אחד את משחק הדרבי במסגרת שמינית גמר גביע המדינה בכדורגל.

הפנייה היא עקב חתונתו ביום שלישי של כדורגלן מכבי פתח-תקווה אייל בנלייבסר. נראה כי הבקשה תיענה בחיוב ומשחק הגביע יהיה ביום רביעי.

קשר מכבי פתח-תקווה עופר אביטל נפצע במהלך אימון אתמול ונלקח לבית החולים עם חשש לשבר ברגלו.

במטרה למשוך יותר צופים במשחק הליגה של מכבי פתח-תקווה מחרתיים מול הפועל כפר-סבא הוחלט להוזיל את מחירי הכרטיסים.

● טניס

בלום ניצח את מנסדורף

הטניסאי הישראלי גלעד בלום הפתיע אתמול כאשר גבר על אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, בשלוש מערכות — 1:6, 7:6 (3-7), 6:4. המשחק נערך בסיבוב השני בטורניר הטניס בבריסל, שבו יחולקו פרסים בסכום כולל של 315 אלף דולאר.

הישגו של בלום מפתיע מאחר שמנסדורף הוא הטניסאי מספר 1 של ישראל, מדורג שמיני בטורניר ומספר 29 בעולם.

בלום מדורג רק כמספר 146 בעולם.

● כדורגל

הפועל ת"א, מכבי נתניה ושמשון לדין

מאת אשר גולדשלגר

שלוש קבוצות לאומיות — הפועל תל-אביב, מכבי נתניה ושמשון תל-אביב — יועמדו בערב בפני בית-הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל.

שלוש הקבוצות יועמדו לדין בעקבות דו"חות השיפוט של יעקב שיינר, שניהל את הדרבי התל-אביבי בין הפועל ומכבי תל-אביב ואת משחק הגביע בין שמשון תל-אביב ומכבי נתניה.

השופט שיינר הוזמן אף הוא לבית-הדין המשמעתי. הוא מציין בדו"חות השיפוט את התנהגותם הבלתי ספורטיבית של עסקני ואוהדי קבוצות שמשון ומכבי נתניה ואת התנהגותם הבלתי ספורטיבית של ראשי אגודת הפועל תל-אביב.

ניקול הוזמן לסגל אירלנד

רק שינוי אחד חל בנבחרת צפון אירלנד למשחק נגד אנגליה ביום רביעי הבא ב-1 באפריל, במסגרת מוקדמות אליפות אירופה, מזו שהופיעה נגד ישראל ברמת גן (1:1).

המגן ג'ימי ניקול מקבוצת ריינג'רס גלאזגו, הוזמן להרכב.

בשורות הנבחרת האנגלית לא חל כל שינוי מזה שניצח את ספרד במאדריד 2:4.

לותאר מתאוס מבסס את נצחון נבחרתו, מערב-גרמניה, בכדור עונשין מ-11 מטרים. רן זינק שמאלה והכדור חדר בצד שמנגד (צילם: אריה קנפר)

הנערים לגמר אליפות אירופה ניצחו את בלגיה — 0:2

שירות „על-המשמר"

צמד שערים בדקות ה-23 וה-78, מרגלי אורן מוהרר, העניק אתמול לנבחרת הנערים של ישראל בכדורגל את כרטיס-העלייה לגמר אליפות אירופה, שתיערך בחודש מאי בצרפת. ישראל ניצחה אתמול, בגומלין, את בלגיה — 0:2. לאחר שזכתה גם במשחק הראשון בארץ — 0:1.

שחקניו של המאמן הישראלי אמנון רז גילו משחק טקטי ולא נסחפו אחרי הקצב שניסו להכתיב המארחים. הישראלים ידעו להתאים את משחקם למגרש הבוצי בסיינה.

לבלגים ניתנה הזדמנות מצויינת בדקה ה-3 כאשר רוז'ה בעט לשער החשוף אך המגן דורון סוטשניק חילץ את הכדור במבצע מזהיר.

בהדרגה העיזו הישראלים יותר, ובדקה ה-23 קלט מוהרר כדור שהורחק על הקו ה-16 ובעט שטוח פנימה — 0:1.

לקראת הסיום עשו הבלגים מאמצים להבקיע שער אולם הישראלים, בהתקפה מתפרצת, הצליחו לבסס את נצחונם. שוב על-ידי מוהרר, חמש דקות מהגמר.

שפט קלינגשטיין מהולנד. לעיני 2000 צופים.

ישראל שיחקה בהרכב: טלבהי, סוטשניק, בן-שמעון, חדד (יצחקי), אלטיט, פמיליה, בן-עזרא, אהרינוב, בנין (זוהר), מוהרר, ססקוריס.

מתח שיא לקראת דרבי-הגומלין הערב ביד-אליהו

מכבי להפועל: הפעם זה לא יכול לקרות

לארגי: „אנו חייבים להתרכז במשחק ולא בדברים צדדיים" ★ ג'מצ'י: „אסור לנו לאכזב הערב" ★ שני משחקים בכרטיס אחד בחיפה

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

המתח לקראת משחק-הגומלין, הערב ב-8.30 בהיכל-הספורט ביד-אליהו, בין קבוצות מכבי ת"א והפועל ת"א בגמר הפליי-אוף בכדורסל, הוא בשיאו. מכבי ת"א, האלופה, שנוצחה במפתיע במשחק הראשון (77:76), תעשה כל מאמץ לנצח ולכפות משחק שלישי על יריבתה.

אם תצליח מכבי ת"א להגיע למשחק שלישי הרי שגזבר המועדון, אריה ברטוביץ, יוכל לחייך לקראת יום ראשון לאחר שהקופה צפוייה להכנסה של למעלה מ-100 אלף דולאר.

מי שכבר נהנה הוא עוזי כהן, גזבר הפועל ת"א. רבבת צופים תמלא הערב את היכל-הספורט ביד-אליהו, במשחקה הביתי של הפועל ת"א.

את „האדומים" לא מעניינים החשבונות אנשי מכבי ת"א וגם לא נעיות הכנסה. הם מתרכזים בנעשה אצלם בקבוצה וינסו לשחזר הערב את נצחונם מיום שני (76:77).

אתמול אחר-הצהריים ערכו שחקני הפועל ת"א אימון בהיכל. באימון השתתף גם חיים זלוטיקמן, והחלים מפציעה.

משה וינקרנץ הודיע אמש, לאחר אימון הפועל ת"א, כי חיים זלוטיקמן לא ישחק הערב, אולם לפי מהלך האימון בו הציג הכדורסלן יכולת לאידעה קשה לדעת כיצד יפסוק המאמן הערב.

הפועל ת"א נראתה אתמול נינוחה — יותר מאשר מכבי ת"א. במשחק הערב יש רק למכבי ת"א מה להפסיד. אם הפועל ת"א תנוצח הערב היא תוכל לתקן זאת ביום ראשון, במשחק השלישי. בהפועל ת"א מאמינים כי המשימה לא קלה, אך בהחלט אפשרית. למייק לארגי, שקלע את סל הנצחון במשחק הראשון, ברור כי הוא וחבריו חייבים לשמור על איפוק: „אנו חייבים להפסיק להתרגש ולחשוב רק על המשחק ולא על שחקן זה או אחר" — אמר לארגי.

וינקרנץ ידריך את ג'מצ'י ולאסוף

מאת יצחק ויסהוף

שלושה מנציגי הדרבי הגדול הערב בכדורסל, שניים מ-מכבי ואחד מהפועל, יבלו את מרבית שעות היום יחד.

משה וינקרנץ, מאמן הפועל ת"א, ידריך את דורון ג'מצ'י והאוורד לאסוף במסגרת אליפות צבאית בכדורסל.

השלושה עושים את שרות המילואים שלהם יחד.

רצינות באימון מכבי ת"א

מכבי ת"א ערכה אתמול אימון ביד-אליהו. מיד לאחר ששחקני הפועל ת"א, סיימו את אימונם. בלטה הרצינות של שחקניה. קווין מאגי, כוכב הקבוצה, סובל עדיין מפציעה ברגלו, אולם חל שיפור. אתמול מיעט לנוח על הספסל. לשחקני הקבוצה ברור כי משחק כל כך רע, כפי שגילו ביום שני, לא יכול לחזור.

דורון ג'מצ'י, היחיד ששיחק היטב בשורות מכבי ת"א במשחק ההפסד, אמר: „הערב זה משחק חדש. מכבי ת"א לא אוהב להפסיד פעמיים רצופות. קיבלנו על הראש. אנו מספיק בוגרים להבין מה חשיבות המשחק הערב. אני מקווה לא לאכזב את האוהדים שיבואו לעודד אותנו. נשתדל לנצח הערב ונביא את כל אוהדי מכבי ת"א להיכל ביום ראשון כדי להפרד מאיתנו לפני הגמר בלוזאן".

חן ליפין, רכז הקבוצה, ששתי נקודותיו מקו-העונשין, שתי שניות לסיום, כמעט שהביאו נצחון לקבוצתו סבור כי שיפור בקליעה יביא למכבי ת"א נצחון: „אנו חייבים לשפר את אחוזי הקליעה, במיוחד מקו העונשין. אם נשפר את האחוזים יהיה המשחק שלנו. ברור כי התוצאה תלוייה רק בשחקני מכבי".

לעוזר-מאמן מכבי ת"א, יאיר שרון, תוספת לדבריו של חן: „אנו חייבים להשתפר גם בהתקפה המתפרצת. צריכים להתמודד גם עם המשחק האיטי של הפועל. אם נקלע טוב השמירות לא יהיו משמעותיות".

במשחק ישפטו דוד דגן ונפתלי עובדיה.

במשחק הבטיחו לחוות, בין השאר, שרת הבריאות, שושנה ארבלי-אלמוזלינו ושר החקלאות, אריק נחמקין.

האוהדים רגזו

אוהדי הפועל ת"א, שהחזיקו בידיהם מינויים למשחקי-הבית של קבוצתם, נדהמו כשהגיעו אתמול למשרד הכרטיסים הדרן, ושם קיבלו כרטיסים להערב ליציע העליון של היכל-הספורט ביד-אליהו.

אוהדים רבים שקנו מנוי שנתי במיטב כספם הגיעו אתמול לאימון הקבוצה, והביעו התמרמרות על הזלזול בהם.

הנהלת הקבוצה הודיעה כי בעונה הבאה תשקול את המשך שיתוף-הפעולה בינה לבין משרד הדרן.

שני משחקים בחיפה

משחק נוסף, בעל חשיבות רבה, יתקיים הערב ב-8.30 ברוממה שבחיפה. הפועל חולון תעלה לכרמל לשחק נגד מכבי חיפה, במשחק השני על המקומות 5-8.

החולונים, שניצחו במשחק הראשון בחולון — 85:96, ינסו לנצח גם הערב, עובדה שתבטיח להם הופעה במסגרת גביע-קוראץ' בעונה הבאה. לשחקני מכבי חיפה, שיחסרו את דורון שפע הפצוע, שאיפות דומות ולפיכך ינסו לנצל את ביתיותם ולהעביר את ההכרעה לחולון.

ישפטו: ראובן וירובניק ואסא קמינר.

במשחק מוקדם ברוממה (6.45) ישחקו קבוצות הפועל חיפה ואליצור נתניה, על המקום השלישי. הפועל חיפה הפתיעה את שחקני נתניה במשחק הראשון, בנתניה, בנצחון — 84:100.

המשחק הוא יוקרתי בלבד. שתי הקבוצות כבר הבטיחו את השתתפותן במשחקי גביע-קוראץ' בעונה הבאה. במשחק ישפטו: רמי פישר ורני בורנשטיין.

מילאנו זכתה בגביע האיטלקי

קבוצת טרסר מילאנו, יריבת מכבי ת"א בגמר גביע-אירופה, זכתה אמש בגביע האיטלקי בכדורסל לאחר שגברה בגמר על סקבוליני פזארו — 88:105 במחצית — 43:60 למילאנו.

מקאזו קלע 29 נקודות למילאנו וברלאז 20.

כדורסלן מנסה כוחו בניחושי כדורגל

מכבי ת"א תנוצח בחיפה X במשחקי קבוצות פ"ת

מאת יצחק ויסהוף

חיים זלוטיקמן (30), שחקנה של הפועל ת"א בכדורסל, עשוי לערוך הערב את הופעת הבכורה שלו בקבוצה לאחר שנפצע בתחילת העונה ולפני משתיים-שלוש דקות של משחק נגד הפועל חולון — לא הופיע כלל בליגה.

זלוטיקמן, שעבר ניתוח קשה בגופו, לא החלים עדיין כליל, אולם לדבריו, קשה לו להחמיץ משחק כה חשוב כמו זה הערב, בגמר-סל, על תואר האליפות, נגד מכבי ת"א.

זלוטיקמן הוא גם חובב כדורגל. הוא עוקב אחרי המשחקים והכתוב בעתונים. למשחקים מסוף לבוא. פעמיים ופעמיים חזה העונה משחקים ופעמיים היתה התוצאה 0:0. „לפני שאני הולך למגרש אני חושב אם כדאי לבזבז שבת על תיקו, ללא שערים. לאחר מחשבה אני נשאר בבית לעשות דברים אחרים".

זלוטיקמן ינסה לנחש את משחקי המחזור ה-22. אולי יצליח יותר מאשר העוסקים בענף הכדורגל...

מנחש זלוטיקמן

● מכבי יבנה — בית"ר ת"א: שתי קבוצות תחתית ייפגשו פנים-אל-פנים. משחק בו כל תוצאה אפשרית. כל קבוצה תסתפק בנקודת ליגה אחת. התחזית: תיקו.

● שמשון ת"א — בית"ר נתניה: בית"ר נתניה כבר לא נמצאת במסגרת הליגה. מחוץ לביתה היא תספוג תבוסה. התחזית: נצחון לשמשון.

● בית"ר ירושלים — הפועל לוד: בית"ר ירושלים בפיסגה. נצחון בשבת יתן לה תנופה רעיונית לקראת זכייה סופית בתואר. וימנע מהקבוצה הנמצאת במקום השני בטבלה להדביקה. התחזית: נצחון לבית"ר ירושלים.

● מכבי חיפה — מכבי יפו: מכבי חיפה תנצח. לא יודע אם יפו תרד ליגה אבל בחיפה היא תפסיד. מכבי חיפה בלחץ לאחר תבוסתה בלוד. בבית תנסה להראות לאוהדים כי עדיין שווה משהו. יהיה מעניין מאחר שביפו משחקים מנשה מזרחי וצדוק מלכה, שניים יוצאי מכבי חיפה. התחזית: נצחון למכבי חיפה.

● בני-יהודה — הפועל באר-שבע: בני-יהודה תנצח מהסיבה שהיא מאמינה בכוחה להדביק את בית"ר ירושלים. באר-שבע לא גילתה עד כה רמה מיוחדת. התחזית: נצחון לבני-יהודה.

● מכבי פ"ת — הפועל כפר-סבא: שתי קבוצות שוות ברמתן. לשתיהן אין מה לחפש במאבק האליפות או נגד הירידה. שתיהן מציגות כדורגל בינוני, ולכן עשוי להתפתח משחק עם שערים רבים. התחזית: תיקו.

● הפועל פ"ת — הפועל ת"א: אני לא מאמין בחילופי המאמנים בהפועל ת"א. הפועל ת"א לא משחקת מספיק טוב. למרות שיש לה סגל של שחקנים המסוגל להגיע לתוצאות. הפועל פ"ת והפועל ת"א „אוהבות" תוצאת תיקו. התחזית: תיקו.

● מכבי נתניה — מכבי ת"א: מכבי ת"א מצליחה במגרש בנתניה. הרגשתי שלמרות שנתניה מצליחה בעת האחרונה היא תפסיד למכבי ת"א. מזכרוני, מכבי ת"א לא נוצחה בנתניה תקופה ארוכה, וכך יהיה גם הפעם. התחזית: נצחון למכבי ת"א.

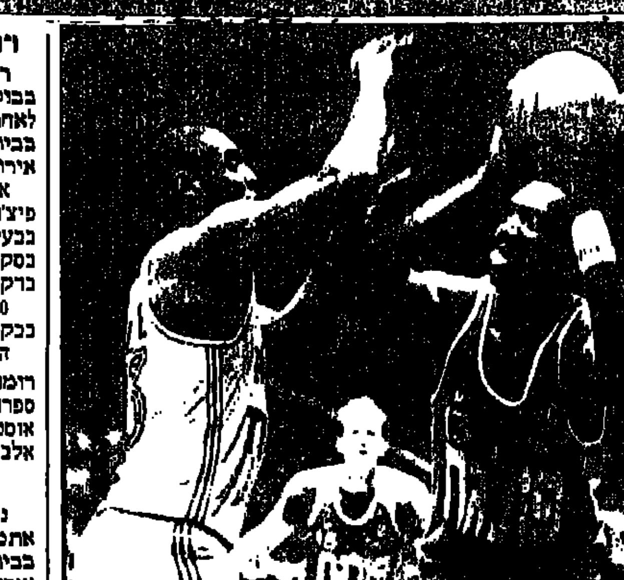

לאוואן מרסר מהפועל תל-אביב (עם הכדור ביד) מול קווין מאגי ממכבי בדרבי הכדורסל שהוכרע בנצחון הפועל 76:77. ביניהם נראה מייק לארגי שקלע את סל הנצחון. (צילם: עוזי קרן)

רומניה — אלבניה 1:5

רומניה ניצחה אתמול בבוקרשט את אלבניה — 1:5, לאחר שהובילה 1:3 במחצית. בבית 1 במוקדמות אליפות אירופה לכדורגל.

את השערים לרומניה הבקיעו: פיצ'ורקה (1); בולוני (42); האג'י (45 בבעיטת-11); בלודיצ'י (54), בומבסקו (69). לאלבניה הבקיע מוקה בדקה ה-34.

25,000 איש חזו במשחק בבוקרשט.

הדירוג בבית מספר 1:

רומניה	3	2-9	4
ספרד	2	1-3	4
אוסטריה	2	4-3	2
אלבניה	3	10-2	0

הולנד — יוון 1:1

נבחרות הולנד ויוון סיימו אתמול את משחקן בתיקו 1:1, בבית 5 במוקדמות אליפות אירופה בכדורגל.

במשחקים בין-ארציים אמש: יוגוסלביה — אוסטריה 0:4 (בבאניה-לוקה); תורכיה — מזרח גרמניה 1:3 (באיסטנבול); פולין — נורבגיה 1:4.

הצל הגדול של לוזאן על גמר הפליי-אוף

מכבי ת"א — שתי חזיתות

האלופה, המהלכת על חבל דק, במאבק מכריע הערב ★ כיצד יסתדרו הפעם מרסר ורובינזון עם מאגי וג'ונסון ★ הפועל ת"א דומה לקוסם שהפתעותיו לא פוסקות

מאת ישראל פז

הפועל תל-אביב דומה לקוסם. כל פעם היא שולפת הפתעה מכובעה. אין ספק, זוהי הקבוצה הבלתי-צפוייה ביותר העונה, בין אם תזכה בכתר האליפות או שתפסיד בשני המשחקים שנותרו לה. מבחינתה עשתה מעל-למעבר. הערב, בגומלין, בגמר הפליי-אוף, יתעמתו שוב שתי הקבוצות התל-אביביות, מכבי והפועל, כשהסקרנות לקראת המשחק מרקיעה-שחקים.

גם לפני שנתיים היתה מכבי ת"א במצב דומה. היא נוצחה בדרבי הראשון ע"י הפועל ת"א — 87:75, ואז באו שני המשחקים הנוספים, ומכבי ת"א הוכיחה שאינה מוותרת בקלות על כתרה. היא ניצחה פעמיים — 80:89 ו-66:76. נדמה שבסרט הזה כבר היינו...

הפעם נוסף גורם חשוב למאבקי-הגמר בפליי-אוף: גמר גביע-אירופה לאלופות — דבר שמלחיץ את מכבי ת"א עוד יותר, שכן גם כאשר אלופת ישראל נאבקת על הבכורה היא חייבת לחשוב על אותו קרב גדול, ביום חמישי, בשבוע הבא, בלוזאן.

את משחקי הגמר בפליי-אוף אפשר לראות מבחינתה של מכבי ת"א משתי זוויות האחת, ההפסד ביום שני (77:76) הונחת על מכבי ת"א ברגע הבלתי-מתאים ביותר. עתה תצטרך האלופה כוחות נפשיים כבירים כדי להתאושש, לנצח הערב ולכפות את ההכרעה במשחק השלישי ביום ראשון, יומיים בלבד לפני המראת הקבוצה לשוייץ.

השנייה — דווקא המשחקים עם הפועל ת"א ישמרו על מתח בריא במכבי ת"א לקראת הקרב הגדול עם טרסר מילאנו. כי בלעדי אותם משחקים היתה מכבי ת"א חייבת לחפש תחליף כדי לקיים משחקי-מבחן.

חזרת הבטחון

אומרים שמכבי ת"א מתאוששת כאשר היא נמצאת עם הגב-לקיר. יש לכך „קבלות". העונה בלטה תופעה זו במיוחד. עובדה, אחרי תבוסת ה-19 נקודות להפועל חולון התעוררה מכבי ת"א ומחצה את כל יריבותיה בגביע-אירופה, וכן לא כשלה במשחקי הליגה הישראלית עד לדרבי ביום שני.

הנסיון העצום שיש למכבי ת"א יכול להחזיר לה את הבטחון בעצמה — דבר שהפועל ת"א כירסמה בו ב„תרגיל 2 השניות" בין לאוואן מרסר ומייק לארגי.

מכבי ת"א לא יכולה לשחק גרוע יותר מאשר ביום שני. היה זה אחד הערבים הקודרים של אלופת ישראל. הקבוצה לא הצליחה להסתדר עם יריבתה. לא בהגנה ולא בהתקפה. שני שחקני-הפנים המצויינים שלה, קווין מאגי ולי ג'ונסון, היו בכושר גרוע. מי שניסה להציל את המצב — וכמעט שהצליח — היה דורון ג'מצ'י, שמצא שפה משותפת עם חן ליפין. הערב יתאמצו שחקני מכבי ת"א יותר. עבורם זה משחק של „להיות או לחדול". כתר אליפות אינו פחות יקר מאשר גביע-אירופה.

מכבי תל-אביב תצטרך, איפוא, ללחום תוך שבוע ימים בשתי חזיתות. זה קשה ומצריך מאמץ אדיר.

הפועל תל-אביב, על-אף נצחונה בדרבי הראשון, לא היתה בשיאה. כמה משחקניה, במיוחד מייק לארגי, ביצעו מישגים לא מעטים. לאחר סל הנצחון שכחו לארגי כמה מחדלים, ביניהם גם עבירה טכנית. אבל הפועל ת"א ידעה, בפעמים לא מעטות, לנצל בפקחות את מישגי היריב. לאוואן מרסר היה האיש של המשחק. הוא האפיל על כל שאר הענקים. בהגנה מנע לא פעם השגת נקודות משחקני היריב. ובהתקפה סיים בדייקנות התקפות של חבריו. דון רובינזון היה יעיל. בעיית הפועל ת"א הערב תהיה כיצד יסתדרו מרסר ורובינזון עם מאגי וג'ונסון.

הפועל ת"א כפתה בדקות לא מעטות את קצב משחקה על היריב — דבר שאינו רגיל במיפגשי הדרבי. הערב תצטרך לשנות מעט את הטקטיקה שלה, שכן יש להניח שמכבי ת"א עשתה בימים האחרונים שיעורי-בית.

חיפה: ניצול ביתיות

התחזית שלי: יהיה משחק שלישי ביום ראשון.

עוד שני משחקים יהיו הערב בשלב האחרון בפליי-אוף: הפועל חיפה תבקש לנצל את ההיכל ברוממה, לגבור בפעם השנייה על אליצור נתניה ולזכות במקום השלישי, המכובד מאוד (במשחק הראשון, השבוע בנתניה, הפתיעו החיפנים — 84:100).

במשחק נוסף ברוממה יתמודדו מכבי חיפה והפועל חולון על הכרטיס הרביעי בקוראץ'. חולון ניצחה בסיבוב הראשון — 85:96. גם במאבק על מקומות 5-6 צפוי, להערכתי, משחק שלישי.

הדרבי יהיה הערב בראש סולם העדיפויות.

שר החינוך גילה בכנסת:

מדינות שאין לנו יחסים ישתתפו במשחקי הפועל

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, גילה אתמול בכנסת, כי במשחקי הפועל הקרובים ישתתפו ספורטאים ממדינות שאין לנו איתן יחסים דיפלומטיים, ואשר הספורט הוא אחד הגשרים היחידים לקשר בינינו לבינם.

השר מסר על-כך בכנסת בדברי תשובה להצעה לסדר-היום של ח"כ נחמן רז.

השר בירך את מארגני המשחקים, שייפתחו ביום העצמאות, בהשתתפות אלפי ספורטאים מ-40 מדינות, והדגיש כי אירועי הספורט והפולקלור שיתקיימו במסגרתם ייערכו בכל רחבי המדינה, מהגליל ועד אילת.

שר החינוך אמר עוד, כי יש לציין בסיפוק ובהערכה מספר הישגים של הספורט הישראלי בזירה הבינלאומית, שהיו באחרונה.

„המשמר" נתן יונה
הפועל

הקפת התבור ה-35
לזכרו של יצחק שדה

בשבת, 4.4.87, בשעה 8.30 בבוקר,
מירוצים עממיים ותחרותיים לבוגרים, נוער,
ילדים וקשישים מ-1200 מ' עד 11,000 מ'
(בהתאם לגיל).

פרטים והרשמה:
★ מרכז „הפועל", רח' הארבעה 8, ת"א
טלפון 03-360181
★ מועצה אזורית גליל תחתון, טל. 06-767281

הסעה מאורגנת מכל רחבי הארץ

איגוד הספורט העממי
שנת משחקי „הפועל" ה-13

תושבי רמת־הגולן חוששים מיבוא ברדלסים

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

תושבי רמת־הגולן חוששים ממימושו של הרעיון לייבא ברדלסים לאיזור.

בכנס שהתקיים באחרונה בגולן אמר גיורא אילני מרשות שמורות הטבע, כי יש להשיב מינים שנכחדו על הבסיס הקיים של קרקע וצומח. לדבריו, אין „חיות רעות" ואפשר לשקם ברמת־הגולן מערכות חיים שלמות.

אילני אמר, כי אפשר לפתח את חבל הארץ המשתרע מחמת גדר עד ליהודיה כ„חי־בר" ולהחזיר אליו את הפרסתנים הגדולים.

תושבי הגולן מוטרדים מכך שעם שובם של הפרסתנים הגדולים יוחזר גם הטורף הטבעי שלהם, הברדלס.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו בקשה ליתן אשור להקלה לקוי בנין צדדי עבור מעלית ברחוב חנקין מס' 5 גוש 6213 חלקה 1140 תיק בנין 005־1/565 — בקשה מס' 870211.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

נתניה

ניתנת בזאת הודעה לציבור לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה כי לועדה הוגשה בקשה להיתר בניה בגוש 8241 חלקה 26, רח' פתח־תקוה 105 הכוללת חריגות המהוות הקלה כדלקמן: תוספת 9% בקומה א' כאשר ס"ה החריגה באחוזי הבניה אינה עולה על 6%. הקטנת קו בנין צדדי ב־30 ס"מ. בנייה על הגג.

ניתן לעיין בבקשה האמורה (ת.ב. 3396) במשרדי הועדה ולהגיש התנגדויות מנומקות להקלות המבוקשות תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

י. אלרואי,
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה

מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש: 6416 חלקה: 213 ברחוב ארנון 28, 30 המסומנת כאזור מגורים ב' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה/קוי בניה בבית מגורים קוטג' הכולל 4 יח' דיור. ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־6% בקוי בניה לרח' ארנון 10%. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. ורבין
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון
ת.ב. 4107

הועדה המקומית לבנין ותכנון

עיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

שור שמואל הגיש בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' 19876 לבנות בנין בן 2 קומות מעל קומת קרקע חלקית וקומה א' קיימת ברח' ישעיהו גוש 6123 חלקה 195 באזור מג' ב' בהקלות הבאות:

הזזת קוי בנין צדדיים בצד מזרח ומערב ב־50 ס"מ דהיינו בניה בקו בנין צדדי (2.50) מ' במקום (3.0) מ' המותר, וזאת על מנת להתיישר עם קו בנין קיים בקומה א' וקרקע.

התאחדות תלמידי ישיבת הגרץ דוי־שינסקי א' הגישו בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' א/19691 לבנות בנין בן 3 קומות מעל קומה מפולשת ברח' הזון איש 12 גוש 6122 חלקה 716 באזור מג' ג' בהקלות הבאות:

הזזת קוי בנין צדדיים בצד מזרח ומערב ב־30 ס"מ דהיינו בניה בקו בנין צדדי (2.70) מ' במקום (3.0) מ' המותר וזה שלא כהתאם לתכנית בנין ערים ב/105 החלה במקום.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין —
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה עיר בני־ברק

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965
הועדה המחוזית לתכנון לבניה מחוז ת"א מרחב תכנון מקומי

חולון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מס' ח־142 א' שנוי לתכנית מפורטת ח־142 ותיקון מס' 3 לתכנית מתאר חולון ח־1.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6051 חלקות 184, 188, 204־208, 251־254, 187 חלקי חלקות 167, 183, 185, 186, 189, 203, 209־213, 143, 221, 222, 226, 327, 255, 256, 329, 330. גוש 6735 חלקות 82־88, חלקי חלקות: 80, 81, 123, 125־129, 132־134, 145, 246, 147־154, 172־175, 156, 179, 180. גוש 5052 חלקי חלקות: 138, 290.

רחוב: אזור תעשיה מתוכנן.

עיקרי מטרת התכנית: תקון תנאי דרך מס' 12 המהווה שפור תחבורתי לקשר בין בית המטבחיים וכין כביש מס' 4 (המשך רח' משה דיין).

כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות לתכנון לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהם היא מסתמכת.

מורדכי בהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון

עיריית אשדוד

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעת פרסום שמוש חורג עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה — תשכ"ה 1965

בהתאם לסעיף 149(1) לחוק התכנון ובניה תשכ"ה 1965, נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להתרת שמוש חורג, מתכנית מפורטת מס' 104/03/3 (תיק בניה שח־47) שם המבקש שכון עוכרים בע"מ מעונו רוגוזין 25 אשדוד.

מהות הבקשה: התרת שמוש חורג ממגורים למשרדי החברה. בחלקה 8 בגוש 2076 ברחוב רוגוזין 4־25/3 אשדוד.

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור שמוש חורג, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

א. אזולאי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד

מה • מתי • היכן

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.03 שעת כושר. 08.15 מושגים ביהדות — מצה זו (כ). 08.40 כלי מורות — ציורה 4. 09.00 ארץ מולדת — עיר קמה מן החולות (כ). 09.30 מדעי הטבע (חטה"כ) — היש חיים במים. 10.00 שעת כושר. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת (ו'־ח') — ברי חורה. 11.30 אנגלית ח'. 12.00 טלטקסט — עד כאן — אתמול במשפט דמיאניוק שידור חוזר מיום ד' 25.1.87 (כ). 12.25 אנגלית ט'. 13.00 הסטוריה (ע"י) — העשרה — המהפכה של סטאלין. 13.30 ספרות — הזקן (שלום עליכם). 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.03 שעת כושר. 14.15 קשר משפחתי — בשידור חוזר. 15.00 טאו טאו — הרעיון המבריק של הסנאי. 15.25 רחוב סומסום. 16.00 שעת כושר. 16.10 גברת סלפלת. 16.30 מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק — משדר מיוחד של ערב חרש. 17.00 ערב חדש — מנחה: אילנה דיין. 17.30 באותו עניין — סדרה שבועית, המעלה בעיות של צעירים בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. קבוצה של נוער, ממקומות שונים בארץ, תעסוק בגיל ההתבגרות — על חוויותיו ומכאוביו. 18.00 משפחת קמבל — הפרק השמיני: הנקמה. קפטן סימס נרדף על ידי ארם החושד, כי הוא אשם במות אביו. ד"ר קמבל מצליח להוכיח, כי אין אמת בחשדותיו, וככך מציל את קפטן סימס ממוות. 18.25 פסוקו של מקום — מבט אל היישן. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 שבועון טלוויזיה (ערבית). 19.00 מפגש (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 20.45 לקראת שידור. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 444 ימים בשבי האירני — סרט תעודה — חלק שני. הסרט משחזר את חוויותיהם הקשות של 52 אנשי שגרירות אמריקנים, שנחטפו בידי סטודנטים מוסלמים קנאים באירן. 22.20 חרב גדעון — דרמה קנדית צרפתית על פעולתו של המוסד הישראלי, תשודר בשלושה חלקים, ומבוססת על רב־מכר של ג'ורג' ג'ונאס. הדרמה מתמקדת בפעולות אנשי המוסד הישראלי, בעקבות רצח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן ב־1972. 23.20 מוסיקה — סימפוניה מס' 41 יופיטר, מאת מוצרט בביצוע התזמורת הפילהרמונית של וינה, בניצוחו של קארל בוהם. 23.50 הגיע זמן לשון — פינה לענייני לשון. בהגשת אבשלום קור. בשבועות הבאים תעסוק הפינה בענייני לשון הקשורים לפסח. חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

09.00 קונצרט בוקר אלגרו: הפתיחה קוקין אופ. 40: אלגרו מבוא ואלגרו לכלי קשת אופ. 47: מקדונלה: מילדות: פרידריך ויס: חמישייה כמי במול מג'ור: יאנאצ'ק: טאראס בולבה: ברוהר: קונצ'רטו ל־2 פסנתרים: רספיגי: אורני רומא: מגרלסקו: קנטטה לכור נרגנה. 11.57 מגישים שיר. 12.00 מאוצר הפרטיטה — בטהובן: סונטה במי במול מג'ור אופוס 7; הינדמית: רביעייה לקלרנית, כנור, צ'לו ופסנתר. 13.05 כהאזנה ניגותה — באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 5 ברה מג'ור; רייכה: חמישית כלי נשיפה בלה מג'ור; מנדלסון: קונצ'רטו במי מינור לכנור ותזמורת; וכרו סימפוניה מס' 1 ברו מג'ור. 15.00 מפגשים. 16.00 אתנחתא — שידורי חי מאולם ימק"א בטהובן שלש הסונטות האחרונות (אופוס 111, 110, 109) ובמלאת 160 שנה למותו (26.3.87). 17.30 קשת של צלילים — מגוון מוסיקלי יוהאן אדם ריינקן: סונטה בלה מינור למיתרים וקונטינואו. באך: סונטה בלה מינור לצ'מבלו. 18.05 אנתולוגיה בצליל — פוליפוניה חילונית באיטליה של המאה ה־16. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 מגישים שיר. 20.30 קונצרט התזמורת הסימפונית ירושלים רשה"ש (הסדרה הירוקה — 5 —) שידור ישיר מאולם הנרי קראון: מנצח: דוד שלון/סולנית: התר הארטר (סופראן) נועם שריף: אקדמות למועד לאונרד ברנשטיין: סימפוניית ירמיהו הפסקה: אנתולוגיה קטנה לשירה ארנסט טוכט: פואמת האהבה והים, אופוס 19 ראבל: בולרו. 22.00 דור הזהב — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות אלפרד קורטו ושותפיו — תכנית ששית רביסי: סונטה לכנור ופסנתר במול מינור: בטהובן: שלישיית הארכידוכס פורה: שיר ערש.

רשת א'

07.30 רדיוקל — תכנית יומית בעברית קלה. 08.05 חוגה — עם בני הגדל. 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מבנייני האומה בירושלים. 14.30 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 השכלה ודעת לכל — תולדות כוח המגן העברי — ד"ר מאיר פעיל: שנות ה־20. 16.05 ספרים הם חברים — עם יעל דיין. 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.05 מנחת ערב. 19.05 שעור בתניא. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 יש לי חלום — עורך ומנחה: יובב כץ.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין — עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הקשת — מגזין יומי. 11.30 סעו לשלום — עם גדעון הוד. 12.10 אלף־אלף ב־בית — עם אהוד מנור. 13.05 כחצי היום — חדשות וסומונים. 14.06 לראות או לא לראות — יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק — הוי והומור. 16.05 רגעי קסם. 16.05 שירים ושעורים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.00 ריקור — עורך ומנחה: יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 השבוע בכנסת. 20.10 שירים עבריים. 20.30 שידור משחק גמר אליפות הארץ בכדורסל העברה מ.היכל הספורט ביד־אליהו.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — פילוסופיה של הטכנולוגיה. פילוסופיה מעשית מרצה: פרופ' יוסף אגסי. 06.30 פוקחים עין — החדשות הראשונות של היום. עם מירב אופיר. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 אילה בוקר — עם לאה עוז. 10.05 הפסקת 10 — עם מיכל ניב. 11.05 נכון לעכשיו — עם יוסי עבארי. 12.05 מקום טוב באמצע — עם יצחק בן־נר ואורלי יניב. 14.05 דו רה יומי — עם רובי לנץ ורני קרפל. 15.05 מה יש — עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 באופן מילולי — מיתנו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל — עם רן שילון, יעל דן וגוני סביה. 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן. 18.45 משולש — עימות יומי בענייני השעה. מנחה: יוסי עוזרר. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 שירים מכאן, שירים עבריים — עם שירה גרא. 19.50 תיק פלילי 173/86 — מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק — יומן מיוחד לסיקור ארועי המשפט. 20.05 יער משורר — מגוון לענייני צבא וביטחון (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — פילוסופיה של הטכנולוגיה. (ש"ח). 22.05 על הרבע ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם פרופ' ברוך מודן — ראש המחלקה לאפידמיולוגיה קלינית. בתה"ש. 00.05 ציפורי לילה — עם ענת דולב. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

שידורי צה"ל ב־FM

19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 צעד וחצי — דיווחים ושירים ממשחקי הפליי־אוף בכדור סל. 22.05 על הרבע ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש: רני קרפל.

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר — להיטים וותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים ופזמונים ישראליים. 09.05 מה כבר תשעה — עם אבי אתגר. 10.05 שבעים מי יודע. 11.05 אהבה יומיומית — עם יוסי סיאם. 12.05 רק מוסיקה. 13.05 רק בימי חול — עם מנחם פרי. 14.05 סומק תור. 15.05 חרש, חריש ומחורש — שוש עטרי. 16.05 הצגה יומית — עם יקיר אביב. 18.05 קולי־בר — שבועון שם. 20.05 לי ולך — שיר וברכה. 21.05 מופע רוק — עם דליה כהן. 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: שוטר במשטרה חלקית — 5, 7.15, 9.40
אורלין: סנור
בית לסין: שושנת קהיר הסגולה — 23.15
בן־יהודה: ניפגש בחוף — 5, 7.15, 9.30
גת: ג'ק פלש המקפץ — 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: הכוכב — 7.00, 9.30
דקל: קרוקודיל דנדי — 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: ניפגש בחוף — 7.30; כלא הנשים — 9.30
הוד: מחזור מתנבר — 5, 7.15, 9.30
ליימור חדש: להתחתן שנית — 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: סיפורים מהחיים — 7.30, 9.30
סינמה 1: האוצר מארץ האש — 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: חנה ואחיותיה — 5, 7.15, 9.30
סטודיו: ללא רחמים — 5, 7.30, 9.30
פאריס: כטי כלו — 12, 2, 5, 7.15, 9.30; מתפשת את מר גודבר — 23.30
רב־חן: חן 1: צבע הכסף — 5, 7.30, 9.50
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום — 5, 7.25, 9.45
חן 3: אל תקרא לי לבן — 5, 7.40, 9.45
חן 4: מלקולם — 2.11, 5, 7.40, 9.45
חן 5: חטיפה נעימה — 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: פלאטון — 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: כלא הנשים — 5, 7.15, 9.30
תכלת: דקה לחצות — 4.30, 7.00, 9.35

רמת־גן
אואזיס: צבע הכסף — 4, 6.40, 9.30
לילי: פלאטון — 7.15, 9.30
ארמון: שוטר במשטרה חלקית — 5, 7.30, 9.45
רב־גן: גן 1: אל תקרא לי לבן — 5, 7.20, 9.40
גן 2: ג'ק פלאש המקפץ — 5, 7.20, 9.40
גן 3: כולם נפלו על הראש — 5, 7.30, 9.40
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום — 6.15, 9.15

ירושלים
אוריון: נועזים במלכודת — 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: שוטר במשטרה חלקית — 4.30, 9.15
בית אגרון: סרט בגרמנית — 16.30; מלחמה ואהבה — 18.15; מונטי פיטון — משהו שונה לגמרי — 20.00; ריווה — 21.45; כחום תנוף — 24.00
כפירי: פלטון — 4.30, 7.00, 9.30
אורגיל: צבע הכסף — 4.30, 7, 9.15
מיטשלו: משחק מסוכן — 7.00, 9.00
סמדר: סיד וננסי — 7.00, 9.30
הבירה: הקשר הנורווגי — 4.30, 7.15, 9.15
אורית
אור 1: קרוקודיל דנדי — 4, 6.30, 9
אור 2: ג'אק פלאש המקפץ — 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: סיגליות הן כחולות — 4.30, 6.30, 9.00
אור 5: מטרה חמה — 4.30, 7.00, 9.00
עדן: ניפגש בחוף — 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: קיץ — 18.30

חיפה
ארמון: בלבן מאורגן — 4, 6.30, 9.00
אורות: פלאטון — 4.30, 7.00
חן: מלקולם — 4.30, 6.45
עצמון 1: ניפגש בחוף — 4.30, 7.00
עצמון 2: חמים וטעים — 4.45, 7.15
פאר: קרוקודיל דנדי — 4.30, 7.00
רון: כלא הנשים — 4, 6.30
אמפי: נינג'ה איש הזעם — 4.30, 7.00
אורלי: שבט רב המערות — 6.45
קרן אור המחודש: אהבה נדירה — 7.00

נתניה
שרון: ניפגש בחוף — 5, 7
סטודיו: זכרונות אהבה — 5, 7

חולון
מגדל: פלטון — 5, 7.15
מגדלי: צבע הכסף — 6.00
ארמון: שודדי השחקים — 5, 7.10

בת־ים
עצמאות: האוצר מארץ האש — 5, 7.15

הרצליה
היכל: האוצר מארץ האש — 5.00, 7.15
מגדל: דניאל והאודיטוריום
מסע אל האושר — 7.15

באר־שבע
חן: בוכה — 4.30, 7.10

פתח־תקוה
היכל 1: פלאטון — 5, 7.15
היכל 2: האוצר מארץ האש — 5, 7.15
היכל 3: בוכה — 5, 7.15

עפולה
מופתרון: המקצוע לוהט

רעננה
אורות: הנינג'ה האמריקני II — 4.30

גבעתיים
הדר: כלא הנשים — 4.30, 7.15

ראשון־לציון
רון 1: קרוקודיל דנדי — 4.30, 7.15
רון 2: ניפגש בחוף — 4.30, 7.15

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 26.3
חדוד וניח: 20.30
מירלה אפרת — בירושלים

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ה' 26.3 בשעה 20.30
רכוש נטוש
בשעה 23.00
פוזה

שרותים • עזרה • תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: מור — חביבה רייך 20
חולון: אהרון — הנשיא 52
ירושלים: קופ"ח מכבי — בן־סירא 2
נתניה: תרופה — הרצל 2
פתח־תקוה: קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת־גן: חן — ז'בוטינסקי 99
תל־אביב: לב העיר — אחד העם 69; קופ"ח מאוחדת — שפרינצק 15
חיפה: הקריות — ההגנה 1, ק. ביאליק; חניתה — חניתה 22 נ"ש
רחובות: הנגב — הרצל 196
רעננה—כ"ס: קופ"ח בן גוריון 45 כ"ס

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
- בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
- בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
- בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
- בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
- בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
- בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
- בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק – נשים, כירורגית, ארטופדית
הדסה ע"כ — ילדים, עיניים
בקור חולים — פנימית, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־06.00–20.00. בימי ו': 06.00–15.00. טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־243358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222

קו פתוח לנוער במצוקה בימי ב' ו־ה' – טל. 222782.
„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של הסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג: השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים: השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284449.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 516604. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות מענה טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר קומה ג'). טל: 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה לנשות
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־5761111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־55316

סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' ...

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 244; חדרה – 22444.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, רמלה — 101, טל' 08־221022, עפולה — 101, טלפון 065־95384, טבריה — 101, טל' 04־923333, נהריה — 04־951401, ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.10, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחד חג בלבד.

משרד הבריאות מגיב על דברי פלד: דו"ח הקרינה הופץ לאמצעי התקשורת

הדו"ח לא נגנז • „נדחק לקרן זווית בגלל פרשת השב"כ" • לפי נתוני הדו"ח, תוספת הקרינה באותה עת היתה בלתי־משמעותית

משרד הבריאות הביע ביום רביעי תרעומת וצער על הודעתו של ח"כ מתתיהו פלד, כי נגנז דו"ח מדעי על מימדי הקרינה בישראל, בעקבות אסון צ'רנוביל. משרד הבריאות הדגיש, כי תוכן הדו"ח הועבר בראשית יוני 1986 לכל מערכות העתונים ולאמצעי התקשורת, אלא שפרשת השב"כ דחקה אותו בנראה באותם ימים, לקרן זוית ופרטיו לא פורסמו.

הצוות המיוחד שערך את הדו"ח כלל את ד"ר ליטאי, ד"ר ברנר, ד"ר ישראלי ופרופ' לובין. הצוות הצביע על כך שהיתה קרינה בלתי משמעותית ושולית בישראל בתקופת אסון צ'רנוביל. בנתונים נמצא, כי סך כל תוספת הקרינה לכל התקופה שבה אירע האסון, היה בשיעור 6־2 מילירם, כשקרינת הרקע הטבעית היא בשיעור של 100 מילירם. כמות קרינה המועברת בצילום רנטגן רגיל היא בשיעור של 30 מילירם ושיעור כל הקרינה בארץ היה באותה תקופה 10 אחוז מכמות קרינה של צילום אחד.

עד כמה מיזערית כמות קרינה זו, ניתן להסיק בהשוואה לנתונים שנאספו באירופה: במדינות מסויימות באירופה היה שיעור הקרינה 600 מילירם ואף יותר.

כל הנתונים שנאספו בישראל לאחר האסון, הועברו מדי יום למרכז המידע של ארגון הבריאות הבינלאומי שהוקם בקופנהגן.

בעקבות אסון צ'רנוביל הוקמו בישראל תחנות ניטור ברחבי הארץ, לרבות תחנת ניטור על גג אוניברסיטת תל־אביב ונערכו בדיקות בגשם, באויר, בקרקע, בחלב, בירקות ובמרעה. כל אלה הוכחו מעל לכל ספק, כי הקרינה בישראל היתה שולית ומיזערית.

על נסיבות הגעת הדו"ח לח"כ מתתיהו פלד, סיפר ד"ר שמואל ברנר מהמכון לחקר בריאות הסביבה בתל־אביב: „יום לאחר שביקש ח"כ מתתיהו פלד את הדו"ח הנדון, הוא נשלח אליו ע"י נהג שנסע לירושלים. בעקבות הדו"ח, ביקש ח"כ פלד להיפגש עם חברי המכון. התקבל לפגישה וקיבל הסברים לכל שאלותיו. במהלך הפגישה, אף נערך לו סיור בתחנת הניטור באוניברסיטת תל־אביב. ח"כ פלד קיבל מענה לכל שאלותיו".

ד"ר ברנר הדגיש, כי דבריו של ח"כ פלד מגוחכים וקשה להעלות על הדעת סיבה שתניע את אנשי הצוות שערכו את הדו"ח לגנוז אותו.

הדו"ח של משרד הבריאות הוסיף, ניתן להשגה לבקשתו של כל אורח. (עתים)

משלחת ממשרד התמ"ס תצא במאי לשוודיה

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

ישראל ושוודיה ירונו בהגברת קשרי הסחר ביניהן, ולצורך כך תצא באמצע מאי משלחת של אנשי משרד התעשייה והמסחר לשטוקהולם. כך סיכמו אתמול שר התמ"ס אריאל שרון, ושגריר שוודיה בישראל סיב הירדמן.

המשלחת הישראלית תדון, בין השאר, עם המארחים השוודים על בעיות הקשורות לסחר בין שתי המדינות. השוודים טוענים, כי ישראל פוגעת ביבוא מכוניות מתוצרתם, כתוצאה מהפחתת מיסי הקנייה שבוצעה בינואר '87. במקביל, יידונו גם טענות יצרנים ישראלים על החלטת ממשלת שוודיה לשנות את כללי היבוא, ושינוי זה עלול לפגוע ביצוא הישראלי.

הסכם לשיתוף פעולה בין מכון הנפט ומרכז גורדון

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

המכון הישראלי לנפט ואנרגיה ומרכז גורדון ללימודי אנרגיה באוניברסיטת תל־אביב חתמו השבוע על הסכם לשיתוף פעולה ביניהם, לפיו יאתר המכון בעיות בתעשיית הנפט והאנרגיה, ומרכז גורדון ינסה למצוא להן את הפתרונות הרצויים לתעשייה.

לפי ההסכם יסייע המכון הישראלי למרכז גורדון בזיהוי צרכיה של התעשייה, לרבות בעיות כח־אדם מיומן. לפי הנתונים שיימסרו למרכז, הוא יפתח קורסים מתאימים במסגרת לימודי תעודה, השתלמויות וימי עיון.

במקביל יעשה מכון הנפט והאנרגיה להקמת קרן קבועה שתאפשר את הרחבת פעילותו של מכון גורדון. כמו כן המכון יוכל להשתמש במעבדות המכון הישראלי לנפט ואנרגיה לצורך פעילותו השוטפת.

עוד נמסר כי המכון הישראלי לנפט ואנרגיה יקים מועצת איגוד, שבראשה יעמוד סגן יושב־ראש מועצת המנהלים עמנואל רסין וחבריה יהיו המדען הראשי של משרד האנרגיה ד"ר פנחס גליקשטרן ומנהל מרכז גורדון ללימודי אנרגיה פרופ' מרדכי סוקולוב.

מחר ב"על המשמר" ובמוסף השבועי חותם

במוסף לשבת
- רמטכ"ל הולך הביתה – רא"ל לוי סוגר 3 שנים
אבי בניהו, עוזי מחנייני, שלמה גלזר, מוטי בסוק
הוועד המנהל – המצב ידוע: תקוע – אתי רונאל
- „יש דיבור" – עמוד לנוער
- פוקוס אישי: גדעון ספירו, עדנה רזי, ירון זליג, אילן שיינפלד, רפי גאון
- השמאל הישראלי – מה שלומך? – מארק גפן

בחותם
- פסגת החרות – הוועידה ותחליט ותאשר – מאת דורית גפן
- מורה חריג – מנהל בית־ספר עיוור בבית־שאן – מאת שלמה גלזר
גאולה עכשיו! עם חב"ד בטנק – משלוח מנות של שטיפת מוח – מאת עמירם כהן
- נרקומן מתוך החלטה – הגמילה ממבטו של המטפל – מאת אתי דניכו
- צייר בעל אווירה מפוייטת – המוזיאונים שינו פרצופם – מאת גיורא מנור

זאב צחור; עודד ליפשיץ; צופיה מלר; ראובן רחוביצקי; דינה גורן; מיכאל הרסגור; יעקב רבי; שמואל בונים.

מדור לספרות
★ דוד ארן על שירתה של דליה רביקוביץ
★ רפי גאון על „ללכת שבי" מאת עמליה ואהרון ברנע
★ נעמי גל־אור על ספרו של ש. שפיר, „יד נוושטת"
★ א.ב. יפה על זוררוה סמפרון

הועדות המקומיות לתכנון ולבניה
„שרונים/לב השרון"
רח' שטמפפר 5 — נתניה טל: 36573 ת.ד. 2171
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

א. הודעות בדבר הפקדת שינויי תכניות מתאר מקומיות.

נמסרת בזה הודעה לציבור, בהתאם להוראות סעיף 89 לחוק האמור, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שרונים/לב השרון", הופקדו שינויי התכניות הבאות, ביחד עם התשריטים המצורפים אליהם:

1. שינוי תכנית מפורטת מס' הצ/4־1/86 ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: הרחבת דירות במסגרת שיקום שכונות ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7815 מגרש 39 — רח' ז'בוטינסקי — קדימה.

2. שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הצ/3־1/28 ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: הקטנת רוחב דרך וקביעתה כדרך משולבת. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8002 חלקות 16, 17, חלק מחלקות 9, 206, 18 — 20, 181 — פרדסיה.

3. שינוי תכנית מתאר מקומית הצ/6־1/43. עיקרי הוראות השינוי: קביעת קוי בנין והקמת בית דו קומתי ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7800 חלק מחלקה 265 מגרש 131 תל מונד.

4. שינוי תכנית מפורטת מס' הצ/ד־1/37 ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: קביעת קווי בנין לפי קיים וקביעת הוראות בניה. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7863 חלקות 1(1) מגרש ב 1/1/2 קלנסוואה.

5. שינוי תכנית מפורטת מס' הצ/ד־1/31 ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: קביעת אחוזי בניה לקומה א' — 45%, קביעת קו בנין אחורי 2.75 מ', קביעת קו בנין צד 2.50 מ', קביעת הוראות בניה. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7863 חלקה 10 מגרש 9 — קלנסוואה.

6. שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הצ/ב־1/9 ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי קביעת איזור מגורים א' וא' מיוחד. שטחים לצרכי ציבור. דרכים וקוי בנין. קביעת חלקות לאיזור וחלוקה מחדש. קביעת שימושים והוראות בניה. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7799 חלקות 200, 191־176, 174־170, 161־154, 132־56, וחלק מחלקות 197, 190, 188, 53, 25. גוש 7800 חלקות 52־12, 65־55, 113־91, 141־115, 144, 152־149, 173־154, 213־181, 250־246, 259־255, 251, 252, 267־264, 271, 277־273, וחלק מחלקות 4, 11, 86, 93, 260, 263, 270, 272 תל מונד.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך ע"פ סעיף 100 לחוק האמור, רשאי תוך חודשיים מיום פירסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית, במשרדי הועדה המקומית האמורה ועליה לכלול פירוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ב. הודעות בדבר אישור שינוי תכניות ע"פ סעיף 117.

1. שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הצ/4־1/18א' ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8037 חלקות 126, 122, 123, 103, 104, 108, 12, 16־20, 22, 127, 148, 149 — קדימה.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת מגורים א' שטח לבניני ציבור, שטח ציבורי פתוח לדרכים, שינוי יעוד ממגורים חקלאי למגורים א', קביעת הוראות לחלוקת מגרשים לבניה. הודעה על הפקדת התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3230 התשמ"ה עמ' 2971, ובעתון בקר „הצופה" מתאריך 15.8.65 ובעתון ערב „מעריב" 11.8.65 ובעתון בקר נוסף „על המשמר" מתאריך 13.8.85.

2. שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הצ/4־1/73 ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7815 חלקות 308, 330 — קדימה. עיקרי הוראות שינוי התכנית: הצרת שביל לאיזור מגורים ג'.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3172 התשמ"ה עמ' 1602 ובעתון בקר „על המשמר" בתאריך 18.3.85 ובעתון ערב מעריב מתאריך 18.3.85 ובעתון בקר נוסף „הצופה" מתאריך 17.3.85.

3. שינוי תכנית מתאר מקומית הצ/4־1/72 ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8037 חלקה 79 — קדימה. עיקרי הוראות שינוי התכנית: שינוי יעוד משטח מגורים חקלאי למגורים א', קביעת שטח ציבורי פתוח וזכויות בניה.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3172 התשמ"ה עמ' 1602 ובעתון בקר „על המשמר" מתאריך 18.3.85 ובעתון ערב „מעריב" מתאריך 17.3.85 ובעתון בקר נוסף „הצופה" מתאריך 18.3.85.

4. שינוי תכנית מתאר מקומית הצ/4־1/61 ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7815 חלקה 40־37, 60־87, 88־159, 141־181, 312־317, 322־325, 337־345, 347־355, 386, 387, 392, 393. עיקרי הוראות שינוי התכנית: חלוקה למגרשים למגורים, ביטול דרכים, קביעת שטחים לרווחה ציבורית, שינוי יעוד מאיזור לוה־תכנון לאיזור מגורים א', סימון מבנים להריסה.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3301 התשמ"ו עמ' 1386 ובעתון בקר דבר מתאריך 24.2.86 ובעתון ערב „חדשות" מתאריך 23.2.86 ובעתון נוסף „הארץ" מתאריך 25.2.86.

שינוי התכניות האמורות בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריטים המצורפים אליהן, הופקדו במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה.

כל המעונין רשאי לעיין בהן, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

הודעות ע"פ סעיף 149 לחוק

נמסרות בזה הודעות לציבור כי לועדתינו הוגשו בקשות לאשר תכניות בניה בהקלות:
1. גוש 7863 חלקה 44 מגרש 35 קלנסוואה בהקלה בקו בנין קדמי.
2. שימוש חריג לתקופה של שנתיים נוספות, בית מלאכה לתיקון תקרים באיזור מגורים א' — גוש 8152 חלקה 50 — כפר יונה.
3. גוש 8163 חלקה 47 מגרש 2026 — כפר יונה בהקלה של 6% באחוזי בניה.

צבי תירות
יו"ר הועדה

משרד החינוך תובע: תופסק הפצת החוברת נגד גיוס בנות

היועץ המשפטי של משרד החינוך והתרבות עו"ד אריה בריק דרש היום, לפי הוראת השר יצחק נבון, ממנהל המחלקה לחינוך בעיריית רמת גן לתבוע מהמורה הרב מאיר זיכל להפסיק מיד את הפצת החוברת נגד גיוס בנות לצה"ל.

בריק מדגיש כי אם לא יעשה כן יאלץ משרד החינוך לדרוש את הפסקת העסקתו של המורה על־ידי העירייה, וזאת במסגרת סמכויות הפיקוח הנתונות בידיו.

יצויין כי השר נבון הורה בסוף השבוע שעבר לברור מי מפיץ את החוברת האנונימית בבתי־הספר ועל־ידי מי הוא מועסק. כבדיקה התברר כי מדובר ברב מאיר זיכל המועסק על־ידי עיריית רמת־גן בבית־הספר התיכון הדתי „הרואה" ברמת־גן. (עע"ת)

סוף שבוע עם הארץ
עיתון לאנשים חושבים

לחרותניקים שלום וברכה
יואל מרקוס

„אני לא פראייר של אף אחד"
צדיק בינו, חודש וחצי בבל"ל
נחמיה שטרסלר

הקשר היהודי
מעילות בבורסה של ניו־יורק
צבי בראל

וילי בראנדט הולך הביתה
דניאל דגן

א. שוייצר על נוקי פולארד • מרדכי ארציאלי עם נבו וונשטיין, יומיים בארץ • דן כסלו בנוה אטי"ב • חנה קלדרון ממעריצי עופרה חזה
מקורות מדיניים/עקיבא אלדר • מסדרונות פוליטיים/אילן שחורי • שיחת השבוע עם רוני מילוא/לילי גלילי • מגזין/דן מרגלית • כספת/יהודה שרוני ויונתן שרמן • כוסות רוחות/ב. מיכאל • תשלווזיה של השבוע/הדה בושס

הקרן למען בפונן ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
הקרן של לואיס ולוסין ארפלס
81,000 ש"ח

☆ התרומה המרגשת
גב' יעל רחמים תרמה לרגל 50 שנות נישואיהם של הוריה
100 ש"ח

☆ התרומה הצעירה
בית הספר ירכא א', כפר ירכא
155 ש"ח

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"ש

קרן לב"ש: רח' ד' (אר"נא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

נחשפה תעלת מים מימי החשמונאים מתחת לעיר העתיקה

עם סיום חשיפת הכותל המערבי ● הארכיאולוג בהט: אחת התגליות המרעישות בהיסטוריה של ירושלים ● השר המר: המקום ייפתח לקהל

מאת בצלאל עמיקם,
כתב "על המשמר"

הכותל המערבי נחשף בימים אלה לכל אורכו — 490 מטרים. עם סיום החפירה ציפתה לחופרים תגלית מרעישה בדמות תעלת מים קדומה שהוליכה מהבריכות שבירכתי מנזר האחיות ציון אל הפינה הצפונית של הר הבית. המנהרה נבנתה בידי המלכים החשמונאים והיא משתרעת מתחת לרחובות העיר העתיקה.

המנהרה היתה פתוחה והמעבר בה אפשרי בקומה זקופה. היא מקורה אבן ובסופה ישנה בריכת אגירה הידועה בשמה "סטרוטיון". הבריכה חסומה במרכזה בקיר, שאותו בנו הנזירות במנזר האחיות ציון כדי למנוע מעבר.

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול באתר הכריז שר הדתות זבולון המר בחגיגיות כי "היום גמרנו לחשוף את הכותל המערבי". הוא הדגיש כי עם השלמת הסידורים הבטחוניים, יפתח המקום לקהל הרחב.

הארכיאולוג דן בהט אמר כי זאת אחת התגליות הגדולות בהיסטוריה של ירושלים. "כאשר התבשרתי על גילוי פתח המנהרה ועברתי לארכה, חשתי כי אני ניצב בפני רגע גדול" אמר בהט, המפקח על החפירה, הנמשכת זה 19 שנה, על ידי צוות של משרד הדתות.

שר הדתות המר מסייר במנהרה אתמול (צילום: רחמים ישראלי)

בהט סיפר כי אמנם היה ידוע על מקום המצאה של המנהרה החשמונאית, שכן לפני 120 שנה הזדחל לתוכה אחד מחוקרי ירושלים, אולם עתה נתגלתה במלוא עוצמתה. אין ספק כי גילוי זה מצטרף לשורת החשיפות הגדולות של עברה הקדום של ירושלים, מאז החלה תנופה מחודשת בארכיאולוגיה של העיר לאחר ששת הימים.

בסיור לאורך המנהרה החדשה מבחינים בסכר, שנועד לעצור את המים, שזרמו מכיוון שער שכם לברכה ומשם להר הבית. כן מגיעים אל מקום "התפר" שהוא המקום, שבו חצתה חומת הר הבית ההרודיאנית את המנהרה החשמונאית הקדומה ממנה בכ־120 שנה.

תגלית נוספת המפיצה אור חדש על ההסטוריה של ירושלים היא סלע גבוה, עליו הונחו יסודותיה של מצודת אנטוניה, שחלשה על הר הבית ועל ירושלים כולה. בעת המצור הרומאי של טיטוס, סתמו הלגיונות הרומאים את בריכת המים והניחו עליה טוללה שעליה נשענו מכונות המצור.

הוצא צו גירוש נגד תושב מחנה הפליטים 'עסכר' בשל פעילות עוינת

צו גירוש הוצא ביום ג' בלילה נגד חליל עאשור, תושב מחנה הפליטים עסכר, הסמוך לשכם, בידי אלוף פיקוד המרכז, האלוף אהוד ברק.

חליל עאשור בן 45, שימש כפעיל בכיר של ארגון ה"פתח" באוניברסיטה א־נג'אח בשכם, והסית את התלמידים להפגנות ולהפרות סדר אלימות בתחומי האוניברסיטה ומחוצה לה. כמו כן, ארגן פעילויות שונות לקידום מטרות הארגון.

בשנת 1972 נדון חליל עאשור ל־12 שנות מאסר, לאחר שהודה בגיוס לארגון ה"פתח" ובהשתתפות בפיגועים, בהם הושלכו רימוני יד במרכז העיר שכם. גם כששב בכלא, המשיך עאשור בפעילות עויינת ובהסתת אסירים.

במרס 1982 שוחרר חליל והחל ללמוד באוניברסיטת א־נג'אח בשכם. בה התבלט כפעיל מרכזי של ארגון ה"פתח". כתוצאה מכך, כבר הוצאו נגדו בעבר פעמיים צווי מעצר מינהליים, אך הוא לא הפסיק את פעילותו ואף היה ממארגני הפרות סדר חמורות באוניברסיטת א־נג'אח בשכם שהביאו לסגירתה, לפני כחודשיים.

ממקורות צבאיים נמסר שלצורך ארגון ותאום פעילותו, קיים עאשור קשרים עם גורמים עויינים ביהודה ושומרון ומחוצה להם.

חליל עאשור רשאי לערער על הצו בפני ועדת ערר צבאית ובפני בית הדין הגבוה לצדק. (עתים)

עובדי המדינה הכריזו סכסוך עבודה

מאת אורי נחשון, אבשלום קוה ובצלאל עמיקם
כתבי "על המשמר"

המזכירות הפעילה של הסתדרות עובדי המדינה, שהתכנסה אתמול בירושלים, הכריזה סכסוך עבודה בכל שירות המדינה במחאה על התעלמות משרד האוצר מהחלטת ועדת הכספים להעניק תוספת לגימלאי שירות המדינה, אשר קיצבתם נשחקה לאחרונה בצורה חריפה.

ביום ראשון הקרוב יתקיים בתל־אביב כנס בהשתתפות חברי כנסת, מהשדולה למען הגימלאים. הכנס יתקיים בבית הוועד הפועל בתל־אביב. הוא נערך בשיתוף פעולה עם הסתדרות הגימלאים.

פנסיונר על 3 פעילים

סגן הממונה על שוק ההון, החיסכון והביטוח באוצר אמר אתמול בכינוס סוכני ביטוח בירושלים כי יש להפחית את שיעורי הריבית המשולמים לקרנות הפנסיה. לא יתכן שמשק שהצמיחה שלו נעה סביב אפס אחוז ישלם ריבית של 6.3 אחוזים לשנה. שום משק בדרדעת אינו יכול לעמוד בהוצאות מימון כאלה, כאשר הוא אינו צומח. "אם רוצים להמשיך לשחק בנדמה לי, אפשר להמשיך לזקוף ריבית כזאת", אמר וינטר.

מיכה וינטר, שעמד בראש הוועדה לבחינת מצבה של המערכת הפנסיונית בישראל, אמר שכיום, כשנה לאחר שהוגש דו"ח הוועדה, ממשיכים להתעלם ממנו, "בתקווה שזה יעבור. זה דו"ח שההשלכות שלו נמדדות לאורך זמן, אבל חייבים להתחיל להתמודד איתן כבר היום, ומה עושים כולם עם ההשלכות? — משליכים אותן רחוק מהם..."

לדבריו, במערכת הפנסיונית יש כיום פנסיונר אחד על כל שלושה פעילים. "ואנו מתקרבים למצב של פנסיונר אחד מול פעיל אחד. הבעיה איננה אם קרן זו או אחרת תתמוטט — המשק כולו לא יוכל לעמוד במשימה הזאת. כל מנגנוני הכיסוי הפנסיוני השקיעו את הכספים בכיסה הרחב של הממשלה, אבל היא לא השתמשה בהם להשקעות יצרניות אלא צרכה אותם בתקציב השוטף.

לא רק פרס עצוב, אלא כל אזרח הרואה מה מתרחש ב"חרות"

אמר מזכיר המשמרת הצעירה של "העבודה" בתגובה לחוברת ההסברה של "חרות"

חוברת ההסברה־הסתה של תנועת החרות מעידה על איבוד העשתונות ואיבוד השליטה של יצחק שמיר על תנועתו. אפילו בתפקידו כשמרטף על רוני מילוא, אשר נתן את ההכשר לחוברת זו — נכשל. כך אמר היום אפרים זינגר, מזכיר המישמרת הצעירה של מפלגת העבודה.

זינגר קרא לשמיר להפסיק ולהתנהג כראש מחנה בתנועת החרות והזכיר לו את עובדת היותו ראש ממשלת אחדות לאומית, האמור לנקוט גישה אחראית וממלכתית.

כאשר ראש ממשלה איננו מתפקד כלל ועל כל בעייה לאומית שמתעוררת הוא נוקט את שיטת "שלושת הקופים" — לא רואה, לא שומע, לא מדבר — אז איך יכול שמעון פרס הנושא בעול המדיני והכלכלי לבדו — לחייך.

לא רק שמעון פרס עצוב, אלא גם כל אזרח במדינה, הרואה את המתרחש בחרות — חרד.

ראשי דור ההמשך במפלגת העבודה שלחו היום מברק לראש הממשלה, שבו הם קוראים לו לחדול ולהתנהג כיו"ר אופוזיציה ולגלות גישה אחראית וממלכתית כמתחייב מתפקידו כראש ממשלה.

ראשי דור ההמשך קוראים למר שמיר להתנער מייד מיוזמי ההסתה נגד שמעון פרס שנאמרו בחוברת ומציינים כי ברור להם שמאחורי הדברים מסתתר הרצון לנסות ולחפות על המאבקים האישיים והברוטאליים, המתנהלים כרגע בתוך חרות לקראת ועידתה. (עתים)

במסגרת קו פתוח בבנק הפועלים:

מאות פניות טלפוניות ליועצי השקעות בכירים

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי כת"א

מאות פניות טלפוניות הגיעו אתמול אחה"צ אל בכירי יועצי ההשקעות של בנק הפועלים, במסגרת הקו הפתוח שהפעיל הבנק ולאור הביקוש ישקול הבנק להפעיל את הקו הפתוח פעמים נוספות.

לפניות שהגיעו אתמול, הן מלקוחות בנק הפועלים והן מלקוחות בנקים אחרים, ענו 9 יועצים בכירים של הבנק בכל תחומי החסכון וההשקעה העיקריים. ללקוחה ששאלה על כדאיות איחור השקעות בקופות גמל שונות לקופה אחת, נאמר כי עדיף שתחזיק כמה קופות.

רבים שאלו לגבי כדאיות המשך ההחזקה באגרות חוב מסוג "דך" לקשישים. נאמר להם, כי אם ירצו לממש את השקעתם באגרות זו במהלך השנה הקרובה, כדאי לצאת מהאגרת ולהעביר את הכסף להשקעות צמודות מדד באמצעות קרנות נאמנות. לשואלים על הרכב ההשקעות הרצוי במט"ח, הוצע לפצל את ההשקעות בכמה מטבעות, ביניהם: מארק גרמני, המטבע הבינאירופי אי.סי.יו ומטבע אירופי נוסף, כגון פלורין הולנדי.

עיריית ת"א: אין פגם בעריכת פסטיבלים במקביל

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

עיריית תל אביב סבורה שאין כל פגם בקיומו של פסטיבל מוסיקה ווקאלית בתל־אביב באותה עת, שבה מתקיים פסטיבל "ווקאליה" בעכו. בן־ציון שירה מעיריית תל אביב מסר אתמול, בתגובה לידיעה שפורסמה יום לפני כן ב"על המשמר", שפסטיבל מוסיקה ווקאלית התקיים לפני שנים רבות באבו גוש ועכו לא המציאה את "הפטנט" הזה.

בן־ציון שירה, הודה אמנם שראש עיריית עכו אלי דקשטרו הזמין את עמיתו צ'יץ במהלך פסטיבל התאטרון בעכו והסביר לו את כל הכרוך בפסטיבל, אך אין להסיק מכך שום דבר. לעצם העניין, אמר בתל אביב ובעכו אולמות המסוגלים להכיל כל אחד כ־8000 אלפים צופים. עיריית תל אביב סבורה שיש בארץ די אוהדי מוסיקה ווקאלית למלא את האולמות ב־2 הערים, באותה עת.

זוגות בלתי־נשואים מבקשים פס"ק שיכיר במעמדם

בית המשפט המחוזי בחיפה נתבקש לאשר הסכמים שבהם קשרו זוגות את עתידם בהסכם משפטי פרטי.

בימים האחרונים הוגשו לבית המשפט ארבע בקשות שונות של בני זוג, החיים תחת קורת גג אחת ובמשק בית משותף. הם מבקשים פסק דין הצהרתי של בית המשפט שיעגן את היותם "ידועים בציבור".

פסקי דין הצהרתיים אלה, יש בהם כדי להוות אסמכתא משפטית המחייבת את משרד הפנים להכיר בעובדה שבני הזוג החיים בצוותא, מוכרים כידועי בציבור, אף כי אלה לא באו בברית הנישואין. הסדר זה יש בו כדי להוות אישור נישואים אזרחיים בדלת האחורית.

5 זוגות יוצאי בריה"מ שנישאו בנישואים אזרחיים, לפני 10 עד 30 שנה ומתגוררים במצפה טל־אל בגליל, יעמידו בשבוע הבא חופה כדת משה וישראל, בטכס חגיגי שייערך במיצפה, בהשתתפות רבים מאסירי ציון לשעבר, הנמצאים בארץ.

להקת הבלט "פנטסיו" מרומניה תגיע לארץ ביום ו' ל־9 הופעות בארץ. זאת מסרו ביום ד' האמרגנים במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל אביב.
בתמונה: הנספח הרומני (מימין) ומנכ"ל הלהקה מגולקה אורל במסיבת עיתונאים אתמול. (צילום מאיר פרטוש)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 25.3.87

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים יציגים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	
סל מטבעות	1	—	—	1.6721	1.6930	—
דולר אמריקני	1	1.57	1.64	1.600	1.6200	1.6099
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8782	0.8891	0.8820
לירה סטרלינג	1	2.54	2.66	2.5840	2.6163	2.5979
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2639	0.2671	0.2650
ין יפאני	100	1.05	1.10	1.0725	1.0859	1.0788
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7754	0.7851	0.7889
פרנק שווייצרי	1	1.03	1.08	1.0519	1.0651	1.0560
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2517	0.2548	0.2529
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2325	0.2354	0.2343
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2331	0.2360	0.2345
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3580	0.3625	0.3603
דולר קנדי	1	1.20	1.26	1.2219	1.2371	1.2300
דולר אוסטרלי	1	1.07	1.15	1.1105	1.1243	1.1174
ראנד דר' אפריקני	1	0.53	0.79	0.7841	0.7939	0.7889
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4232	0.4285	0.4258
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.28	1.2474	1.2630	1.2553
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.29	1.2336	1.2490	1.2393

השופטת במשפט בלס מוכנה לצאת לחקירת ענבל בחו"ל

שופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שושנה ברמן, בסניה מתנהל משפטו של איש העסקים דוד בלס, הודיעה אתמול, כי היא מוכנה להיות נוכחת בחיקור־דין שייעשה לעד ההגנה אלעזר ענבל באחת מן המדינות עימה יש לישראל אמנה של סיוע משפטי, לאחר שקיבלה את טענת הסניגור, כי עדותו של ענבל חיונית להגנה.

השופטת ציינה, כי החליטה על נוכחותה בחיקור הדין של ענבל השוהה בחו"ל, כדי לעמוד על מהימנותו, אופיו והתנהגותו בשעת מסירת העדות. היא היתנתה את יציאתה לחו"ל לצורך זה בקבלת אישור מנשיא בית־המשפט העליון ומשרד־המשפטים.

דוד בלס מואשם בהוצאת 29 מיליון דולר במירמה מחברה פיננסית של התק"ם, "א.ש.ח. כספים". סניגורו, עו"ד יעקב ויינרוט, ביקש בשבוע שעבר להעלות לדוכן העדים את אלעזר ענבל לשעבר איש פיננסים של התק"ם שיצא לחו"ל ונמצא עכשיו בלוס אנג'לס.

ענבל הואשם בקבלת שוחד. הוא קיבל רשות לצאת מן הארץ אולם, כאמור, לא חזר והערבות שהפקיד וכן ערבות צד ג' חולטו ע"י בית־המשפט.

הסניגור טען, כי ענבל מסר הודעה במשטרה שבה העיד, כי הסדר פיננסי שהיה בין התק"ם לבין בלס בוטל באוגוסט 1984. אולם הוא אינו יכול להציג הודעה זו בבית־המשפט, מפני שענבל אינו מוכן לחזור, מחשש שייעצר מיד עם הגיעו.

הסניגור מנה בפני השופטת ברמן מספר אפשרויות שיאפשרו לו לחקור את ענבל. אפשרות אחת — בית־המשפט יאפשר לענבל לבוא ולהעיד תוך התחייבות שלא ייעצר ויחזור לאחר העדות לחו"ל.

התובעת, עו"ד פנינה דבורין, התנגדה לכך בטענה שלא יעלה על הדעת שאדם שהוא בבחינת עבריין נמלט ויש צו מעצר נגדו, יבוא לארץ ואח"כ יחזור למקום אליו נמלט.

אם כך, טען הסניגור, הוא מבקש שבית־המשפט יקבל את עדותו של ענבל במשטרה ללא נוכחותו. אולם התובעת התנגדה בטענה כי לא תוכל לעמוד על מידת מהימנותו.

העברת ביהמ"ש לחו"ל

הסניגור הציע, איפוא, כי בית־המשפט כולו יעקור ללוס־אנג'לס, לצורך גביית עדות זו. לכך התנגדה התובעת בתוקף.

הסניגור הציע, כי על סמך אמנות לסיוע משפטי שיש בין ישראל לבין כמה ממדינות אירופה, ייערך חיקור־דין של ענבל בפני הקונסול הישראלי ועדותו תתקבל. גם לכך התנגדה התובעת פנינה דבורין.

לבסוף העלה עו"ד ויינרוט את ההצעה הבאה: העד ענבל הודיע לו, כי הוא מתכוון לחזור לישראל באוקטובר השנה. הסניגור הציע לדחות את המשפט עד אוקטובר, אבל בתקופה זו לשחרר את הנאשם מן המעצר. התובעת הסכימה לדחייה לאוקטובר, אך התנגדה לשיחרורו של בלס מן המעצר עד אז.

עו"ד ויינרוט טען בעקבות זאת, כי הוא הוכנס למצב "בלתי נסבל", עד שהוא חיוני להגנה וייתכן שכל עתידו של הנאשם תלוי בעדותו, לא יוכל להעיד. דבר הנוגד את הצדק ופוגע בזכות הנאשם למשפט הוגן.

השופטת ברמן, ששקלה את הבעייה מספר ימים, אמרה בהודעתה אתמול, כי היא רואה את הפתרון של העברת בית־המשפט לחו"ל ומקבלת את טענת התביעה שלא ייתכן לאפשר לעד לבוא לישראל ולאפשר לו לצאת ממנה, תוך התעלמות מצו המעצר נגדו. לאחר שהשופטת קיבלה את התנגדות התובעת גם להצעות חילופיות אחרות, היא ציינה כי בכל זאת היא מקבלת את טענת הסניגור שיש לאפשר לו להעלות לעדות את ענבל, הנחשב בעיניו כעד חיוני.

המסקנה של השופטת ברמן היתה, כי "לא נותר לי, אלא לצוות שהעד יעיד באחת ממדינות אירופה שיש עימן אמנה לסיוע משפטי: יוון, איטליה ושוויץ", ומאחר והרבה תלוי במידת מהימנותו של העד, החליטה השופטת להיות נוכחת בחיקור־דין שייעשו לו בחו"ל כדי שתוכל להתרשם מאופיו ומהימנותו. (עתים)

ביהמ"ש העליון הורה לזרז ההליכים בתביעת רופא שנדקר בידי חולה

מאת יואב אביב,
כתב "על המשמר"

נשיא בית־המשפט העליון, מאיר שמגר, הורה לבית־המשפט המחוזי בחיפה לזרז את הליכי שמיעת תביעתו האזרחית של ד"ר מיכאל לנדסמן מכרמיאל, שהוגשה נגד משרד־הבריאות, משרד המשטרה ומדינת ישראל לאחר שחולה נפש דקר אותו בסכין במהלך עבודתו.

בתביעה, הממתינה להתבררות מאז חודש אוגוסט 1985, טוען ד"ר מיכאל לנדסמן באמצעות עו"ד עזרא שילוני, כי הינו רופא פסיכיאטר שעבד בבית־החולים מזרע. באחד הלילות, בהיותו תורן, הורה לו סגן מנהל בית־החולים בשיחה טלפונית להחזיר למחלקה הסגורה חולה שניסה לברוח ממנה. במחלקה היו באותה עת החולה, בלש משטרת ישראל ושישה אחים של בית־החולים.

תוך כדי שיחה, בה ניסה לשכנע את החולה לשוב למחלקה, שלף החולה סכין קפיצית ודקר את התובע.

ד"ר מיכאל לנדסמן אושפז בבית־החולים שם עבר טיפולים שונים וחזר לעבודתו רק כעבור חצי שנה. זאת, לאחר שנקבעו לו 24 אחוזי נכות לצמיתות.

ד"ר לנדסמן טוען בתביעתו, כי משטרת ישראל ומשרד הבריאות הם האחראים לאשר אירע. לדבריו, היה על השוטר לערוך חיפוש על גופו של החולה, שהיה מוכר כאלים.

עוד הוא טוען, כי שבעה אנשים שנכחו במקום לא מנעו מהחולה לדוקרו ומשרד־הבריאות לא צייד אותו באמצעים להתגוננות מפני חולים אלימים, כמו גז מרמיע ואלת גומי.

בבקשה שהיפנה פרקליטו של התובע לשופט שמגר אומר עו"ד שילוני, כי התובע הוא נכה בשיעור של 43 אחוז וכי הוא בן 71 ובריאותו לקויה, בין היתר בגלל נושא התביעה. הוא אומר, כי זמן ההמתנה לשמיעת התיק הוא כשלוש שנים, ועל כן הוא ביקש להורות על העברת התיק לבית־משפט אחר או להילופין לזרז את ההליכים בתיק. "יש להיעתר לבקשה כדי שהתובע יזכה לתוצאות עוד בחייו", כתב עו"ד שילוני.

בכתב־ההגנה שהוגש לבית־המשפט על־ידי המדינה אומר עו"ד אלכס שור, כי הרשלנות במקרה הינה של התובע עצמו, שלא דאג להיזהר ולהזהיר את האחרים מפני החולה האלים.

נער שהואשם באונס שוחרר לאחר שנפל קורבן להתעללות מינית בכלא

מאת יואב אביב,
כתב "על המשמר"

נער בן 17, המואשם באונס צעירה לקויה בשכלה, שוחרר אתמול בערבות בבית־המשפט המחוזי בחיפה, לאחר שהיה בעצמו קורבן להתעללות מינית בין כותלי בית־הכלא, ויישאר בפיקוח קצין מבחן עד תום ההליכים נגדו.

בית־המשפט שיחרר את הנאשם לאחר קבלת ריווח מקצין מבחן על "החוויה הטראומטית" שבה נתון הנער בכלא.

בכתב־האישום שהוגש נגד הנאשם נטען, כי הצעיר יחד עם קטינים אחרים מטירת הכרמל פיתו בחודש נובמבר אשתקד צעירה בת 18 לקויה בשכלה ואנסו אותה. הקטינים המעורבים בפרשה נעצרו ואחד מהם, בן 12, שוחרר בגלל גילו. מעצרו של הנאשם בן ה־12 הוארך עד תום ההליכים נגדו.

לפני מספר שבועות דיווח סניגורו של הנאשם עו"ד יוסף רענן לבית־המשפט, כי שולחו היה קורבן להתעללות מינית בין כותלי בית הסוהר שבו הוא כלוא. בעקבות זאת פתחה משטרת כפר סבא בחקירה מקיפה וחשפה פרשת התעללות מינית שבה נפל הנאשם קורבן בבית הכלא, לאחר ששלושה צעירים מבני המיעוטים שעמם היה כלוא, ביצעו בו שורה של מעשי סדום.

ברלב: הסחר בסמים אשתקד הסתכם ב־1.2 מיליארד ש"ח

מאת בצלאל עמיקם,
כתב "על המשמר"

הסחר בסמים הגיע לממדים מבהילים והסתכם אשתקד ב־1.2 מיליארד ש"ח — אמר אתמול שר־המשטרה, חיים ברלב, בכנס הקצינים השנתי של המשטרה שהתקיים בבנייני האומה בירושלים.

השר ברלב אמר, כי בפני המשטרה עומדים השנה ארבעה יעדים מרכזיים: שמירה על הבטחון בידי שלים, הקפדה על שמירת הסדר הציבורי, המלחמה בפשיעה ובפרט בנגע הסמים וטיפול בכוח האדם של המשטרה.

מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, סקר את פעילות המשטרה בשנה שעברה ואת משימותיה של המשטרה השנה. הוא הכחיש ידיעות לפיהן יש תוכנית לפרק את המשמר האזרחי.

המפכ"ל קראוס וראש אגף כוח־אדם של המשטרה, ניצב יעקב טרנר, חילקו תעודות ל־18 שוטרים ושוטרות מצטיינים, שגילו אומץ ותושייה במילוי משימותיהם.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז

לוח פעילות שבועית מה־26.3 — 1.4.87

מחלקת ההסברה

תכנית כנסים — מחאה נגד אגרת החינוך

26.3 — יום ה'
19.00 — אשדוד — ח"כ אמירה סרטני, שלמה אלקבץ, אילן גילאון
20.00 — כפר־סבא — רעיה רטיג, שושנה רון, ישראל מילוא
18.00 — קרית חיים — ברוך שיינגרוס, שרה דורון, עמוס קרמר

29.3 — יום א'
19.00 — רמת גן — ח"כ יאיר צבן, שושנה רון, שולה שחר
19.00 — תל־אביב — ח"כ אמירה סרטני, משה מזרחי, אילן גילאון, אברהם מזרחי
19.00 — באר־שבע — בנג'ילה, מוריס כלפון

26.3 — יום ה'
גבעת־חביבה — 16.30 — אידריס מואסי — סמינר שליחי הקבה"א.
סניף נתניה — 20.00 — ח"כ אלעזר גרנות — אסיפת הסניף.

27.3 — יום ו'
דלית אל כרמל — 13.00 — ולדי מורג, אריה חדש, שרה דורון

סמינר כפר קאסם — בגבעת־חביבה
בימים 27.28.3 — בשעה 16.00
בהשתתפות:
ח"כ חייקה גרוסמן, ח"כ מוחמד וותד
דני פלג, אילן שדה, אודריס מואסי

28.3 — יום שבת
קיבוץ יד מרדכי — 10.00 — אפרים קורן, משה סוקר, חנה קפלניקוב — אירוח ויום עיון לתל־גיבורים
רמת אליהו — ראשל"צ — 11.00 — משה סמולר — מועדון יידיש.
תל־כביר — 12.00 — חיים סרור — חוג של התסתדרות
שפיים — 14.00 — ח"כ אלעזר גרנות — יום עיון של האגודה יהודית חילונית הומניסטית
"סורש" — 15.30 — עופר אבני — מפגש סטודנטים אתיופים
כפר נעורה — 17.00 — נחום שור — חוג בית
סניף כתיים — 19.00 — אריה יפה — מועדון יידיש

29.3 — יום א'

סמינר לצעירי השוה"צ, הקבה"א ומפ"ם
נושא: מעורבות פוליטית בחברה הישראלית ומפ"ם
בגבעת חביבה — 29-31.4.87
התכנסות — בשעה 08.30
בהשתתפות:
יעקב חזן, ח"כ אלעזר גרנות, חנן ארז, מיכה רינת, גדי יציב, יהודה ריפתין, אריק חצור, קובי זינר, ג'ומס

סמינר הקיבוצים — 10.00 — אידריס מואסי — מפגש בנושא: ערביי ישראל
רמת יוסף — ביה"ס התיכון — 10.30 — ח"כ חייקה גרוסמן — בעקבות הספר: אנשי המחתרות
במרכז — 13.30 — צוות היגוי פוליטי של המגזר הערבי
סניף נתניה — 18.30 — לזר לזרוביץ — פגישת דוברי יידיש
סניף נוה שאנן — 18.30 — חנן ארז — אסיפת חברים
קיבוץ שער העמקים — 21.00 — ג'ומס — קולקטיביות רעיונית כיצד?
קיבוץ מורע — 21.00 — אמרי רון
קיבוץ יד מרדכי — 21.30 — ג'וני גל, ארתור גולדרייך — ערב נגד האפרטהייד

30.3 — יום ב'
כפר מונש — 18.00 — אלי ספרן, מנחם רז — חוג בית
כפר טירה — 18.00 — אידריס מואסי — מפגש דור צעיר
סניף נס־ציונה — 19.00 — אבי שיין, מאיר רונ — מזכירות הסניף
סניף עפולה — 20.00 — חנן ארז וולדי מורג, יוסי מרציאנו — מזכירות איזור העמקים

31.3 — יום ג'
רמת גן — 10.00 — יצחק שושני — מועדון לחבר ביאליק 54
אשקלון — 13.00 — בנג'ילה — סמינר נעמ"ת — שילוב אזורי
אום אל פחם — 18.00 — אידריס מואסי — מפגש דור צעיר
סניף רמת גן — 18.00 — אמנון לב — מועדון הרואה 179
סניף תל־אביב — 18.30 — צבי זלצינגר, חיים שחורי — "משמר" בעל פה ברומנית
סניף רמת השרון — 19.00 — אבי שיין — עם מזכירות הסניף
סניף חולון — 19.30 — נחום שור — אסיפת הסניף
רעננה מ.מ. — 20.30 — ג'וני גל — אקטואליה לעולים חדשים
קיבוץ בית זרע — 21.00 — יוסי סלומון + ועדי עובדים — מפגש חברים

1.4 — יום ד'
במרכז — 13.00 — ישיבת מליאת מחלקת האירגון
"הקאמרי" — 15.30 — ח"כ יאיר צבן — דיון על מקומו של הקשיש בחברה הישראלית
סניף ירושלים — 16.30 — חנן ארז, שייקה, אבי שיין — מפגש פעילים
סניף רמלה — 19.00 — מחמוד יונס, חיים כמיל — אסיפת חברים
נוה שאנן — 19.30 — ח"כ אלעזר גרנות — תא סטודנטים — מפלגת העבודה

האיגוד המקצועי

26.3 — יום ה'
סניף טבריה — 12.00 — נטע מן, יוסי סלומון — מפגש חברים

27.3 — יום ו'
סניף חיפה — 8.00 — דב אלקנתי, יחזקאל יחזקאל — סיעת מפ"ם במועצת הפועלים

סמינר "נופש עיון" להרצליה, לוד, רחובות
גבעת חביבה 27-28.3.87 בשעה 15.00
בהשתתפות: ח"כ חייקה גרוסמן, צבי ווּבל

29.3 — יום א'
סניף תל־אביב — 17.00 — אברהם אחיעזרא — העובדת השכירה

30.3 — יום ב'
ועד הפועל — 8.30 — אפרים זילוני, דב אלקנתי — מזכירי אגודים מקצועיים
צפת — קרית שמונה — טבריה — נטע מן — מפגשי גימלאים

31.3 — יום ג'
ועד הפועל — 9.00 — שמואל קלנר, דב אלקנתי — תא מפ"ם — ארגון עובדי צה"ל
10.00 — מרכז עובדי צה"ל

למחמוד יונס והמשפחה
אתכם באבלכם במות
האחות
מרכז מפ"ם
ריכוז מפ"ם בהסתדרות

אנו משתתפים באבלם של חברינו
עידו ויונת גוטמן ומשפחתם
במות האם
ברונקה גוטמן
קיבוץ עין־החורש

יקירתנו
שושנה דלמצקי (לבית ושנגרד)
איננה
והובאה לקבורה בירושלים ביום רביעי 25.3.87
נא להימנע מביקורי תנחומים **המשפחה האבלה**